

TÄISKASVANUTE HINGAMISPÄEVAKOOLI
ÕPPETÜKID

JEEBUS LÄBI MARKUSE SILMADE

William G Johnsson

Adventistide Koguduste Eesti Liidu Hingamispäevakooli osakond
2005

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette SPA Peakonverentsi täiskasvanute hingamispäevakooli osakond. Õppetükkide ettevalmistus kulgeb ülemaailmse hingamispäevakooli käsikirjade hindamise komitee üldjuhtimisel. Selliselt peegeldavad väljaantud õppetükid ka komiteepoolset panust.

Sissejuhatus

Jeesus läbi Markuse silmade

Oleme alustamas põnevat rännakut, mis viib meid Pühale maale, täpsemalt, Galileasse. Koos oma teejuhi, Johannes Markusega, käime maa peal elanud suurima Inimese, Jeesuse Kristuse, jälgedes, kes andis oma elu lunahinnaks meie eest.

Tema elu oli niivõrd imetlusväärne, Tema teenistus ja surm niivõrd tohutu mõjuga, et ükski ülevaade sellest ei suuda kõike nimetatut piisavalt kajastada. Piiblist leiame neli evangeeliumi, ent isegi need üheskoos ei suuda edasi anda kõike Jeesust puudutavat – kes Ta oli, mida Ta rääkis, mida Ta tegi ning kuidas Ta meie maailma armastas. Seepärast lõpetab Johannes, armastatud jünger, oma ülestähendused järeldusega: “On veel palju muudki, mida Jeesus tegi. Kui need kõik ükshaaval üles kirjutataks, siis, ma arvan, ei suudaks kogu maailmgi mahutada raamatuid, mis tuleks kirjutada.” (Jh 21:25). See tähendab tohutut hulka raamatuid, kuid teisalt – Jeesus saatis korda tohutul hulgal tegusid.

Kõik neli evangeeliumi – Matteuse, Markuse, Luuka ja Johannese – kirjutati eri aegadel ning ringlesid algselt eraldi. Paljud õpetlased arvavad, et Markuse evangeelium kirjutati esimesena ja kuigi see on võimalik, ei saa seda ümberlükkamatult tõestada.

Ometi pole sel tähtsust, vähemalt siira tõeotsija seisukohalt. Olulisim on see, et kõigi nelja evangeeliumi inspireerijaks oli Püha Vaim ning igaüks neist kannab tunnistust Jeesusest Kristusest ning Tema tegudest maailma heaks.

Kuna iga Piibli autor säilitas jumaliku inspiratsiooni mõjul kirjutades oma isikupära, näeme evangeeliumides erinevusi vaatenurga ja rõhuasetuste osas. Just niisugusena soovis Issand neid näha ja nimelt nii tegutsebki Püha Vaim. Selline erinev lähenemisviis ei sea kahtluse alla evangeeliumide jumalikku inspiratsiooni, vaid hoopis kinnitab selle olemasolu. Jumal tahab

puudutada erinevaid elustiile ehk teisisõnu – jõuda igaüheni meist, kes me oleme sedavõrd erinevad, ning Ta kasutab meieni jõudmiseks eri teid.

“Isegi ühe puu lehed,” kirjutab Ellen White, “ei ole kunagi üksteisega identsed. Ometi annab just see erinevus puule tervikuna täiuslikkuse mõõtme.

“Võib ju küsida, milleks meile Matteuse, Markuse, Luuka ja Johannese evangeelium, milleks Apostlite teod ja hulk apostlite kirju, mis räägivad ühest ja samast?

“Issand andis meile oma Sõna just niisugusel kujul, nagu Tema pidas seda vajalikuks. Ta lasi selle kirja panna erinevail inimestel, kellest igaüks evis oma isikupära ja andis ülevaate samadest sündmustest enda vaatenurgast.” — Ellen G White 1SM, lk 21.

Johannes Markuse evangeelium on neljast evangeeliumist lühim. Kui Matteus portreerib Jeesust suure õpetajana, Luukas rõhutab Tema muret ühiskonna ääremaaladel paiknevate inimeste pärast ja Johannes keskendub Tema silmast-silma jutuaajamistele mitmesuguste inimestega, siis Markus näitab Teda tegudeinimesena. Tema on pannud kirja tempoka ja põneva aruande Jeesuse elust, mis on ere, värvikas ning dünaamiline. Markuse silmade läbi näeme Jeesust kui missiooniga Inimest, kes viib alustatu lõpule.

Markuse evangeeliumi ülesehitus on lihtne:

Proloog (1:1-13)

Teenistus Galileas (1:14 – 8:26)

Eesootavad kannatused (8:27 – 10:52)

Teenistuse finaali Jeruusalemmas (11:1 – 13:37)

Kannatused ja ülestõusmine (14:1 – 16:20)

Samas ei tohiks me lasta end petta Markuse evangeeliumi lihtsusest, sest nii nagu Jeesus rääkis lihtsaid lugusid, mis kandsid sügavat tähendust, on ka Markuse jutustus küllastatud võimsate kujunditega Vaimuga täidetud lugeja jaoks, mis võivad olla aluseks elu muutvaile ilmutustele Jumalast, keda me kogu südamest armastama ja teenima peaksime.

Ühinegem siis Markusega teel, mida mööda käis Jeesus. Oma õppetükkides käsitleme tema poolt kirjapandut sündmuste toimumise järjekorras. Kõndigem sarnaselt Jeesuse jüngritega sel veerandil Jeesusega koos.

Evangeeliumikirjutaja on küll olnud Johannes Markus, kuid meie õppetükkide autoriks on teine Jeesuse jünger, meie kaasaegne, kelle sõnad on aastate jooksul kogudust kinnitanud, täitnud lootusega ja kandnud töotusi – Dr William Johnsson, “Adventist Review” toimetaja. Viljakas kirjanik ja

hästituntud Uue Testamendi õpetlane Dr Johnsson juhib meid Markuse evangeeliumis ning jagab oma inspireeritud mõtteid. Seega heidame sel veerandil pilgu Jeesusele Markuse silmade läbi, keda omakorda vaatleme hr Johnssoni silmade läbi.

Mõlemad mehed on usaldamist väärt.

Sisukord

1. Saame tuttavaks Jeesuse, Jumala Pojaga
2. Hämmastav Imetegija
3. Tervendamised hingamispäevadel ja paadunud südamed
4. Galilea järve kaldal
5. Vastasseis Galileas
6. Kannatuste ettekuulutus
7. Õpetades *selliseid* jüngreid
8. Viimane teekond
9. Viimased päevad templis
10. Ettekuulutused lõpust
11. Reedetud ja vahistatud
12. Ülekuulatud ja risti löödud
13. Maetud – kuid üles tõusnud

Lühendid

- AA - EGW: Apostlite teod
AH - EGW: Adventkodu
BC - SPA Piibli kommentaarid
CD - EGW: Nõuandeid dieedi ja toitlustamise kohta
COL - EGW: Kristuse tähendamissõnad
DA - EGW: Ajastute igatsus
Ed - EGW: Kasvatus
GC - EGW: Suur võitlus
GW - EGW: Evangeeliumi teenrid
MB - EGW: Mõtteid õndsakskiitmise mäelt
PK - EGW: Prohvetid ja kuningad
PP - EGW: Patriarhid ja prohvetid
SC - EGW: Tee Kristuse juurde
(1...3)SM - EGW: Valitud kuulutused
(1...9)T - EGW: Tunnistused kogudusele

1. õppetükk — 26. märts – 1. aprill

Saame tuttavaks Jeesuse, Jumala Pojaga

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 1:1-20.

Meelespeetav tekst: “Ja hää! kostis taevast: “Sina oled mu armas Poeg, kellest mul on hea meel!”” (Mrk 1:11).

Neli evangeeliumi, üks Issand. Iga evangeeliumikirjutaja on Püha Vaimu innustusel rõhutanud Jeesuse elu ja teenistuse erinevaid külgi. Iga evangeeliumi algus annab omamoodi vihje selle kohta, millise portree kavatses tema kirjutaja Jeesusest luua. Matteuse esimesed sõnad on: “Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu” (1:1), rõhutades mitte ainult Jeesuse juudi päritolu, vaid ka kuninglikku põlvnemist. Matteus suunab oma evangeeliumi eriliselt just juudi lugejale, näidates Jeesust tõelise Iisraeli Kuningana. Luukas omakorda adresseerib oma ülestähendused “kõrgeaulisele Teofilosele” (Lk 1:1-4). Tema pidas lugejaina eelkõige silmas paganaid ja kasutas seetõttu sissejuhatust, mis oleks neile kõige harjumuspärasem. Johannes kirjutab: “Alguses oli Sõna, ja Sõna oli Jumala juures, ja Sõna oli Jumal” (Jh 1:1) ning kogu evangeelium rõhutab jätkuvalt, et Jeesus on lihaks saanud Sõna, “täis armu ja tõde” (Jh 1:14).

Sel nädalal heidame pilgu Markuse inspireeritud sissejuhatusele ja tema rõhuasetusele.

Pilk nädalale: Mida rõhutab Markuse evangeelium, otsustades sissejuhatuse alusel? Milline algus oli Markuse teenistusel? Mida pidas ta silmas sõnaga *evangeelium*? Miks asetab ta rõhu Jeesusele kui *Jumala Pojale*?

Autor – Johannes Markus

Sel veerandil uuritav evangeelium ei maini autori nime, kuid see omistati juba varakult täiesti õigustatult Markusele. Markus ei olnud algristikoguduse silmapaistev kuju, seega on äärmiselt ebatõenäoline, et teda oleks ilma põhjuseta selle evangeeliumi kirjapanijaks nimetatud. Tegu on ühe Jumalale iseloomuliku tegutsemistavaga: Ta võib asetada ka kõige silmapaistmatuma inimese silmatorkavale ja mõjuvõimsale positsioonile (vt 1 Ms 40., 41. ptk).

Markuse teenistus ei alanud õigupoolest kuigi hästi. Tegelikult tundus esialgu, et ta ei vääri selle tööga kaasnevat kõrget kutsumist.

Loe Ap t 15:36-40. Miks keeldus Paulus otsustavalt Markuse kaasavõtmisest?

“Seekord tundis Markus arakstegevat hirmu ja komistas teel, mis viis teda Issandale täielikult pühendunud teenimise poole. Kuna ta polnud raskustega harjunud, hirmutasid teda eesseisval teekonnal varitsevad hädaohud ja raskused. Ta oli edukalt tegutsenud soodsas olukorras, aga nüüd, seistes silmitsi vastupanu ja hädaohtudega, millega usupioneerid nii sageli kokku puutusid, ei jätkunud tal meelekindlust jääda püsima ustava risticõdurina. Ta polnud veel õppinud astuma kartmatu südamega vastu ohtudele, tagakiusamisele ja vastupanule. Apostlite järjest raskemaks muutuv teekond hirmutas Markust ja kogu oma julgust kaotades, keeldus ta kaugemale minemast, pöördudes tagasi Jeruusalemma.” – AA 169, 170.

Kuidas muutus Pauluse suhtumine Markusesse hiljem? 2 Tm 4:11; Fm 24. s.

Milline imetlusväärne muutus toimus Pauluse suhtumises Markusesse. Mis sa arvad, kas Paulus muutus lihtsalt sallivamaks inimese suhtes, kes ta vajalikul hetkel hülgas, või on tõenäolisem, et Markus muutus inimeseks, keda Paulus võis nüüd usaldada?

Vaata mõnele olukorrale oma elus, kus sa ei õigustanud enesele pandud usaldust, ent said ometi uue võimaluse end tõestada. Kui palju tähendas see sulle? Kuidas peegeldab see omal väikesel moel armu ja andestuse tohutuid võimalusi, mida Jumal meile pakub? Võib-olla tunnend kedagi, kellele sina peaksid andma samuti võimaluse?

Evangeelium algab (Mark 1:1)

Loe Mrk 1:1 ja võrdle seda teiste evangeeliumide algusega. Milliseid peamisi erinevusi näed?

Markuse evangeeliumi algus näib katkendlikuna. Ta libiseb üle Jeesuse põlvnemisest, Tema imelisest eostumisest ja dramaatilisest sünnist. Ta isegi ei vihja Tarkade külaskäigule, karjuste ilmutusele ega kuningas Heroodese julmale vandenõule tappa laps. Meile ei räägita midagi Jeesuse vanemate põgenemisest Egiptusesse ega Tema nooruki-aastaist Naatsareti puusepana. Asi pole mitte selles, nagu oleksid need faktid ebaolulised - need on olulised. Ent Markuse ja ka meie jaoks ei ole nad *kõige* olulisemad. Markuse eesmärk on veenda oma lugejaid selles, et Jeesus Kristus on Jumala Poeg.

Uuri teisi Piibli viiteid Jumala Poja kohta, et teada saada, mida see väljend tähendab. Pööra eriti tähelepanu Lk 1:34, 35; Jh 10:30; Fl 2:5-11; Kl 1:13-19; Hbr 1:1-3. Mida räägivad need kirjakohtad Jeesuse tõelisest päritolust ja olemusest? Miks on arusaam Tema olemusest meile sedavõrd tähtis?

Püha Vaimu ainulaadne roll Maarja eostumisel näitab meile, et inimene Jeesus oli ühtlasi ka Jumala Poeg. Ometi on väljendil *Jumala Poeg* palju laiem tähendus: see ütleb, et Tal on Jumala *olemus* - et Ta on tõeliselt Jumal, on seda alati olnud ja jääb selleks igavesti. Seitsmenda päeva adventistide põhiõpetuste 4. artikkel ütleb: “Jumal, Igavene Poeg sai lihaks Jeesuses Kristuses ... Igavesti tõeline Jumal sai ühtlasi tõeliseks inimeseks, Jeesuseks Kristuseks.” “*Seventh-day Adventists Believe. A Biblical Exposition of 27 Fundamental Doctrines*”, lk 36.

Markus ei tee ühtki viidet neitsist sünnile, kuna kõige tõenäolisemalt tahab ta rõhutada Jeesuse igavest Poja seisust. Ja ta nimetab seda evangeeliumiks, kasutades Vana-Kreeka väljendit (*euaggelion*), mis algselt tähendas *võidusõnumit* sõjas. Jeesuse järgijatele ei tähendanud see termin enam lihtsalt üldist head sõnumit, vaid head sõnumit, mis keskendus Jeesusele Kristusele, Jumala Pojale. Tema on hea sõnum, Tema on evangeelium!

Pidades meeles mõtet evangeeliumist kui *võidusõnumist*, siis milline on sinu elus saavutatud võit tänu Jeesusele? Mis on sinu jaoks võidetud? Mis kandis kaotust? Millist tähendust omab see võit sinu jaoks täna?

Sõnumitooja (Mrk 1:2-8)

Kõigile Jumala poolsetele sekkumistele inimajalukku eelneb alati kuulutus, mis inimesi selleks ette valmistab. “Tõesti, Issand Jehoova ei tee midagi, ilmutamata oma nõu oma sulaseile prohvetitele!” (Am 3:7). Nii ka enne selle maailma olulisimat sündmust saatis Ta sõnumitooja, Ristija Johannese. Ja nagu Piibli prohvetikuulutused ennustasid Messia tulekust, kuulutati ette ka sõnumitooja tulekut. Pane tähele, et Markus tsiteerib Mal 3:1 ja Js 40:3, ehkki ta nimetab vaid Jesaja nime.

Milline oli Ristija Johannese roll ja kuulutus?

Mrk 1:2, 3 _____

Mrk 1:4 _____

Mrk 1:7 _____

Johannese missioon oli suunata kuulajate tähelepanu temast endast kaugemale. Tema oli eeljooksja, kelle ülesandeks oli kuulutada, et tulekul on temast kaugelt suurem Isik, ja valmistada inimesi ette kohtumiseks Temaga.

Tsiteeritud salmid rõhutavad *tee ettevalmistamist*. Piltlikult räägitakse tee-ehitusest. Nii nagu tänapäevalgi kiirteid projekteerides lõigatakse läbi mägede, täidetakse tühimikke ja nõgusid, püütakse tee teha võimalikult sirge ja kurvideta, nii oli Johanneski Jeesuse, Jumala Poja, *teemeister* (pööra tähelepanu Js 40:4 tee-ehitusele omaste kujundite kasutamisele). Johannes täitis oma ülesannet kolmel viisil: 1) *kuulutades* Messia peatsest tulekust; 2) *kutsudes* inimesi selleks sündmuseks valmistuma pattudest pöördumisega; ja 3) *ristides*, mis oli kõigile nähtavaks märgiks, et need inimesed oli pannud tähele sõnumit Temast, kes oli tulemas.

Johannes ei püüdnud kordagi pöörata oma kuulajate tähelepanu iseendale. Ta näis olevat täielikult vaba eneseülenduse püüetest; tema eneseuhkust ei tõstnud rahvahulgad, kes teda kuulama kogunesid. Niisugune ennast tahaplaanile asetav sõnumitooja võis siirast südamest öelda: “Tema peab kasvama, aga mina pean kahanema!” (Jh 3:30).

Seitsmenda päeva adventistidena usume, et sarnaselt Johannesele on Jumal meid äratanud kuulutama prohvetlikku sõnumit Jeesuse tulekust. Mida õppida Ristija Johanneselt püüdes olla ustav oma ülesandele? Millises osas sarnaneb ja milles erineb meie ülesanne Johannese omast? Mida pead sina oma elus muutma, et oma osa paremini täita?

Tööle lähetamine

Võrdle Markuse aruannet Ristija Johannese teenistusest teiste evangeeliumidega (Mt 3. ptk; Mrk 1:4-11; Lk 3:1-22; Jh 1:6-8, 19-35). Milliseid paralleele leiad? Millised on erinevused? Milliseid eeliseid pakub samade sündmuste esitamine mitme inimese vaatenurgast? Kas sama sündmuse tunnistajad peaksid kuni detailideni olema ühel meelel? Kui ei, siis miks?

Markuse aruanne Ristija Johannese tööst on neljast evangeeliumist lühim. Markus keskendub Jeesusele, Jumala Pojale, ning lühendab kogu Ristija Johannest puudutavat informatsiooni, et jõuda kiiresti Jeesuseni. Johannesel on kogu loos topelttähtsusega ülesanne: esiteks on ta Messia eeljooksja ja teiseks on tema see, kes Jeesuse ristib. Markus ei räägi meile mitte midagi Johannese sünniga seotud asjaoludest, nagu teeb Luukas; ta ei kõnele midagi Ristija Johannese hilisemast tegevusest nagu Matteus ja Johannes. Markus teeb vaid ühe viite Ristija Johannesele peale Mrk 1:9-13 ja see on tema surmaga seonduv, vahelepõimituna aruandesse Jeesuse teenistusest Galileas (Mrk 6:14-29).

Loe Mrk 1:10, 11. Kuidas sobitub see sündmus Markuse evangeeliumi avalausega? Millist elutähtsat tõsiasja siin rõhutatakse?

Jumala Vaimu laskumine taevase tuvina ja taevast kostva häälega näitas Kolmainu Jumal, et Naatsareti Jeesus ei olnud lihtsalt üks inimolend. Ta oli küll läbinisti inimene, kuid samas palju enam – Ta oli Jumala Poeg, tõeline Jumal. Jumaliku inspiratsiooni mõjul rõhutab Markus just seda ristiusule ääretult olulist tõde.

Kujutle, et usud, nagu oleks Jeesus olnud lihtsalt üks suurmees, mitte Jumala Poeg. Kuidas mõjutaks niisugune arvamus sinu usku, tegusid, kogu sinu kristlikku elu üldiselt? Mida muudab teadmine, et Ta on Jumala Poeg?

Teenistuse algus (Mrk 1:14-20)

Millist tähtsust omistas Jeesus ajale, mil Ta oma avalikku teenistust alustas? (Mt 3:2; 4:17; vrd Mrk 1:4, 15).

Jeesuse esimene kuulutus oli identne Ristija Johannese omaga: “Parandage meelt, sest taevariik on lähedal” (Mrk 1:4, 15; vrd Mt 3:2; 4:17). Ent Jeesus lisas sellele uue mõõtme: kui Johannes kuulutas kauaoodatud Messia *peatses* tulekust, kuulutas Jeesus: *Aeg on täis saanud!*

Seitsmenda päeva adventistid tähtsustavad aega Jumala plaanis. Seega näeme Jeesuse dramaatilises kuulutuses “*Aeg on täis saanud!*” mitte üksnes üldist viidet Messia tulekust rääkivate Vana Testamendi ettekuulutuste täitumisele, vaid ka otsesest viidet Taanieli aega puudutavatele prohvetikuulutustele. Oma suures 70 aastanädalat käsitlevas ettekuulutuses (Tn 9:24-27) ennustab iidne nägija Messia tuleku täpset aega. Ja meie usume, et nii nagu Jeesus ilmus täpselt ennustatud ajal oma esimesel tulekul, tuleb Ta ka teisel korral täpselt Jumala poolt määratud ajal. Apostel Paulus kirjutab: “Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja” (Gl 4:4). See osutus tõeks Lihassetulekul ning saab tõeks ka aulisel Teisel Tulekul.

Uri aruannet esimeste jüingrite kutsumisest Mrk 1:16-20. Mine mõttes järve äärde, kus Peetrus, Andreas, Jakoobus ja Johannes heidavad oma võrke vette või valmistuvad kalapüügiks. Seejärel astub nende juurde Jeesus ja kutsub: “Tulge, järgige mind!” ning kõhkluseta, *kohe* heidavad nad kõrvale oma võrgud ning järgnevad Talle. Miks üllatab sind nende sedavõrd kiire otsus? Millega seletada meeste selgelt spontaanset reaktsiooni? Mis sunniks sind samamoodi toimima?

Kalurid, kes jätsid oma võrgud ja paadid, et Jeesust järgida, ei otsinud materiaalselt tasu. Kalapüük oli raske töö, kuid nad tundsid seda tööd hästi ja suutsid end sellega elatada. Naatsareti Jeesusel polnud aga ei rikkust, kuulsust ega organiseeritud liikumist. Tema järgimine tähendas sõna otseses mõttes vettehüppamist tundmatus kohas. Nende tegu suudab põhjendada vaid üks, teistele ilmselt arutuna näiv tõsiasi – nad pidid Jeesuses nägema midagi, mis puudutas nende hinge. Tema nägemine, Tema hääle kuulmine pidi ajendama neid võtma vastu otsuse, mis muutis nende elu.

Kui oled Kristuse järgija, millest oled pidanud Tema pärast loobuma? Kui vastad: “*Mitte millestki*”, peaksid võib-olla ennast 2 Kr 13:5 valguses läbi katsuma.

Edasiseks uurimiseks: Võrdle Matteuse ja Luukase kirjapandut Markuse kirjakohtadega, mida sel nädalal uurisime: Mt 3:1-4:22; Lk 3:1-22; 5:1-11. Loe Ellen G White'i raamatust "Evangeeliumitöö" peatükk "Kolmainu Jumala väärad esitused", lk 613-617; raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Ristimine" ja "Kutse mere ääres" orig lk 109-113, 244-251.

Küsimused aruteluks:

1. Miks ei saa ingel olla meie Päästja? Missugune tähtsus on sellel, et Kristus on igavene Jumal, mitte Jumala poolt loodud *jumal*? Mõtiskle imelisest kindlusest, mida pakub meile Jeesus, meie Päästja, Issand ja suur Ülempreester. Arutlege klassis Kristuse jumalikkuse tähtsusest.

2. Kujutle, et viibisid Jeesuse ristimisel - nägid Püha Vaimu laskumist Tema peale ja kuulsid häält taevast. Milliseid põhjendusi toimunule võid tuua, mis sunniksid sind kahtlema selle jumalikus päritolus? Kuidas teevad tänapäeva inimesed samamoodi tühjaks tõendeid Jumala olemasolu, väe ja hoolitsuse kohta? Millises mõttes peavad ka usklikud olema ettevaatlikud, et mitte langeda samasse lõksu?

3. Jüngeritel tuli oma elus teha mõned radikaalsed muudatused, et Jeesust järgida. Kuidas on lood meiega? Kas meiegi peame tegema oma elus radikaalseid muudatusi? Kui sina pole neid teinud, mida võib see kõnelda sinu teest Issandaga?

4. Paluge kellelgi oma klassist seletada 70 nädala prohvetikuulutust Tn 9:24-27. Miks peaks iga kristlane seda olulist prohvetikuulutust mõistma?

Kokkuvõte: Juba Markuse evangeeliumi esimesed sõnad nimetavad Jeesust *Jumala Pojaks*. See väljend, mis rõhutab Jeesuse ühtsust ja võrdsust Jumalaga, läbib punase niidina kogu Markuse evangeeliumi. Markuse evangeeliumi algusosast, mida oleme sel nädalal uurinud, leiame otseseid tõendeid Jeesuse jumalikkuse kinnituseks: 1) Ta tuli täitma prohvetikuulutust; 2) Ta tuli täpselt Jumala poolt määratud ajal; ja 3) ristimisel, mis oli sissepühitsemiseks Tema avalikule teenistusele nimetas Isa Teda oma "*armastatud Pojaks*".

2. õppetükk — 2. – 8. aprill

Hämmastav Imetegija

Hingamispäeva õhtu

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 1:21 – 2:17.

Meelespeetav tekst: “Ja Jeesusel hakkas temast hale meel; Ta sirutas oma käe, puudutas teda ja ütles talle: “Ma tahan, saa puhtaks!”” (Mrk 1:41).

Tegude inimene. Pärast lühikest sissejuhatust sukeldub Markus Jeesuse teenistusse Galileas. Ta esitab hulga kokkuvõtlikke, tegevusest tulvil juhtumeid, mis sarnanevad televisiooni kiiretempoliste lühiuudistega.

Taas on kasulik võrrelda ja vastandada Markuse lähenemist teiste evangeeliumikirjutajate omaga. Matteuse evangeeliumi esimene suurem sündmus, mis rõhutab Jeesuse teenistust, on Mäejutlus (Mt 5.-7. ptk), aga Markus isegi ei maini seda. Luukas keskendub Jeesuse jutlusele Naatsaretis (Lk 4:14-30), kuid Markus läheb sellestki mööda. Johannese jaoks märgib Jeesuse teenistuse algust Kaana pulmas toimunu, Markus ei räägi sellestki. Iga evangeeliumikirjutaja loob Püha Vaimu õhutusel omanäolise aruande selle haruldase Inimese, meie Lunastaja ja Issanda elust ning tööst.

Pilk nädalale: Milline oli üks esimesi tõendeid Jeesuse väest? Mil moel ilmutab Peetruse ämma tervendamine kristliku elu põhimõtteid? Kuidas näitas Jeesus vaimuliku elu ja füüsilise seotust? Mil moel lõhkus Kristus mõned tollased kauaaegsed vaimulikud traditsioonid?

Kurjast vaimust vaevatud inimene (Mrk 1:21-28)

Jeesus alustas teenistust ajal, mil kurjuse jõud olid kasvamas, hoides inimesi tugevalt oma haardes. Ellen White visandab seda ajastut iseloomustava pildi: “Patu pettus oli jõudnud kulminatsioonini. Inimhinge rikkumiseks olid käiku lastud kõik jõud. Silmitsedes maailma, nägi Jumala Poeg kannatusi ja viletsust. Kurbusega jälgis Ta seda, kuidas inimesed langesid Saatana julmuse ohvriks. ... Deemonid olid vajutanud oma pitseri ka inimeste välimusele. Väga paljude näost peegeldus kurjuse leegionide poolt vormitud ilme.” – DA 36.

Milline on Mrk 1:21-28-s esimene Jeesuse tegu, mis ajendas pealtvaatajaid pidama Teda eriliseks Isikuks? Samas, miks ei piisanud sellest tõendamaks Tema tegelikku olemust?

Jeesus tuli Maa peale inimkonna suure Vabastajana. Ta ei tulnud end teenida laskma, vaid ise teenima; mitte laskma end ülendada, vaid tõi enesega lootust ja tervenemist. Seega leiame Ta olevat jätkuvas konfliktis kurjuse jõududega, nõrgendades nende haaret inimeste üle. Deemonid olid tugevad, kuid Jeesus oli neist üle.

Loe tähelepanelikult kurjast vaimust vaevatu tervendamisest Kapernauma sünagoogis (Mrk 1:21-28). Kuidas peaks see ime aitama tõendada Tema olemust?

Lõpuks lükkasid Jeesuse tagasi paljud inimesed, keda Ta lunastama oli tulnud, sest nad keeldusid tunnustamast seda, kes Ta tegelikult oli, *vaatamata neile antud võimsatele tunnistustele*. Samas tunnustasid Teda deemonid ja kummardusid Tema autoriteedi ees. Kas pole irooniline!?

Kristlane C. S. Lewis on rääkinud, kuidas tema, olles alles uskmatu, sattus vestlema ühe mitteuskliku sõbraga Jeesusest. Tema sõber sõnas jutu lõpetuseks: “Aga tead, C. S., suur hulk ajaloolist materjali kinnitab evangeeliumide juttu Kristuse elust ja surmast.” Lewis’e sõber lahkus, pööramata ise tähelepanu oma sõnade tegelikule mõttele. Ent Lewisele avaldas see lause sügavat mõju ja temast sai ühel päeval kristlane.

Kuidas haakub see lugu tänase osaga? Kuidas ohustab ka meid kristlastena Lewis’e sõbra suhtumine, kus jäetakse tähelepanuta meile antud tohutud tõendid Jumala tegutsemisest ja väest?

Peetruse ämm (Mrk 1:29-39)

Kuidas näitab Peetruse ämma tervendamine Jeesuse huvi ja hoolivust iga üksikindiviidi suhtes? (Mrk 1:29-34).

Mrk 1:30, 31 NIV-st tõlgituna kõlab järgmiselt: “Siimona ämm oli palavikuga voodis ja nad rääkisid Jeesusele temast. Ta läks naise juurde, võttis tal käest ja aitas ta üles. Palavik lahkus naisest ja ta hakkas neid teenima.” Niipea, kui Jeesus kuulis naise haigusest, läks Ta tema voodi juurde. Ta ei lükanud minekut edasi, kuni on lõpetanud lõunatamise, ei kulutanud aega jüngrite õpetamisele. Ei, kõige tähtsam oli haige naine. Haigevoodi ääres ei piirdunud Ta üksnes rääkimisega – Jeesus võttis naisel käest ja aitas tal voodist tõusta. Milline hell, tähelepanelik Ravija Ta oli! Pane tähele, et tervenemine polnud mitte ainult kohene, vaid ka täielik. Tavaliselt tunneb palavikust vabanenud inimene tükk aega end nõrga ja hädisena. Aga Peetruse ämmaga polnud nii – ta tõusis üles ja hakkas neid otsemaid teenima.

Jeesus teeb Peetruse ämma heaks midagi, mida naine ise enda heaks teha ei saa ja naine vastab sellele. Mil moel peegeldub siit kogu kristliku elu põhimõte? (Vt Mt 10:8; Jh 15:12; 1 Jh 5:2, 3).

Meenuta mõnda korda oma elus, mil keegi tegi sinu heaks midagi väga erilist ja mille eest olid sellele inimesele erakordselt tänulik. Kuidas reageerisid tookord ja miks? Kuidas peegeldab sinu reageering armul põhineva kristliku elu alustõdesid?

Tänu kõigile neile imelistele tegudele, tekib Jeesusel hulgalisel järelkäijaid. “*Kõik otsivad sind,*” ütlesid jüngrid. Kas nad ikka tõepoolest otsisid just Teda? Jeesuse loo lõpus näeme, et paljud neist inimestest olid lõpuks need, kes Temast ära pöördusid. Seega ei piisa sageli üksnes Jeesuse otsimisest. Lisanduma peab veel midagi.

Kuidas aitab Peetruse ämma reageering lahendada seda võimalikku probleemi ja kuidas kasutada seda enda elus? Vt ka Jk 2:22.

Pidalitõbine (Mrk 1:40-45)

Loe pidalitõbise tervendamist Mrk 1:40-45. Millest ilmneb Jeesuse kaastunne? Miks keelas Ta tervendatud mehel endast rääkida? Milline oli selle imeteo tagajärg?

Sõna *lepra*, pidalitõbi, mida kasutatakse ka Uues Testamendis, tuleneb kreekakeelsest *lepra*'st. Siiski on ilmne, et seda sõna kasutati mitmete nahahaiguste iseloomustamiseks. SPA Piiblisõnastik märgib 3 Moosese raamatu pidalitõve kirjeldusi analüüsid: "Eri sümptomite analüüs ... näitab, et pidalitõve [lepra] nimetust kasutati palju üldisemas tähenduses kui tänapäeval. On arvatud, et 3 Ms 13. ptk-is räägitakse "pidalitõve" nime all 7-st erinevast haigusest. Mõned kirjeldatud sümptomid meenutavad ... psoriaasi ... mitte leprat, mida tuntakse ka Hanseni tõvena, ehkki kindlasti räägitakse siin ka konkreetset pidalitõvest." – 8BC 667.

Vanas Testamendis antakse üksikasjalised juhtnõuad, kuidas käituda olukorras, mil preester on kellelgi pidalitõve diagnoosinud. Need inimesed saadeti välja nii kodust kui ühiskonnast (4 Ms 5:1-4; 12:9-15; 2 Ku 15:5) ja neil oli linnadesse sisenemine keelatud (2 Ku 7:3). Pidalitõbine pidi kandma rebitud rõivaid, lahtisi juukseid ja hüüdma "Roojane, roojane!" kui keegi tema lähedale sattus (3 Ms 13:45, 46). Ilmselt olid need tavad jõus ka Jeesuse ajal. 10 pidalitõbist, kes Jeesusega väljaspool üht küla kohtusid, seisid Tema eemal ja hüüdsid Tema poole (vt Lk 17:12). Ometi tuli Mrk 1:40 pidalitõbine otse Jeesuse juurde ja palus põlvili end tervendada.

Inimestena põeme kõik märksa hullemat haigust kui lepra ja selleks on patt. Kuidas on püha, patutu Jumal ometigi meisse suhtunud ja meiega käitunud?

Tõsiasi, et Jeesus mitte ainult lubas pidalitõbisel enesele läheneda, vaid sirutas oma käe ja puudutas meest – astudes üle tolleagsetest tavadest – näitab eredalt Päästja kaastunnet. Ka meie ei tohi alahinnata puudutuse ravivat toimet. Kohase diskreetsusega on armastuse puudutus – olgu selleks siis väljasirutatud käsi või kallistus – paljude inimeste jaoks kaugelt olulisem kui sõnad.

Ja ehkki (paljudel juhtudel) pole ühelgi meist üleloomuliku tervendamise väge, peaksime kristlastena omama võimet armastada, kaasa tunda, halastada ja teistest omakasupüüdmatult hoolida. Kuidas suhtud sina kaasaja *pidalitõbistesse*? Mida pead enda juures muutma, et näidata nende suhtes üles samasugust kaastunnet nagu omas Kristus? Miks on seda sageli nii raske teha?

Halvatu (Mrk 2:1-12)

Jutustus halvatu toimetamisest läbi katuseaugu Jeesuse juurde on köitnud inimesi igal ajastul ja kõikjal. See on lugu otsustavusest ja leidlikkusest. Meil ei jää üle muud kui tunda imetlust nende nelja mehe vastu, kes leidsid võimaluse jõuda Jeesuseni, vaatamata Tema ümber tunglevale rahvahulgale – nad ronisid katusele, tegid sellesse augu, mille kaudu oma haige kaaslane Jeesuse ette lasta. Lool ei puudu ka humoorikas varjund. Käsitundjad, kes tundsid end niigi ebamugavalt selles lihtrahvast puupüsti täis higilõhnalises ruumis, ei suutnud uskuda oma silmi, kui alla hakkas pudenema katusetükke ja keegi saabus Jeesuse ette läbi katuse!

Loe Mrk 2:1-12 süvenenult. Kujutle end sellesse olukorda – oled tulnud kohtuma Naatsareti Jeesusega, kelle imetegudest räägivad kõik galilealased. Ent sel päeval toimuv on võib-olla hämmastavam kõigest, mida Jeesusest kuulnud oled. Millised võinuksid olla asjaosaliste reaktsioonid Jeesuse sõnadele ja tegudele:

Halvatu alla lasknud meeste esmane reaktsioon? Hiljem? _____

Halvatu reaktsioon? _____

Kirjatundjate reaktsioon? _____

Jeesust jälgivate ja kuulvate inimeste reaktsioon? _____

Jeesus tunnustas halvatu toonud meeste usku, kuid mitte selliselt nagu nemad eeldasid. Tema teadis seda, mida nemad ei teadnud: et halvatu kõige rängem koorem oli vaimulik. Kui väga haige mees ka tahtis füüsiliselt terveks saada, otsis ta veelgi enam rahu Jumalaga, kindlust selles, et tema patud olid andestatud.

“Nii nagu pidalitõbine, nii oli ka halvatu kaotanud igasuguse tervenemislootuse. Tema haigus oli patuelu tulemus; südametunnistuse piin suurendas kannatusi veelgi. Ta oli kaua aega tagasi pöördunud variseride ja arstide poole lootuses leida leevendust vaimsele kannatusele ja füüsilisele valule. Kuid nemad nimetasid teda külmavereliselt parandamatuks ja jätsid ta Jumala viha hoolde Ometi ei igatsenud ta niivõrd kehalist paranemist, kuivõrd vabanemist patukoormast. Kui ta näeks Jeesust ja saaks kinnitust andestuse ja rahu kohta Taevaga, oli ta valmis elama või suurema vastavalt Jumala tahtele.” DA 267.

Stress, süütunne, hirm, üksindus, viha, kibestumine ja kadetus võivad kõik halvendada tervist. Millised tötused on meil Jeesuses, millest usus kinni haarates leiame tervist nii ihule kui hingele? Kuidas oled kogenud nende tötuste väge oma elus?

Leevi Matteus (Mrk 2:13-21)

Leevit teatakse ka Matteusena (vt Mt 10:31). Maksukogujana kuulus ta põlatud rahvagrupi hulka. Inimesed ei sallinud maksukogujaid kahel põhjusel: 1) nad töötasid Rooma, võõrvõimu, heaks ning olid seega vaenlase kaastöölised; ja 2) maksukogujad olid sageli põhimõttelagedad ametnikud. Roomlaste maksusüsteem oli küllaltki omapärane. Selle asemel, et maksustada iga isik konkreetselt, usaldasid nad maksukogujaid, kes vastutasid nõutud summa kokku saamise eest. Ent seni kuni maksukoguja tasus keisrile nõutava summa, oli tal võimalus nõuda makse nii suures ulatuses kui vähegi andis ja vahelt kasu teenida. Seega lõi süsteem ise soodsa pinnase kuritarvitusteks. Maksukogujad rikastusid oma kaaskodanike nõõrimise arvel.

Jeesuse kutse Matteusele pidi shokeerima paljusid inimesi, kaasa arvatud Tema järgijad. Ta läks veelgi kaugemale ja osales söömaajal, mille tänulik Matteus Tema auks korraldas. Matteus kutsus sinna oma sõpru – teisi maksukogujaid – ja *patuseid*, see tähendab tavalisi inimesi, kelle peale variserid, kes tundsid uhkust oma kõrge positsiooni pärast Jumala ees, ülalt alla vaatasid. Variseride suhtumist väljendasid sõnad: ”See rahvahulk, kes ei tunne käsuõpetust, on neetud” (Jh 7:49).

Ent Jeesus nägi igas inimeses, ükskõik, kuidas ühiskond või variserid temasse ka ei suhtunud, potentsiaalset taevariigi kodanikku. “Ei terved vaja arsti, vaid haiged,” ütles Ta. “Ma ei ole tulnud kutsuma õigeid, vaid patuseid!” (Mrk 2:17).

Selgita Jeesuse tähendamissõna uuest riidest ja uuest veinist (Mrk 2:21, 22) tänase osa kontekstis.

Jeesus ei olnud järjekordne prohvet Iisraeli ajaloos. Ta oli palju enam kui prohvet. Ta oli lihaks saanud Jumal, kes tõi enesega taevariigi. See uus purustab vanad religioossed traditsioonid ja ühiskonna tavad nagu näiteks need, mis võimaldasid ülalt alla vaadata teatud ühiskonnaklassidele, isegi üle astudes tõelise usu põhimõtetest. See purustab ka lõpuks traditsioonilise religiooni vanad lähkrid ja evangeelium jõuab paganateni.

Mõned kauaaegsed inimeste rajatud traditsioonid võivad muutuda üksnes oma pika ea tõttu niivõrd kindlaks usu osaks, et neist üleastumine näib patuna. Millised inimlikud traditsioonid on adventistidel omandanud jumaliku ja kohustusliku aura (kui üldse)? Milline on sellega kaasnev oht? Kuidas aidata inimestel teha vahet jumaliku ja inimliku vahel? Vt ka Mrk 7:7.

Edasiseks uurimiseks: Luukas käsitleb kogu ja Matteus osa sellenädalase õppetüki aineksest. Võrdle nende aruandeid Markuse omaga: Mt 8:14-17; Lk 4:31-44; 5:12-38. Loe Ellen G White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Kapernaumas", "Kui sa tahad, võid sa mind puhtaks teha" ja "Leevi Matteus", orig lk 252-280.

Küsimused aruteluks:

1. Kas imeteod on kindel tõend sellest, et teatud religioon või vaimulik juht on tõeline kristlane? Millist osa hakkavad imeteod etendama selle maailma ajaloo lõpusündmuste ajal? Miks peame olema erakordselt ettevaatlikud, et mitte rajada oma usku üksnes imetegudele?

2. Arutlege oma klassis ohust, mida kätkeb endas inimlike traditsioonide sisseviimine ja religioosseks kohustuseks muutmine.

3. Kõik sel nädalal uuritud lood räägivad ühiskonna poolt põlatud klassi kuuluvaist inimestest – kurjast vaimust vaevatud mees, Peetruse ämm (naisi peeti meestest madalamal positsioonil olevaiks), pidalitõbine, halvatu, Leevi Matteus. Esimesed neli jutustust puudutavad ihulikku tervendamist, viimasega seondub ka vaimne tervendamine. Kurbloomisus seisneb tõsiasjas, et usuõpetajad, kes pidasid end *õigeteks* ega vajanud arsti, jäidki Jeesuse ravist ilma. Ja kuigi meil on tagantjärele kerge neile tolle aja *õigetele* ülalt alla vaadata, mil moel võivad meiegi suhtumisest teistesse inimestesse välja paista Iisraeli juhtide haigusnähud?

Kokkuvõte: Käesoleva nädala õppeaine annab meile võimsa pildi Jeesusest kui Jumala Pojast. Väljendite *kohe* ja *niipea kui* abil loob Markus dünaamilise pildi tegusast Päästjast, kes toob lootust ja vabanemist kõikidele, hoolimata sellest, et ühiskond Ta tagasi lükkab. Jeesus, Jumala Poeg ajab välja kurje vaime, tervendab ihu ja hinge.

3. õppetükk — 9.-15. aprill

Tervendamised hingamispäevadel ja paadunud südamed

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 2:23-3:35.

Meelespeetav tekst: “Ja Ta ütles neile: “Hingamispäev on tehtud inimese pärast, aga mitte inimene hingamispäeva pärast! Nii on Inimese Poeg ka hingamispäeva isand!”” (Mrk 2:27, 28).

Pilvede kogunemine. Ei läinud kaua, kui Jeesuse tegevus hakkas tekitama poleemikat. Siin pole midagi imestada. Igaüks, kes rääkinuks sellist juttu nagu Tema ja teinuks neid tegusid, mida tegi Tema, äratanuks poleemikat.

See pole veel kõik. Lisaks tervendamistele hingamispäeval näeme Jeesust saatmas kahteteist jüngrit teenima, ja selle kirju seltskonna tegevus muudab maailma alatiseks. Samuti näeme Jeesust suhtlemas oma inim-perekonnaga ning Tema ja Ta missiooni vääritimõistmist nende poolt.

Mis aga kõige olulisem, sel nädalal heidame veel ühe pilgu meie Päästja elule ja teenistusele, ning Tema iga sõna ja tegu – ka seistes silmitsi süüdistustega koostööst Saatanaga – peaks aitama meil Teda veelgi enam armastada.

Pilk nädalale: Miks tervendas Jeesus hingamispäevadel? Milline oli variseride viha tegelik põhjus? Mida nad üritasid kaitsta? Mis on andestamatu patt? Miks rääkis Jeesus sellest ühes konkreetses olukorras?

Tehtud inimese pärast (Mrk 2:23-28)

Loe Mrk 2:23-28-s. Analüüsi Jeesuse vastust kirjatundjatele ja variseridele. Millise põhimõtte järgi tegutses Taavet? Mida peab Jeesus siinses kontekstis silmas sõnadega, et hingamispäev on tehtud inimese pärast? Kuidas õpetab see meid hingamispäeva pühitsema?

Jeesuse päevil eristas heebrealasi teistest rahvastest kaks asja: esiteks, nad teenisid üht Jumalat paljude jumalate asemel ja teiseks, nad hoidusid töötegemisest seitsmendal päeval. Sajandeid varem, vaba rahvana, langesid nad mõlemas ning neist said ebajumalakummardajad ja hingamispäevast üleastujad. Üks prohvet teise järel hoiatas neid hävingu eest, mille poole nad liikusid, kuid iisraellased ei loobunud oma vaimuliku languse kursist. Lõpuks viidi nad vangistusse – 10 põhjapoolset suguharu vangistasid asüürlased ja lõunapoolne Juuda kuningriik viidi 140 aastat hiljem vangi Babülooniasse.

Pöördudes tagasi Babüloonia vangipõlvest, püüdsid nad tõsiselt vältida vigu, mis olid viinud neid peaaegu rahvuse hävimiseni. Üritades rajada kaitsevali hingamispäeva ümber, formuleerisid nad üksikasjaliku nimekirja sel päeval lubatud ja keelatud asjadest.

Traditsiooniline juudi käsuseadus Mishnah [*Talmudi esimene osa*] nimetab 39 suuremat tööd, mis olid hingamispäeval keelatud. Kuid “need üldised määratlused seletati seejärel pisiasjadeni lahti. Lisaks üldisematele ettekirjutustele oli kehtestatud lugematu hulk teisi nõudeid, mis puudutasid hingamispäeva pidamist. Üks tuntumaid on tõenäoliselt niinimetatud “hingamispäeva teekond”, mille lubatud pikkuseks oli ligikaudu 1 km.

... Hingamispäeva rikkumiseks peeti ka seinale kinnitatud peeglisse vaatamist..., küünla süütamist ... Käsust üleastumiseks loeti maapinnale sülitamist, kui seal kasvas kasvõi üks rohulible, mis sel teel võinuks kastetud saada. Hingamispäeval oli keelatud kanda kaasas taskurätikut, välja arvatud juhul, kui selle üks ots oli õmmeldud rõivaste külge – sel juhul ei olnud tehnilises mõttes enam tegu taskuräti vaid rõiva osaga.” 5 BC 587.

Sel ajal kui juutide rahvajuhid olid end ümbritsenud üksikasjalike eeskirjadega, puudutas Jeesus asja olemust. Ta kõrvaldas inimeste poolt väljamõeldud eeskirjad ja püüdis anda hingamispäevale tagasi mõtte, mille Ta kunagi seda luues oli sellele omistanud. Hingamispäev polnud mõeldud koormaks, vaid rõõmuks. See pidi olema Jumala kummardamise, lõõgastumise ja energia kogumise päev – päev, mil rõõmustada ise aga ka teisi. Hingamispäev on Jumala *and* inimkonnale; rabid olid muutnud selle koormaks.

Meil on kästud nimetada hingamispäeva “rõõmuks” (Js 58:13) ja “pidada seda pühaks” (2 Ms 20:8). Mida mõistad sina rõõmu ja püha all? Miks ei tohi need mõisted üksteisega vastuollu minna? Kuidas saame muuta mõlemad osaks oma hingamispäevasest kogemusest?

Kuivanud käega mees

Loe Mrk 3:1-6. Miks tahtsid vaimulikud juhid sinu arvates Jeesust tappa? Kas seepärast, et Ta tervendas hingamispäeva? Või oli nende jaoks kaalul midagi märksa suuremat? Vt ka Jh 11:48; Ap t 17:6.

Isegi hingamispäeval, mis oli kavandatud Jumala teenimiseks ja mõtisklemiseks taevaste asjade üle, ei suutnud Jeesuse vaenlased oma mõtteid Temast eemal hoida. Selle asemel, et avada oma südamed Jumala õnnistustele, mida nad oleksid kogenud, võttes vaevaks lugeda Pühakirja, palvetada ja olla osaduses Jumalaga, hoidsid nad oma silmad Jeesusel, eesmärgiga haarata kinni pisimastki võimalusest süüdistada Teda käsust üleastumises. Nad tahtsid *tõestada*, et Ta rikkus hingamispäeva käsku, ometi rikkusid nad ise sedasama käsku oma südames.

Markus ütleb, et Jeesust kurvastas nende kõva süda. Ometi ei olnud nende südamed kõvad mitte sellepärast, et olid eriarvamusel hingamispäeva pidamise osas. Nende südameid paadutas suhtumine Jeesusesse. Tema ohustas nende võimu, nende religiooni ja poliitilist mõjuvõimu rahva üle. Sel põhjusel vihkasid nad Teda. Loomulikult tuli neil tegelikke põhjusi varjata. Nad pidid leidma endale vabandusi, mis annaksid neile vabaduse Teda süüdistada ja selle kaudu Tema võimu nõrgestada. Järelikult võib öelda, et hirm oma mõjuvõimu kaotamise ees muutis nad täiesti pimedaks Jumala väe ülivõimsa avaldumise suhtes tervendamise ime kaudu. Selle asemel, et rõõmust hõisata, süüdistasid nad Kristust hingamispäeva käsu rikkumises.

Loe Mrk 3:4. Miks ei vastanud nad Kristuse küsimusele? Kas nad tõesti ei teadnud vastust? Mil moel peegelduvad nende vaikimisest nende tõelised motiivid?

Inimestena on meil hirmutekitav oskus varjata oma tõelisi motiive vagaduse või pühaduse rüüga. Kõige halvem on sealjuures asjaolu, et me ei varja neid mitte ainult teiste, vaid ka iseenda eest. Kuidas olla kindel, et meie vaimulik käitumine on puhas, ajendatud õigeist motiividest ja me ei käitu sarnaselt variseridele?

Kaksteist apostlit (Mrk 3:7-19)

Oleme jõudnud osani, mis märgib Jeesuse teenistuse olulist laienemist. Enne seda kutsus Ta inimesi end lihtsalt järgima ehk teisisõnu saama Tema jüngeriks. Tuntuse kasvades ja Galileas ringi rännates Tema järgijate arv suurenes. Nüüd oli käes aeg valida paljude hulgast mõned täitma erilist ülesannet.

Mrk 3:7-14 annab lühida, kuid värvika kirjelduse Jeesuse tugevusest tollel ajahetkel Galileas. Mida räägivad need salmid Kristuse tuntuusest? Mil moel võib vastus põhjendada Tema otsust määrata oma järgijaid tööle koos endaga?

Oma populaarsuse tipul tõmbus Jeesus rahvahulgast eemale. Luukas lisab olulise detaili – Ta veetis öö mäel palvetades (Lk 6:12). Jeesus seisis silmitsi tähtsa otsusega ja oma harjumuse kohaselt otsis Ta selle tegemiseks Isa juhtimist.

Millised olid kaks eesmärki, mille apostliteks valitud kaksteist jüngrit pidid Jeesuse kavatsuste kohaselt täitma? Mrk 3:13-19. Millist laiemat eesmärki pidas Ta samas silmas? (Vt Mrk 16:15; Mt 10:5-15).

Sõna *apostel* tähendab *läkitatut*. Jeesuse väljavalitud kaksteist meest läkitati jutlustama ja ajama välja kurje vaime. Seega said nendest Tema teenistuse laiendajad ajal, mil Ta alles siin maa peal viibis. Pärast Tema tagasipöördumist Isa juurde, pidid nad Tema tööd jätkama. Kuid enne läkitamist pidid nad viibima *Temaga koos* – jälgides Tema töömeetodeid ja õppides pisutki peegeldama Tema iseloomu.

Kahteteist väljavalitud vaadates näeme erineva päritoluga erinevaid isiksusi oma tugevate ja nõrkade külgedega. Mitmed neist olid kalurid, üks maksukoguja, üks kuulus selootide, tugeva rahvustundega rahva hulka, kes nii mõnigi kord oli korraldanud võõrvõimu vastaseid veriseid mässe. Siimon Peetrusel, kartmatu ja impulsiivse iseloomuga mehel, oli Temalt palju õppida. Samuti äkilise temperamendiga Jakoobusel ja Johannesel. Ning siis veel Juudas Iskariot, kellest sai Tema äraandja.

Iisraelis elas tol ajal hulgaliselt haritud, sõnaosavaid, erudeeritud, rikkaid inimesi, kellest see uus liikumine oleks saanud moodustada endale märksa parema tuumiku. Ometi valis Jeesus hoopis teised mehed? **Mida õpetab Tema valik meile a) otsustamisest teiste inimeste välise käitumise üle; b) otsustamisest teiste inimeste vaimuliku potentsiaali üle; c) otsustamisest selle üle, millised iseloomuomadused peaksid tingimata olema inimesel, kes on seotud vaimuliku teenistusega?**

Jeesus ja Peeltsebul (Mrk 3:22-30)

Jeesuse imeteod olid liiga võimsad ja liiga arvukad, et neid eitada. Tema kaudu tegutses inimesest suurem võim, ent nuhid, kes luurasid iga Tema sammu leidmaks põhjust Teda üleastumises süüdistada, keeldusid tunnistamast ilmselget – et Ta on Jumala Poeg. Selle asemel püüdsid nad väita, et Jeesus on seotud Peeltsebuli, kuradiga.

Kuidas reageeris Jeesus süüdistusele koostööst kuradiga? Mrk 3:22-27.

Lihtsa, kuid mõjuva vastusega lükkas Jeesus ümber käsutundjate süüdistused. Jeesuse töö kiskus Saatana riiki maha: Ta ajas välja kurje vaimu, tervendas haigeid, vabastas inimesi patu ja halbade harjumuste köidikuist. See oli vastupidine Saatana tegevusele. Kui Jeesus olnuks kuradi kaastööline, teinuks Ta Saatana tegusid ja ehitanuks üles Saatana riigi alusmüüre, mitte kiskunuks neid maha.

Miks rääkis Jeesus pärast vastamist oma süüdistajaile *andestamatust patust*? Mida varjasid nende sõnad ja suhtumised, kui need ajendasid Jeesust sedavõrd tõsiselt hoiatust andma? Kuidas avaldus nende suhtumisest Temasse just see, mille eest Jeesus neid hoiatas?

“Variserid, kellele Jeesus need sõnad lausus, ei uskunud ka ise süüdistust, mille nad Talle esitasid. Nii mõnigi neist oli tundnud Kristuse kutset. Nad olid kuulnud südames Püha Vaimu häält, mis tunnistas, et Tema oligi Messias. See hääl anus neid tunnistama Teda Messiaiks. Tema läheduse valguses olid nad näinud oma kõlvatust ja igatsenud õigust, milleni oma jõupingutused ei küündinud. Ent olles kord juba Jeesuse vastu avalikult välja astunud, oleks olnud liiga alandav tunnistada Ta nüüd Messiaiks. Astunud kord uskmataste teele, olid nad liiga uhked, et tunnistada oma viga.” DA 322.

Kuidas mõista selles kontekstis *andestamatut pattu*? Mida ütleksid inimesele, kes arvab, et ta on seda teinud? Kuidas näitab juba ainuüksi tõsiasi, et inimene kardab end midagi sellist teinud olevat, et tegelikult pole tegu andestamatu patuga?

Jeesuse ema ja vennad (Mrk 3:31-34)

Oma maise teenistuse vältel ei leidnud Jeesus oma maiselt perekonnalt tuge. Armastatud jünger Johannes ütleb otse: “Sest Ta vennadki ei uskunud Temasse.” (Jh 7:5). Tema ema Maarja oli küll hoidnud oma südames Tema sünni ja lapsepõlvega seotud sündmusi (Lk 2:19, 51), kuid temagi ei mõistnud ülesannet, mida Jeesus Messiana täitma oli tulnud.

Mida otsustasid Jeesuse pereliikmed teha, samal ajal kui Jeesusel polnud Teda ümbritseva suure rahvahulga tõttu võimalik olnud isegi süüa? (Mrk 3:20, 21).

NIV (New International Version) piiblitõlge ütleb Mrk 3:20, 21: “Kui tema perekond kuulis sellest, läksid nad Teda kinni võtma, sest nad ütlesid: “Ta on arust ära.”” Võimalik, et neid ajasid segadusse need teistmoodi inimesed, kellega Jeesus lävis. Võimalik, et neid häirisid Jeesuse mahategijate süüdistused koostööst kuradiga. Kõige häirivam oli neile ilmselt Tema tagasilükkamine vaimulike juhtide poolt, kellelt võib-olla oodati, et nad terivitavad Jeesust Iisraeli vabastajana vihatud Rooma võimu alt.

Analüüsi Jeesuse vastust sõnadele, et Maarja ja Tema vennad ootavad Teda väljas. Kas Jeesus ei hoolinud oma maise perekonna liikmeid? Mida soovis Ta öelda sõnadega: “Kes iganes teeb Jumala tahtmist, see on mu vend ja õde ja ema!”? Mrk 3:31-34. Vt ka 5 Ms 30:20; Mt 7:21; Jh 15:14; 1 Jh 5:3.

Teises tekstis mainib Markus Jeesuse vendi ka nimepidi – Jakoobus, Joosep, Juudas ja Siimon. Ta ütleb, et Jeesusel oli ka õdesid (Mrk 6:3). Tähelepanuväärne on see, et Joosepit, Maarja abikaasat, antud juhtumi kontekstis ei mainita. Nii siin kui mujal käituvad Jeesuse vennad Tema kui noorema vennaga – õpetades, kuidas tuleks käituda, ja püüdes Teda igati suunata. See kinnitab, et Joosep oli olnud varem abielus ning oli Maarjaga abielludes lesk. Jeesuse teenistuse jooksul ei mainita teda kordagi ja seepärast arvatakse, et ta oli toleks ajaks ilmselt surnud.

Peale Jeesuse ülestõusmist nägid pereliikmed Teda teises valguses. Nelipühil viibijate hulgas nimetatakse ka Tema vendi (Ap t 1:14), Paulus mainib Jakoobust, Issanda venda “apostlina” (Gl 1:19).

Kuidas aidata inimest (või oled sinagi samas olukorras), kelle pereliikmed ei mõista või ei salli tema poolt vastu võetud adventusku? Kuidas kinnitab meid sarnases olukorras tänane osa?

Edasiseks uurimiseks: Uuri põhjalikult seitset hingamispäeval tehtud imetegu ja pööra tähelepanu järgnevaile: 1) miks Jeesus igat neist imedest tegi; 2) mida Ta nende tegude kaudu õpetada tahtis; 3) kuidas reageerisid neile Tema vaenlased. Vt Mrk 1:21-28, Mrk 1:29-31, Mrk 3:1-6, Lk 13:10-17; Lk 14:1-4, Jh 5:1-15, Jh 9:1-41. Loe Ellen G White' i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Hingamispäev", "Ta määras kaksteistkümmend" ja "Kes on minu vennad?", orig lk 281-289, 290-297, 321-327.

Küsimused aruteluks:

1. Kui mõni uus usukaaslane küsib sinult hingamispäeva pühitsemise põhimõtteid, mida vastaksid ja miks? Arutlege oma vastuste erinevuste üle klassis.

2. Mida muudab hingamispäeva pidamise juures kui a) me peame hingamispäeva, sest Jumal on nii käskinud, või b) me peame hingamispäeva, sest armastame Jeesust ja tahame Teda järgida? Milline vahe on neil kahel suhtumisel?

3. Miks on raske teha tööd inimesega, kellel on variseridele omane suhtumine ehk teisisõnu, kes on maha surunud Püha Vaimu hääle oma südames? Milliseid erinevaid lähenemisviise tasuks proovida, et sellist inimest aidata? Kas inimesel, kes on sooritanud andestamatu patu, pole enam lootust? Kas selline inimene ei saa enam võimalust oma pattu kahetseda või näitab sellise patu sooritamine, et patukahetsuseks on juba liiga hilja? Arutlege sellest hingamispäevakooli klassis.

Kokkuvõte: Jeesus oli hingamispäeva Issand ja Ta tõendas oma autoriteeti tegudega, millel Ta saatis korda hingamispäeval. Hirmutekitavaks tunnistuseks paadunud inimsüdamest kujunesid vaimulikud juhid – need, kes pidanuks tõde tundma ja kes väitsid end teenivat Issandat kogu oma ihu ja hingega, sulgesid Talle oma südame. Siit leiab enda jaoks kõneka õppetunni igauks, kes arvab elavat Issandat teenides.

4. õppetükk — 16. -22. aprill

Galilea järve kaldal

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 4:1 - 5:43.

Meelespeetav tekst: “Ja nad löid väga kartma ning ütlesid üksteisele: “Kes see siis õieti on, et ka tuul ja meri kuulevad tema sõna?”” (Mrk 4:41)

Galilea mees. Ehkki Jeesus kasvas üles Naatsaretis, väikeses mägedes asuvas linnakeses, kujunes just Kapernaumast ja mitte Naatsaretist (vt Mrk 2:1) Tema teenistuse peakorter. Kapernauma linn oli Galilea järve põhjaosas asuv kalatööstuse keskus. Kui Jeesus pöördus oma sagedastelt rännakutelt tagasi *koju*, siis oli selleks kohaks ikka Kapernaum.

Põhja-Iisraeli maastikul domineerib Galilea järv. Tohtu suure südamekujulise veekogu pikkus põhjast lõunasse on ligikaudu 22 km ja kõige laiemast kohast on ta umbes 12 km lai. Rohekassinine mageda veega järv kubiseb kaladest ja on kohati 39-48 m sügav. Kuna ta asub 208 m merepinnast allpool, valitseb järve ümbruses subtroopiline kliima.

Just siit leiame käesoleva nädala õppetükis Jeesuse– kõigil päevadel uurime Teda õpetamas kas järvel või selle kallastel.

Pilk nädalale: Mida õpetas Jeesus tähendamissõnaga külvajast? Miks võrdles Jeesus oma igavest kuningriiki seemnega? Mida võime õppida tormist merel? Seestunu tervendamisest? Kahe naise teenimisest peaaegu ühel ja samal ajal. Millised pärimused heitis Jeesus kõrvale ja miks?

Tähendamissõna külvajast (Mrk 4:1-20)

Oleme jõudnud üheni Markuse evangeeliumi vähestest kohtadest, kus ta räägib pisut Jeesuse õpetusest. Mujal kujutab ta Jeesust tegudeinimesena ega peatu üksikasjalikult Tema juhistel.

Jeesuse tähendamissõnad on tuntud isegi mitte-usklike seas. Igapäevaelust pärit lihtsalt sõnastatud ja hästimõistetavad näited kannavad ometi endas sügavaid tõdesid. Jeesus, kogu tarkuse allikas, ei üritanud iial avaldada inimestele mõju oma tarkuse ega kõrge mõttelennuga. Vastupidi, Ta kasutas tõe edasiandmiseks relvitukstegevalt lihtsaid lugusid tavaelust. Teised evangeeliumikirjutajad on kirja pannud hulga Jeesuse tähendamissõnu, millel on sageli üllatav lõpp – esimesed saavad viimseiks ja viimised esimesteks. Kuid Markuse evangeeliumi 4. ptk-s toodud tähendamissõna lõpp on teistsugune.

Uuri Jeesuse tähendamissõna külvajast ja selgitust, mille Ta jüngritele andis (Mrk 4:3-20). Kas see tähendamissõna on külvajast või hoopis erinevatest pinnastest? Millest Jeesus siin räägib? Keda kujutavad:

- teeäärsed inimesed _____
- kivisel maal olevad inimesed _____
- ohakate keskel olevad inimesed _____
- heal pinnasel olevad inimesed _____

Pane tähele, et külvaja ja seeme on iga kord samad. Jumala kutse saadetakse kõikidele inimestele võtma vastu Tema päästet ja saama Tema riigi alamaiks. Kuid Jumal ei sunni mitte kunagi. Ta annab igaihele võimaluse Temast ja Tema armurikkast pakkumisest keelduda.

Samuti teeb tähendamissõna selgeks, et Jeesuse järgimine kujutab endast märksa enam kui ühtainust otsust. On kristlasi, kes armastavad rääkida sellest päevast, mil nad said päästetud, võttes Jeesuse vastu oma Lunastajana, ent kristlik elu ei piirne üheainsa päevaga. Siinses maailmas osutub kristlase elu sageli võitluseks ja sõjamarsiks ning Jumal kutsub meid *kasvama* armus ja Tema tundmises. Nagu selgitab Jeesus selles tähendamissõnas, alustavad mõned hästi, kuid ei jõua oma teekonnaga lõpule ja külvatu ei kannu vilja.

Mõtiskle sulle tuttavatest inimestest, kes sobivad nimetatud alajaotuste alla. Millised olid sinule teadaolevad otsustava tähtsusega tegurid, mis said nende elus määravaks? Mida õpetavad need näited usule kasulikest ja kahjulikest otsustest? Ole hingamispäevakooli klassis valmis neid näiteid esitama ja nende üle arutlema.

Jumala riik on nagu seeme (Mrk 4:21-34)

Kahes lühikeses, kuid asja olemust tabavas tähendamissõnas võrdleb Jeesus Jumala riiki seemnega. Milline kontrast võrreldes impeeriumidega, mis rajati inimlikele ambitsioonidele. Nende riikide võrdkujuks olid jõhkrad relvad, võimsad sõjaväed, hobused ja sõjavankrid. Tänapäeval sümboliseerivad suurriike tankid, raketid ja sõjalennukid. *Ainus jõud, millega tasub arvestada*, on öelnud üks poliitiline liider, *on see, mis väljub püssitorust*. Aga Jumala Poeg tuleb maa peale, kuulutab Jumala riigi tulekut ja võrdleb seda seemnega. Mida see peaks tähendama?

Millistest seemnele iseloomulikest omadustest räägivad järgmised tähendamissõnad:

- Tähendamissõna seemnekasvust (Mrk 4:26-29).
- Tähendamissõna sinepiivakesest (Mrk 4:30-32).

Kuivõrd tilluke on seeme! Ometi peitub tema sees võimas energia, mille vabanemisega kaasneb elu ja kasvamine. Hiiglaslikud taeva poole sirutuvad puud nagu tammed ja sekvoiad, mille kõrval tunneme end tibatillukestena, saavad alguse seemnest.

Karl Suur, Rooma Impeeriumi valitseja, ei kummardunud mitte kellegi ees. Räägitakse, et kroonimistseremoonial, kui paavst pidi talle krooni pähe asetama, haaras Karl Suur krooni ja kroonis end ise. Ometi sai seegi valitseja, kunagi nii tugev ja kardetud, kord vanaks. Seistes silmitsi surmaga, andis ta juhised, mida teha tema maiste säilmetega – teda tuli riietada kuninglikku rüüsse – kroon peas, valitsuskepp käes – ja asetada troonile istuma. Seejärel pidi hauakamber pitseeritama igaveseks. Nii valitseks ta igavesti ka surmas!

Tema teenrid järgisid käsku ja sulgesid hauakambri. Aastad läksid, tuul puhus ja vihmahood piitsutasid tema hauakambrit. Ühel päeval tõi tuul enesega tibatillukese seemne ja heitis selle ühte kiviprakku. Vihm kastis seemet ja see idanes. Leides enesele pisut mulda, see juurduis. Juured laiendasid pragu, milles ta kasvas ning tuul kandis sinna järjest enam mulda ja taim aina sirgus. See kasvas seni, kuni ühel päeval hauakamber purunes, paljastades äravajunud luukere lebamas tolmusel troonil, rõivad mädanenud, kroon peast pudenenud ja valitsuskepp lebamas paksu tolmukorraga kaetud põrandal. Võimsa Karl Suure plaanid luhtusid seemnes peituva väe tõttu.

Millised praktilised sammud aitavad sul hoida oma tähelepanu Jumala igavesel kuningriigil, vastandina maistele ajalikele asjadele, mis alati lõpuks hävivad? Kuidas aitavad sind sealjuures järgmised kirjakohtad? Mt 6:19; 2 Kr 4:18; Fl 4:8.

Hirm vee peal (Mrk 4:35-41)

C. S. Lewis on kirjutanud oma usu raskest läbikatsumisest seoses abikaasa surmaga. “Sa ei tea iial, kui tõsiselt sa millessegi usud, seni kuni sellest pole kujunenud sinu elu ja surma küsimust. Lihtne on öelda, et sa usud kõie tugevusse ja vastupidavusse, seni kuni kasutad seda vaid mõne paki sidumiseks. Aga kujutle, et sul tuleb sellel kõiel rippuda kuristiku kohal. Kas pole nii, et alles sellises olukorras sa avastad, kuivõrd sa tegelikult oled selle kõie tugevusse uskunud!” – C. S. Lewis, *Grief Observed* (Harper, San Francisco, 1996), lk 22, 23.

Loe Mrk 4:35-41, mitte unustades Lewis’ e sõnu. Kuidas avaldub siin jüngrite puhulgi sama põhimõte, millest ta räägib? Miks vastas Jeesus sinu arvates neile just selliselt?

Kuidas avaldub selles olukorras erakordse sügavusega nii Jeesuse inimlikkus kui ka jumalikkus?

38. salmis esitavad jüngrid küsimuse, mille on kriisiolukorras esitanud miljonid kristlased. Ja loomulikult teame me *usu kaudu* sellele ka vastust. Loomulikult Ta hoolib. See oli risti kogu mõte – päästa meid, et me ei hukkuks (Jh 3:16; 10:10; 2 Pt 3:9). Ja siiski, kes meist poleks, leides end situatsioonis, kus *paat on pilgeni* vett täis, hüüdnud Jumala poole: “Issand, kas Sa ei hooli?”

Millal olid sina viimati jüngritega sarnases olukorras? Mis juhtus? Kas Jeesus oleks võinud sinultki küsida: “Kuidas sul ei ole usku?” Mida õppisid sellest olukorrast niisugust, mis võiks sind loodetavasti järgmisel korral aidata?

Kaks tuhat surnud siga (Mrk 5:1-20)

Loe palvemeelselt ja tähelepanelikult antud jutustust. Kui peaksid sellest loost välja tooma ühe praktilise õppetunni, milline see oleks? (Ära unusta keskendumast vaid ühele asjale).

Sellele loole on võimalik läheneda mitmel eri moel.

Kui sa keskendusid Jeesuse väele ajada välja kurje vaime, siis kuidas aitab sind Jumala väe nii võimsa avaldumise tunnistamine ära võita näiteks mõnda oma halba harjumust?

Võib-olla keskendusid kurjade vaimude reaalsele olemasolule ja nende võimule tolle mehe üle. Mida õpetab see sulle suurest võitlusest ja vajadusest täielikult Jeesusele toetuda?

Võib-olla keskendusid seakarjuste reaktsioonile, kui nad nägid, mis juhtus nende loomadega. Kuidas kinnitab see näide tõsiasi, et ilmalik mõtteviis varjab meie eest Jumala tõelise olemuse ja iseloomu?

Võib-olla keskendusid tervendatud mehe tänulikkusele selle eest, mida Kristus tema heaks oli teinud. Kuidas peaksime selle põhjal näitama üles oma tänulikkust Kristuse tegude eest meie heaks?

Võib-olla pöörasid oma põhitähelepanu Kristuse vastusele, kui tervendatud mees palus luba Jeesuse juurde jääda. Mis peaks meid selle alusel motiveerima tunnistama teistele Kristuse tähendusest meie elus?

Millisele osale sa ka ei keskendunud (ja võib-olla oli see hoopis midagi muud) ja mida õpetlikku sa sealt enesele ka ei leidnud, otsi Piiblist veel mõni lugu või kirjakoht, mis toetaks ja kinnitaks sinu veendumust. Jaga oma teemakäsitlust klassiga.

Surnud tütarlaps ja haige naine (Mrk 5:21-43)

Tulles tagasi Kapernauma, ilmutab Jeesus oma väge taaskord dramaatilisel moel. Tema elu annab elu seemnele, mille sees peituv vägi toimib tasahilju, kuid imeliselt. Tema vägi sundis tuule ja lained rahunema, seejärel tõi rahu hullumeelse mehe vaevatud hingele. Nüüd peletab Tema vägi kauaaegse haiguse ja äratav noore tütarlapse surmast ellu.

Loe Mrk 5:21-43. Mis ühendab neid kaht imetegu? Kuidas ilmneb neist Jeesuse huvi kõikide inimeste vastu?

Siin on toodud ära kaks naist – üks oma naisea alguses, teine lõpus. Üks on põdenud juba 12 aastat veritsustõbe, teine on just saanud 12 aastat vanaks. Mõlemad naised olid ühiskonna silmis tähtsusetud: üks neist oli oma veritsemise tõttu tseremoniaalselt roojane ja rüvetas igauht, kes teda puudutas (seega, leviitliku käsuseaduse järgi rüvetus ka Jeesus teda puudutades). Teine oli lihtsalt väike tüdruk, kellel samuti puudus igasugune ühiskondlik staatus. Nüüd oli ta surnud ja surnukeha puudutamine tähendas samuti enda rüvetamist. Kuid Jeesus heitis kõrvale iidsete seaduste väärtõlgendused, võttis tütarlapsel käest ja tõi ta uuele elule.

Loomulikult tegi Jeesus seda sageli, et heitis kõrvale vääralt tõlgendatud ja vääralt kasutatavad käsuseadused ning juhtnöörid, mis usu kasvatamise asemel tõkestasid seda. (Vt Mrk 7:13). Üheks parimaks näiteks on muidugi hingamispäevased tervendamised. Kuid sama kehtib ka rahavahetajate väljaajamise kohta templist, kus nad olid harjunud oma kaupu müüma. Samuti “korbaani”, ohvrianni, säärase käsitlemise hukkamõistmine (Mrk 7:11), Tema sõnad pesemiste ja toidu kohta. Paljud neist tavadest pärinesid tegelikult ju Piiblist, kuid nad ei täitnud ammu enam oma eesmärki, sest olid ebaõige kasutamise tõttu moondunud ning inimlikud arusaamad ja traditsioonid varjutasid nende tegeliku mõtte.

Kas sinu kultuuriruumis ja võib-olla isegi meie usu tõlgendustes on asju, millest suurema hea nimel üle võib astuda? Teisisõnu, kas on olemas selliseid toiminguid või uskumusi, mida peetakse sageli pühaks, ent millest ometigi teatud olukorras üle võib astuda? Kui jah, kas ei tähenda see, et neid asju poleks üldse vaja? Kuidas otsustada, millised kombes võiksid jääda ja millised mitte?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Torm järvel" ja "Usupuudutus", orig lk 333-348, ja raamatust "Kristuse tähendamissõnad" peatükid "Külvaja läks välja külvama" ja "Esmalt oras, pärast pead" orig lk 33-61, 62-69.

Küsimused aruteluks:

1. Paluge kellelgi oma klassist, kel on aiapidamise kogemust, selgitada üksikasjalikult hea pinnase omadusi, mis võimaldavad külvatud seemnel kasvada terveks taimeks. Mida vaimulikus mõttes õpetlikku siit leiad?

2. Uues Testamendis peetakse deemonite eksistentsi endast-mõistetavaks. On inimesi, kes siiski püüavad väita, et tegu oli lihtsalt vaimuhaigustega ning Piibli kirjutajad ei teadnud seda. Kuidas vastaksid niisugustele väidetele? Miks on meil inimestena oluline mõista deemonite reaalset olemasolu ja nende võimu inimeste üle?

3. Mrk 5:36 ütleb Jeesus: "Ära karda, usu vaid!" Ehkki Jeesus ütles oma sõnad kindlas kontekstis, mida Ta silmas pidas? Kuidas võivad need sõnad olla julgustuseks ränka kriisi sattunud inimesele? Miks meil pole vaja karta? Ja *mida* me peaksime uskuma?

4. Arutlege klassis selle üle, mis on pühad toimingud vastandatuna lihtsalt traditsioonidele. Kas traditsioonid, ükskõik kui *pühad* nad ka poleks, saavad töötada tõe vastu?

Kokkuvõte: "Kes see siis õieti on?" hüüdsid jüngrid, kui Jeesus oli vaigistanud tormi. Seda hämmastuse ja aukartusega täidetud hüüatust sobib kasutada iga sellenädalase õppetüki osa kohta. Kes on see, kelle riik ei tule pasunate hüüdes ja suurejoonelise vaatemängu saatel, vaid vaikselt kasvades nagu seeme? Kes on see, keda kurjad vaimud ära tunnevad ja kelle ees kummarduvad? Kes on see, kelle vägi voolab välja isegi Tema rõivapalistuste kaudu ja tervendab kannatava naise? Kes on see, kes võtab surnud tütarlapsel käest ja kutsu ta tagasi ellu? See on Jeesus, kes pöörab pahupidi maised ootused. See on Jeesus, erakordne Mees. See on Jeesus, elava Jumala Poeg.

5. õppetükk — 23. - 29. aprill

Vastasseis Galileas

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 6:1 - 7:23.

Meelespeetav tekst: “Sest nad kõik nägid teda ja ehmusid. Aga tema rääkis kohe nendega ja ütles neile: “Olge julged, mina olen, ärge kartke!” (Mrk 6:50).

Valgus pimeduses. “Nõnda austab ta [Jumal] tulevikus mereäärset teed, Jordanitagust maad, paganate piirkonda [rahvaste Galilead, RSV]! Rahvas, kes käib pimeduses, näeb suurt valgust; kes elavad surmavarju maal, neile paistab valgus!” (Js 8:23-9:1). Jeesus täitis selle prohvetikuulutuse. Tullis inimeste juurde, keda rõhusid patt, haigused, teadmatus ja vaesus, tõi Ta enesega kaasa pääste, tervenemise ja uue elu.

Jeesust järgis Galileas tohtu rahvahulk. Mõnda aega oli Tema tegevus sensatsiooniline, kuid juba olid tormipilved kogunemas Tema pea kohale. Uue liikumise haripunktiks kujuneb 5000 mehe toitmine. Rahvamassi innu tipuks saab püüe kroonida Jeesus kuningaks, kuid Ta lükkab selle pakkumise kõrvale. Ja nüüd pöörduvad paljud Temast pettunult eemale. Markus meenutab nüüd Ristija Johannese saatust, kes oli samuti mõnda aega rahva hulgas populaarne olnud ja kelle surm oli kibedaks eeltähenduseks Jeesust ootavaile katsumustele.

Pilk nädalale: Miks ei võetud Jeesust vastu Naatsaretis? Milliseid paralleele võid tõmmata Heroodese ja Pilaatuse tegude vahele? Miks hakkasid palju inimesed Jeesusest ära pöörduma? Miks suhtus Jeesus paljudesse tollaegsetesse religioossetesse traditsioonidesse nii karmilt?

Vastasseis Naatsaretis (Mrk 6:1-5; vt ka Lk 4:16-30)

Kuuldused Jeesusest ja Tema imetegudest olid levinud kogu Galileas, nii et ka Naatsareti elanikud olid kindlasti neist kuulnud. Naatsaret oli tol ajal tõenäoliselt 500–600 elanikuga väike külake. Seega pidi mõne nende külast pärit inimese kuulsus pakkuma külaelanikele rohket kõneainet. Luukas on üles tähendanud Jeesuse sõnad naatsaretlastele: “Siis ta ütles neile: “Küllap te mulle ütlete selle vanasõna: Arst aita iseennast! Neid suuri asju, mida me oleme kuulnud Kapernaumas sündinud olevat, tee ka siin oma kodukohas!”” (Lk 4:23).

Loe tähelepanelikult Mrk 6:3. Mida ütleb rahvas? Miks? Miks nad sinu arvates niimoodi käitusid? Kas polnud neil teatud mõttes põhjust skeptiline olla?

Miks nad sinu arvates Tema peale niimoodi vihastasid?

Austraallastel on kasutusel värvikas väljend iseloomustamiseks Jeesuse kodulinlaste reageeringut. Nad nimetavad seda *pika mooni sündroomiks*. Kui moonipõllul üks moon teistest pikemaks kasvab, lõikavad inimesed ta maha. Inimesed ei taha leppida olukorraga, kus keegi näeb neist parem välja või tunneb end teistest paremini. Sama mõtet annab Skandinaavias edasi *Jante seadus*. Sellega väljendatakse oma suhtumist juhtpositsioonil olevasse isikusse: *Ära kujuta ette, et sa oled meist parem. Sa oled täpselt samasugune nagu meie. Meie andsime sulle selle ametikoha ja meie võime su sealt sama lihtsalt ka vabastada.*

“Ja ta [Jeesus] ei saanud seal teha ühtki muud vägevat tegu kui ainult panna oma käed väheste haigete peale ja nad terveks teha.” (Mrk 6:5). Naatsaretlased arvasid, et nad teavad Jeesusest kõike – nad olid näinud Teda kasvamas, tundsid Ta vanemaid, vendi ja õdesid. Nende jaoks oli Ta üks nende seast, ei midagi muud. Nad arvasid, et tunnevad Teda, aga nad eksisid.

Kuidas oled sina Jumala üle valesti otsustanud? Miks on patustel nii lihtne seda teha? Mida oled nendest eksimustest õppinud?

Ristija Johannese surm (Mrk 6:14-22)

Pärast kaheteistkümnepäevase jüngrite väljasaatmise kirjeldust (Mrk 6:7-13) lisab Markus üksikasjaliku ülestähenduse Ristija Johannese surmaga seotud asjaoludest. See on ainus kord, mil Markus pöörab kõrvale oma evangeeliumi peamisest eesmärgist – Jeesuse kujutamine tegudeinimesena. Ristija Johannest mainib Markus lühidalt vaid oma evangeeliumi alguses Jumala sõnumitoojana, kes äratati kuulutama Messia tulekut (Mrk 1:2-8), ja nüüd tema surmast rääkides. Ajal, mil Jeesus saatis kaksteist jüngrit välja, oli Johannes juba tapetud ja kuningas Herodes arvas, et Jeesuse imetegude taga on hoopiski surnuist ülestõusnud Ristija Johannes. Kurja valitsejat vaevasid ilmselt südametunnistusepiinad seoses Jumala sulase surmaga.

Võrdle Heroodest siin ja Pilaatust kohtumõistmisel Jeesuse üle. Vt Mt 27:11-30; Mrk 15:2-20; Lk 23:2-25; Jh 18:28-38, 19:1-16.

Millist osa mängis mõlema mehe puhul süütunne?

Mis tunne oli kummalgi valitsejal oma vangi surma mõistes?

Millist osa mängisid mõlemal juhul valitsejate naised?

Missugust osa etendas mõlema puhul ilmaliku võimu vägi?

Kuidas manipuleerisid teised asjaga seotud isikud mõlema valitsejaga?

Uudised Johannese tapmisest ja sellega kaasnenud alandavatest sündmustest sundisid ilmselt Jeesust oma südant tõsiselt läbi katsuma. Teda ei kurvastanud mitte ainult oma sugulase ja kaastöölise kaotus, vaid Ta mõistis, et Johannese surm oli eeltähenduseks Tema enda surmast. Jeesuse ees ei seisnud küll mitte timuka mõök, vaid Rist.

Kas leiad endagi juures mõningaid Heroodest ja Pilaatust ühendavaid jooni? Kui jah, kuidas neist vabaneda? Kuidas kaitsta end nende nõrkustega kaasneva hävingu eest?

Pöördepunkt (Mrk 6:33-46)

Loe Markuse aruannet viie tuhande mehe toitmisest. Uuri samal ajal ka selle sündmuse kirjeldust Jh 6:1-15, pöörates eriti tähelepanu 14. ja 15. salmile. Millist lisateavet leiad siit? Miks ei tahtnud Jeesus, et Teda kuningaks kroonitaks? (Vt Jh 3:14, 7:8, 18:36). Lõppude lõpuks oli Jeesus ju Kuningas?

Johannes nimetab Jeesuse kuningaskroonimisest keeldumise tagajärje: “Sellest ajast läksid paljud tema jüngrid ära ta järelt ega kõndinud enam temaga” (Jh 6:66). Teisisõnu, inimesed heitusid, leidmata tuge oma lootustele ja ootustele. Nende kujutlused sellest, kes Ta on, ei langenud kokku tegelikkusega ja seepärast pöördusid nad Temast ära.

Meenuta korda, mil sina pöördusid ära kas inimesest, organisatsioonist või millestki muust, põhjusel, et sinu ootused ei vastanud tegelikkusele. Kas sinu ootused olid põhjendamatud, võib-olla isegi ebarealistlikud? Kas oleksid pidanud oma seisukohad enne põhjalikumalt läbimõtlemata? Mida sellest kogemusest õppisid?

Innukuses võita inimesi usule peitub sageli oht pakkuda inimestele valelootusi seoses kristlaseks olemisega. Kas pole me vahel töötanud inimestele, et võttes vastu Jeesuse ja ühinedes meie kogudusega, saavad nad ühekorraga õnnelikuks, rahulolevaks, terveks ja edukaks? Meile on küll antud imelised piiblitöötused, kuid neid ei tohi rebida kontekstist välja, kusjuures sageli tuleb neid tasakaalustada teiste kirjakohadega, mis ütlevad, et kristlik elu võib sageli kujuneda katsumuste, kiusatuste ja kannatustega ääristatud võitlusteeks. (Vt Ap t 14:22; 1 Pt 4:12, 13).

Milliseid põhjendamatuid lootusi, kui üldse, hellitasid sina seoses kristlaseks, Kristuse järgijaks või ka adventistiks olemisega? Kuidas sa neist vabanesid? Millist nõu annaksid inimesele, kel tuleb võidelda oma väärlootustega koguduse, Jumala või koguni mõlema osas?

Jeesus käib vee peal (Mrk 6:45-56)

Võttes arvesse eilses osas käsitletud sündmusi, miks valis sinu arvates Jeesus just selle aja niisuguste uskumatute imede teostamiseks nagu vee peal kõndimine? Kuidas kinnitab see seisukohta, et Issand annab meile kõik, mida oma usuks vajame, kui oleme vaid valmis seda vastu võtma?

Markus ütleb, et nähes Jeesust vee peal kõndimas ja paati astumas, olid jüngrid väga kohkunud. Kasutatud kreekakeelne tegusõna tähendab *ääretult hämmastuma*. Markuse sõnul polnud jüngrid ikka veel mõistnud kalade ja leibade imet, sest nende süda oli kõvaks läinud. Isegi niisugune vapustav imetegu ei pannud neid nähtu üle tõsiselt järele mõtlema.

Meenuta Markuse evangeeliumi esimese kuue peatüki sündmusi kuni Jeesuse kõndimiseni vee peal. Milliseid imesid Jeesus tegi ja miks pidanuks need ajendama Tema järgijaid Temasse täielikult uskuma? Samas, missugused sündmused võisid nende usku Temasse kõigutada? Mida õpetab kõik see meile usu kohta – kuidas usk tekib, kuidas seda säilitada ja kuidas võib usu kaotada?

Patuste inimolenditena on meil loomupärane kalduvus teha kurja, olla isekas ja patustada. Seega, meie olemusele on võõras toetuda Jumalale, kes on hea, omakasupüüdmatu ja patutu. Mida iganes Jumal meie heaks ka ei teeks, kui selgelt me ka ei näeks oma silme ees risti, milliseid imesid Ta meie elus ka korda ei saadaks – kui me oma hinge ei valva, kui me endas usku ei kasvata, seda ei toida, ei harjuta ega usus ei ela, võib meie süda muutuda kõvaks. Meie loomupärane trajektoor kulgeb suunaga alla, maa poole, oma ego, patu ja surma poole. Vaid igapäevaselt Jumala käest usus kinni hoides võime vältida meile loomuomast allakäiku.

Vaata tagasi oma teekonnale koos Issandaga. Kuidas sa pöördusid? Mida on Jumal sellest ajast peale sinu heaks teinud? Mõtiskle neist asjust, haara neist kinni ja palu Pühal Vaimul puhastada sind kõigist kahtlustest, mille põhjustajaiks võib olla kõik sulle hetkel arusaamatu.

Vastasseis variseridega (Mrk 7:1-23)

Loe tähelepanelikult ja palvemeelselt ülaltoodud kirjakoha. Kuidas võtaksid ühe lausega kokku selle lõigu mõtte?

Milline lõik kogu selles tekstis toob sinu arvates kõige paremini välja Jeesuse sõnade mõtte? Miks valisid just selle lõigu?

Sageli väidavad religiooni kritiseerijad, et usk on inimese väljamõeldud konstruktsioon, mida kasutatakse ühe inimklassi alistamiseks teisele. Ometi on irooniline, et Jeesus käsitleb siin sedasama teemat. Just nimetatud rituaalide abil koondati võim ja rikkused preesterkonna kätte, kes kasutas seda teiste ühiskonnaklasside survamiseks.

Nii näiteks andis Jumal 3 Moosese raamatus juhised enese puhastamiseks roojasusest, kuid sajandite jooksul oli neile lisandunud terve hulk muid õpetusi, eesmärgiga tõrjuda templiteenistusest järjest kaugemale suur hulk tavalist rahvast – haiged, vigased, nõdrad, pidalitõbised, ühesõnaga kõik need, kes ei andnud välja rituaalse puhtuse ettekirjutuse mõõdu. Selliselt koondati templiteenistusega kaasnev võim vaid käputäie valitud rühmituse kätte.

Tegelikult tekitab hirmu mõte (ja see on hea), et Jeesus kulutas sedavõrd palju aega võitlusele mitte paganate, skeptikute ega agnostikutega, vaid väga religioossete inimestega, kes olid kindlad, et nad kaitsevad oma usku. Samamoodi hirmutav on seegi, et oma tulises soovis kaitsta Jumala käsuseadust, rajasid nad tegelikult traditsioone ja seadusi, mis sageli nullisid ära käsud, mida nad oleksid pidanud kaitsma (vt Mrk 7:1-11).

Maailma enimkasutatud tegutsemisajend on toimimine armastusest Jumala vastu. Samas on see potentsiaalselt kõige ohtlikum motiiv. Miks? Miks peavad need, kes usuvad end tegutsevat Jumala nimel, väga tähelepanelikult jälgima, mida nad Jumala nimel tegelikult teevad?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust "Ajastute igatus" peatükid "Esimesed evangelistid", "Öö järvel", "Kriis Galileas" ja "Pärimused", orig lk 349-358, 359-363, 364-371, 377-382, 383-394, 395-398.

Küsimused aruteluks:

1. Meenutage oma klassis kordi, mil keegi teist uskus end tegutsevat Jumala nimel ja arvab nüüd, et see polnud nii. Mida see inimene tegi? Kuidas ta kohtles teisi? Mida ta teeks teisiti tänaste teadmiste valgusel? Missugused sellest sündmusest omandatud õppetunnid võiksid aidata teistel sama vea eest hoiduda?

2. Mida pidas Jeesus Mrk 7:20 silmas *rüveduse* all? Kuidas Jeesus määratleb siin *rüvedust*? Millises mõttes erineb see rabide määratlusest? Missuguse põhimõtte toob see erinevus esile?

3. Jeesus rääkis inimlikest traditsioonidest väga negatiivselt. Kas Ta oli sinu arvates igasuguste traditsioonide vastu? Kui ei, miks kasutas Ta nii karme sõnu? Milliseid traditsioone sina järgid? Kust need pärinevad? Milline tähtsus on neil võrreldes *Jumala käskudega*? Kas peaksid mõned oma traditsioonid läbi katsuma Jeesuse sõnade valguses Mrk 7. ptk-s? Millised neist sel juhul järele jääksid?

Kokkuvõte: Paljude kuude vältel on Jeesus tundnud Galileas suurte rahvahulkade toetust, kuid nüüd on olukord muutumas. Kõigepealt näeme Temast ära pöörduvat Tema koduküla inimesi ja seejärel suuremaid rahvahulki. Samuti näeme Jeesust astumas väga konkreetselt ja järeleandmatult vastu tollaegsele religioossele süsteemile. Ei mingeid umbmääraseid vihjeid ega kaude kõnelemist – selle süsteemi juhid, kes tunnevad uhkust oma range käsust kinnipidamise üle, on tegelikult käsust üleastunud, petised ja silmakirjatsejad.

Jeesus on tõepoolest suundumas risti poole.

6. õppetükk — 30. aprill – 6. mai

Kannatuste ettekuulutus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine Pühakirjast: Mrk 7:24 – 9:13.

Meelespeetav tekst: “Ja Ta kutsus rahva enese juurde ühes oma jüngritega ning ütles neile: “Kui keegi tahab minu järele tulla, siis ta salaku end ära ja võtku oma rist enese peale ja järgigu mind”” (Mrk 8:34).

Sündinud selleks, et surra. Kõigi vastuolude seas, mis on sajandeid Naatsareti Jeesust ümbritsenud, leidub üks fakt, milles nii usklikud kui skeptikud on ühel meelel – Ta suri Rooma riigi ristil. Kuid kristlased pole iial püüdnud risti eitada ega vabandada. Neile pole see olnud mõistetamatu. Nende suhtumine on sarnanenud apostel Pauluse omaga: “Aga mulle ärgu juhtugu seda, et ma kiitleksin muust kui meie Issanda Jeesuse Kristuse ristist, kelle läbi maailm on minule risti löödud ja mina maailmale” (Gl 6:14).

Pauluse ja teiste uskliklike jaoks tähendas rist rohkemat kui ebaõiglus. Vastupidi, rist oli osa Jumala plaanist maailma päästmiseks. Rist oli vajalik ja vältimatu. Jeesus sündis tõepoolest selleks, et surra. Hoolimata sellest, et Jeesuse elu on võimsaks tunnistuseks ja eeskujuks, oli just Tema surm – ja üksnes Tema surm – see, mis pidi igaveseks lahendama patu ja kurjuse probleemi.

Pilk nädalale: Miks rääkis Jeesus Sürofoiniikia naisega just selliselt? Kuidas püüdis Jeesus oma jüngrite eelarvamusi kaotada? Kui palju võimalusi jätab Jeesus meile Tema identiteedi määratlemiseks? Mida tähendab *võtma enesele oma risti*?

Koerad söövad laua all

Teekond Sürofoiniikiasse oli üks pikemaid, mille Jeesus oma teenistuse jooksul ette võttis ja see viis Ta kõige põhjapoolsemasse maakonda. Ent isegi seal, kaugel Kapernaumast ja tuttavast Galileast, ei saanud Jeesuse kohalolek jääda saladuseks. Sõna Jeesusest oli juba jõudnud sellessegi piirkonda ja juhtis Tema juurde paganate hulka kuuluva naise, kes lootis Temalt saada abi oma kurjast vaimust vaevatud tütre tervendamisel.

Loe Sürofoiniikia naise lugu (Mrk 7:24-30). Võrdle seda jutustusega Matteuse evangeeliumis (Mt 15:21-28). Miks rääkis Jeesus naisega sel viisil? Mis näitab, et naine ei võtnud Jeesuse sõnu kui etteheidet?

Ehkki Jeesuse sõnad koertest kõlavad alandavalt, pidi naine tajuma Tema käitumises ja hääletoonis midagi, millest ta järeldas, et Jeesus ei pea teda *koeraks*, vaid käitub tüüpilise juudi kombel, et oma jüngritele teatud õppetund anda. Ilmselt on kogu loo kõige kurvem osa, mida ilmekalt näitab Matteuse evangeelium, jüngrite suhtumine. Need, kes oleksid pidanud naist julgustama, seisma hea selle eest, et iga soovija jõuaks Jeesuseni, tegutsesid hoopis Issanda eesmärkidele vastu. Nad lubasid Jumalat ja tõde puudutataval eelarvamustel ning subjektiivsetel seisukohtadel tegutseda Jumala, tõe ja usu vastu. Seepärast võib oletada, et Jeesuse sõnad olid öeldud pigem Tema jüngrid kui naist silmas pidades. Hoolimata paljudest teguritest, mis justkui rääkisid selle naise vastu, andmata mingit alust lootuseks, ütleb Jeesus talle: “Oh naine, su usk on suur!” (Mt 15:28).

Vaadates seda naist, näeme paljusid tähtsaid usuelemente, hoolimata neist paljudest asjaoludest, mis kõnelesid tema kahjuks. Mis rääkis tema vastu ja millised usuelemendid avaldusid tema käitumises? Ja peamine, kuidas näidata oma elus üles samasugust usku, seistes silmitsi paljude julgust hävitavate asjaoludega?

Jeesus toidab nelja tuhandet meest (Mrk 8:1-22)

Varem oli Jeesus toitnud Galileas 5000 meest. Nüüd teeb Ta samasuguse imeteo Galilea järvest idas, Dekapolise piirkonnas. Pööra tähelepanu jüngrite suhtumisele. Ehkki nad olid vaid paar kuud tagasi näinud, kuidas Jeesus toitis 5000-ndet, seavad nad Tema võime olukorda lahendada taas küsimuse alla.

“Jälle väljendasid jüngrid uskmatus. Betsaida lähedal olid nad näinud, kuidas Kristuse õnnistus oli paljundanud nabi toiduvaru, ja ometi ei toonud nad nüüdki välja seda, mis neil oli, kuna nad ei usaldanud Tema võimet seda piskut mitmekordistada. Jüngrid mõtlesid sellele, et tol korral toitis Jeesus juute, siin oli aga tegemist paganatega. Jüngrite südames valitsesid endiselt juutide eelarvamused.” – DA, orig lk 405.

Jüngrite jaoks oli hämmastav ja ootamatu mitte Jeesuse võime kõigile leiba jagada, vaid et Ta tegi seda *paganate* heaks. Mida räägib nende reageering (mida näeme ka eilses osas) eelarvamuste võimust teha tühjaks evangeeliumi vägi meie elus?

Tõenäoliselt üks suurimaid tragöödiad ristiusu ajaloo on olnud rassiline sallimatus levitatuna nende poolt, kes väitsid Jeesuse olevat oma Issanda ja Kuninga. Eelarvamustega edasikanduva kurjuse hirmuäratavaks tunnistuseks on tõsiasi, et koguduseliikmetegi seast pole kuhugi kadunud niisugused pahed nagu rassism, klannid, räige natsionalism ja sallimatus. Mis veelgi halvem, inimesed püüavad Piibli abil niisugust suhtumist õigustada, tehes sellega kristlusele tõsist kahju. Ajaloo kurbloolus peitub iroonilisel kombel tõsiasjas, et eelarvamuste säilitamiseks otsitakse õigustust raamatust, mille eesmärgiks on eelarvamusi hävitada.

Allpool toodud kirjakohtad käsitlevad sallimatust ja eelarvamusi. Kirjuta nende ja ka teiste tekstide põhjal välja Piibli peamine sõnum sel teemal. Kuivõrd vastad sina ja sinu kogudus Piibli mõõdupuule? Mida oleks vaja muuta? 1 Ms 18:18; Js 56:7; Mrk 11:17; Lk 6:27; Ap 10:28, 17:26; 2 Kr 5:19; Kl 3:11; 1 Jh 2:2; Ilm 14:6.

Maailma tähtsaim küsimus

Loe tähelepanelikult Mrk 8:27-30. Miks on Jeesuse küsimus *Kelle teie ütlete mind olevat?* maailma tähtsaim küsimus? Milline loogikaviga peitub järgnevates vastustes: 1) Jeesus oli lihtsalt hea inimene; 2) Jeesus oli lihtsalt suur õpetaja; 3) Jeesus oli lihtsalt suurim maailmas elanud inimene. Vt Mt 18:20; 26:64; samuti Jh 8:58, 10:30, 11:25, 26, 14:6.

Vaata, kuidas suhtub C. S. Lewis kõigisse sarnastesse vastustesse: “Ma püüan siin ära hoida tõeliselt rumalaid vastuseid Tema kohta, mida nii sageli kuuleb: “Ma olen valmis võtma Jeesust vastu kui suurt moraaliõpetajat, kuid ma ei aktsepteeri Tema väidet enda Jumalaks olemise kohta.” Niisugust asja ei tohiks keegi öelda. Inimene, kes on lihtsalt inimene ja räägib niisuguseid asju nagu rääkis Jeesus, ei saa olla suur moraaliõpetaja. Ta on kas hullumeelne – samaväärne inimesega, kes väidab enese olevat keedumuna – või kurat ise. Meil tuleb teha oma valik. See mees kas oli ja on Jumala Poeg või oli Ta hullumeelne või midagi veelgi halvemat. Me võime Teda nimetada peast põrunuks, või sülitada Tema peale ja tappa Ta kui kurja vaimu; me võime langeda Tema jalge ette ning nimetada Teda Issandaks ja Jumalaks. Kuid ärge ükski meist tulgu välja sõbrameheliku mõttetusega, nimetades Teda lihtsalt suureks inimeseks ja õpetajaks. Siin ei saa olla kahest arvamust.” C. S. Lewis “Mere Christianity” (New York: Simon & Shurster, Inc., 1996), lk 56.

29. salmis on originaaltekstis rõhutatud sõna *teie*. Jeesus ütleb siin: *Aga teie – kelle teie ütlete mind olevat?* Jeesus esitab oma küsimuse niisuguses vormis, et jüngrid on sunnitud andma konkreetse vastuse. Seesama küsimus esitatakse ka täna igale inimesele samasuguse konkreetseusega, sundides meid kõiki uurima oma südant ja vastama ausalt. Igaihe igavene saatus sõltub tema vastusest, sest tunnistades sarnaselt Peetrusele Jeesuse Messiaks, ei saa inimese elu jääda muutumatuks.

Elame maailmas, kus enim hinnatakse sallivust. Paljud inimesed räägivad Jeesusest kiitvalt ja nõustuvad, et nii mõneski osas oli Ta jumalik, kuid väidavad samas, et kõik religioonid on võrdsed. Nad pahandavad inimeste peale, kes ütlevad Jeesuse olevat ainsa tee päästele. Kuidas aidata niisugustel inimestel aktsepteerida vajadust vastata küsimusele: *Kelle teie ütlete mind olevat?*

Jeesuse ja meie rist (Mrk 8:31 - 9:1)

Meie, kes me elame sajandeid pärast ristil toimunut, peame arusaama Kristuse kannatustest ja surmast kristluse aluseks. Ent kujutle end Peetruse ja jüngrite asemele. Nende arusaam Messia tegevusest oli sellest radikaalselt erinev. Kuidas reageerisid Peetrus ja jüngrid mõttele Jeesuse kannatustest? (Mrk 8:31-33). Miks nad sinu arvates nii reageerisid? Kas nende reageeringu taga võisid peituda ka isiklikud, lausa isekad põhjused?

“Nende jõuline vastuseis sunnib arvama, et tegu oli millegi enama kui lihtsalt võimetusega mõista Jeesuse sõnu – jüngrid *ei tahtnud* Jeesuse kannatusi. Keegi ei taha olla kannatava Messija järelkäija ning loobuda vähese jõupingutuse abil saavutatavaist vaatamängulistest võitudest, sest niisuguse Messia järgimisega ei kaasne au ega kuulsus ning see haavab patuse inimese uhkust. Ja otsustades tavastandardite põhjal, puudub Messia kannatustel ning surmal igasugune mõte. Veelgi kaugemale minnes võib järeldada, et kui Messia kannatused on Jumala tahe, siis võib Jumala tahe olla seegi, et jüngrid peaksid kannatusi kogema. See tekitab patuses inimeses hirmu. Järelikult, jüngrite reaktsioon Jeesuse ettekuulutusele ilmutab selgemini kui kunagi varem tõde nende eneste kohta – et nende mõistust ja tahet juhivad selle maailma – päästmata, patuse inimese – tõekspidamised ja nad mõtlevad nii nagu “on inimeste kohane” (Mrk 8:33).” D. E. Nineham “The Gospel of St. Mark” (England: Penguin Books, Ltd. 1963), lk 226.

Mida tähendab võtma oma risti ja järgnema Jeesusele? Mida peab silmas Jeesus enesesalgamise ja oma elu kaotamise all? Enamik meist leiab need nõuded olevat ebameeldivad? Miks?

Loe selles kontekstis Gl 2:19, 20. Kuidas oled sina kristlasena kogenud Pauluse poolt kirjapandut? Kui keegi vaataks sinu elule, milliseid selle põhimõtte avaldusi ta leiaks? Mida räägib sinu teekonnast Issandaga tõsiasi, kui sinu elus pole võimalik niisuguseid näiteid leida?

Muutumine (Mrk 9:2-13)

Loe sündmustest Muutmise mäel Mrk 9:2-13 ja Lk 9:28-36. Kes olid sellesse uskumatusse sündmusesse kaasatud? Kellel oli sellest sündmusest kasu ja miks? Miks toimus see sinu arvates just sel ajal?

Kas pole hämmastamanev, et Isa hääl taevast ütles jüngritele: “See on mu armas Poeg, Teda kuulake!” (Mrk 9:7). Neil oli olnud palju võimalusi kasvatada oma usku Jeesusesse ja Tema väesse, nad olid vestelnud Temaga ebameeldivaist asjust – Tema hülgamisest ja surmast – isegi niivõrd tõsiselt, et Peetrus hakkas Jeesust selliste asjade rääkimise pärast noomima (Mrk 8:32). Seega, hääl taevast, milliseid teisi eesmärke see ka ei täitnud, sundis neid veelgi enam *Teda kuulama*.

Loe 2 Pt 1:16-21 Peetruse hilisemat meenutust muutmisest. Mida ta sellest sündmusest rääkides rõhutab?

Samas pole kahtlustki, et see kogemus oli õnnistuseks Jeesuselegi, kinnitades Talle Isa armastust ajal, mil Ta pidi peatselt inimesena suunduma Jeruusalemma ja seal hukatama. Kolmel korral oli Isa kuuldavalt kuulutanud Jeesuse Kristuse jumalikkust (Mrk 1:11; 9:7; Jh 12:28) ja igal korral märkis see pöördepunkti Jeesuse teenistuses, mil Tema kui inimese ees seisid rasked katsumused.

Kes me ka poleks ja millisel teelõigul me Issandaga ka ei viibiks, tuleb meil kõigil ette hetki, mil tunneme hirmu eesseisva katsumuse ees. Mida räägib meile tõsi, et isegi Jeesus, meie Issand ise, vajab julgustavat sõna? Kuidas on aidanud sind kellegi julgustavad sõnad? Mida ütleksid raskustes vaevlevale inimesele, et öeldu kinnitaks teda sarnaselt Isa häälele, mis julgustas Jeesust ja jüngreid?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Vaheseinad kaotatakse", "Tõeline tunnustäht", "Risti vari", "Muutmine", orig lk 399-403, 404-409, 410-418, 419-425.

Küsimused aruteluks:

1. Enesemääratlemise kontseptsioon on ääretult võimas. Inimesed tahavad kuhugi kuuluda. Õnnetuseks on meil loomupärane kalduvus pidada rühmitusi, millesse kuulume kas siis rassiliste, rahvuslike, religioosete (või nende kolme kombinatsiooni) tõekspidamiste alusel, teistest paremaks. Loomulikult on niisugune suhtumine soodsaks pinnaseks sallimatuse ja eelarvamuste kujunemisele. Jeesuse esimesed järgijad ei olnud selle probleemi suhtes immuunsed. Samuti pole seda meie. Kuidas õpetab Jeesus vabanema sellest patusest joonest, mis meis kõigis avalduma hakkab niipea, kui me ta tähelepanuta jätame?

2. Loe veelkord teispäevases osas toodud C. S. Lewis'e tsitaati Jeesuse identiteedist. Kuidas saab samasuguse loogika abil teha tühjaks Ellen G White'i teenistuse prohvetina? Kelle ta ise enese ütles olevat? Milliseid usumatuid asju on ta oma sõnul näinud nägemusis? Miks oleks (sedasama loogikat kasutades) *sõbramehelik mõttetus* öelda tema kohta asju nagu: *Ta oli tore naine, kuid tal polnud prohvetiannet?* Kas temagi puhul on meil ainult kaks võimalust – kas aktsepteerida teda kui prohvetiandega inimest või võtta teda kui hullumeelset, vaimust vaest või midagi veelgi hullemat?

Kokkuvõte: Palju lihtsam on uskuda Messiasse, kes juhib võidukat armeed ning toob enesega vabadust ja leiba, kui sellisesse, kelle tee viib Kolgatale. Jeesus ei olnud üldrahvalike ootuste Messias. Tema tunnusmärgiks oli rist, mitte valitsejakroon. Aga Ta oli Jumala Messias igäihele, mitte üksnes juutidele. Jüngeritel tuli õppida palju uut ja unustada palju vana. Ja me näeme Jeesuse püüdeid eesootava Risti varjus vabastada neid vanadest mõttemallidest.

7. õppetükk — 7.-13. mai

Õpetades *selliseid* jüngreid

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Markuse 9:14 - 10:31.

Meelespeetav tekst: “Kui keegi tahab olla esimene, siis olgu ta kõikidest viimne ja kõikide teenija” (Mk 9:35).

Kirju kimp. Kord teatas üks kristlik ajakiri, millise arvamuse Kristuse jüngrite kohta annaks konsultatiivkomisjon: “Siimon Peetrus on emotsionaalselt kõikuv ja meeleoludele alluv. Andreas ei oma absoluutselt mingeid juhi omadusi. Sebedeuse pojad Jakoobus ja Johannes asetavad isiklikud huvid koosluse omadest ettepoole. Toomas ilmutab kahtlevat hoiakut, mis võib kiskuda alla moraali.

Me tunneme oma kohusena teatada Teile, et Matteus on kantud Jeruusalemma Keskse Parema Talituse Büroo poolt musta nimekirja. Jakoobus Alfeuse poeg ja Taddeus omavad kindlalt äärmuslikke kalduvusi ning nad mõlemad kalduvad kergesti raskesse depressiooni.

Üks kandidaatidest omab siiski suurt potentsiaali. Ta on võimekas ja leidlik. ... Me soovime Juudas Iskarioti Teie kontrolöriks ja paremaks käeks.” — *The Baptist Messenger*, sept. 27, 1984.

Pilk nädalale: Mis võib põhjustada meie vaimulikke läbikukkumisi? Mil moel ilmnes jüngrite vaimulik äpardumine? Mida ütles Jeesus lahutuse kohta? Miks kohtles Jeesus lapsi nii nagu Ta seda tegi? Kuidas osutas Jeesus rikkuse potentsiaalsetele ohtudele?

Avalik ebaõnnestumine

Peetrusele oleks meeldinud jääda mäele koos Jeesuse, Eelija ja Moosese (Mk 9:5). Ta pakkus end ehitama neile telgid. Milline rõõm, kui Jeesus võiks teatud ajaks jääda selle hiilgava valguse paika! Kuid Jeesuse missioon kutsus Teda jätma rahu, julgustuse ja taevase osaduse mäetipul ning naasma orgu — raskete, haisvate, aeglaselt õppivate, kuid abi vajavate inimeste juurde. Seal on Tema töö.

Taeva aust langenud maailma valu juurde. Kõrgustest inimkonna rikutuse sügavuste juurde. Moosese ja Eelija seltskonnast meeleheitel oleva mehe juurde tolle seestunud pojaga, kes pole suuteline rääkima ja aaleb vahtu ajades maapinnal. Taevasest valgusest haletsusväärsest läbikukkunud jüngrite juurde.

Loe Mk 9:14-32. Varem olid nad ilma Jeesuseta välja minnes olnud võimelised välja ajama deemoneid (vt Mk 6:12.13), kuid nüüd neil see ebaõnnestus. Millise põhjuse leiame nende ebaõnnestumisele antud salmides?

Jüngrid olid sageli näinud Jeesust välja ajamas deemoneid ja parandamas haigeid. Nad ise olid võimelised teostama samu imesid, kui Jeesus nad kahekaupa teele saatis. Kuid see toimetulek oli tekitanud muretuse. See, mis oli imepärane ja üksnes jumaliku väe läbi teostatav, oli hakanud tunduma tavalisena.

“Uskmatus, mis takistas tundmast sügavamalt Kristust, ning hoolimatus, millega nad suhtusid nende kätte usaldatud pühasse töösse, tõi kaasa ebaõnnestumise. ... Edu saavutamiseks oleksid nad pidanud asuma tööle teistsuguse meelsusega: palve ja paastumise ning südame alandlikkusega. Neil tuli lahti öelda oma minast ja täituda Jumala Vaimuga. Ainult tõsised, püsivad usupalved Jumala poole, mis viivad täieliku pühendumiseni Tema tööle, tagavad inimesele Püha Vaimu abi võitluses “valitsuste ja võimudega, selle pimeduse maailma valitsejatega, taevaaluste kurjuse vaimudega.” — DA 430, 431.

Kuidas on sinu vaimulik elus avaldunud ebaõnnestumine? Mille arvele sa selle paned? Mida on sul vaja muuta oma vaimulik elus ja milliseid sind aitavaid põhimõtteid nende muutuste teostamiseks õppisid tänasest õppeainest?

Tõeline suurus (Mk 9:33-50)

Mk 9:32 on uskumatult õpetlik, sest see võimaldab suurepärase pilguheidu jüngerite mõttemaailma. Siin on nende Õpetaja jagamas neile tõe sõnu ja ometi, kuna öeldu pole see, mida nad kuulda tahavad, ei tee nad mingit katset õppida. Tegelikult hoiduvad nad tõest, kui see tõde pole täpselt see, mida nemad kuulda tahavad. Mil moel teeme meie sama meile omasel viisil?

Kuidas ilmnevad sellise hoiaku vaimulikud viljad selgesti järgmistes vähestes salmides? Kuidas ilmutavad nende sõnad nende kaugust Kristuse kuningriigi tõelistest põhimõtetest?

Loe terve tänane lõik, keskendudes eriliselt salmidele 33-37 ja 42-50. Kuigi Jeesus ei kõnele mõlemas lõigus samal teemal, rõhutavad Tema sõnad teatavat alustrajavat vaimulikku põhimõtet, mis on oluline igäihele, kes end kristlaseks tunnistab. See on teema, mis tungib selle vaimuliku probleemi tuumani, mis avaldus küsimuses *suurim* olemise kohta. Mis see on ja miks on see nii tähtis? Milliseid teisi salme leiad Piiblis sama mõtet väljendamas?

Filosoofia üht haru nimetatakse *eeetiliseks egoismiks*. See õpetab, et iga inimene peaks hoolt kandma isiklike huvide eest ja ignoreerima teiste huvisid, v.a. seal, kus teiste huvid toetavad nende omi. Teisisõnu, inimesed peaksid hoolima üksnes iseendast. See on hoiak, mis tegelikult ei vaja õpetamist, kuna on juba programmeeritud meie geenidesse.

Kui poleks Jumalat, lõpukohut ega otsustavat arveteõiendamist, mis alus oleks sul *eeetilise egoismi* kaitsmiseks? Miks on kristlaste jaoks selline seisukoht siiski vastuvõetamatu?

Reformatsioon abielulahutuse küsimuses (Mk 10:1-12)

Loe Mk 10:1-12. Mida ütleb siin Jeesus abielulahutuse kohta? Milline sõnum on Tal meile täna sellel valusal teemal? Vt Mt 19:1-10.

Tõenäoliselt ei põhjusta ükski küsimus seitsmenda päeva adventistide hulgas tänapäeval rohkem väitlemist kui lahutamine ja uuesti abiellumine. Sama toimus Jeesuse ajal. Juutidel oli ainult Vana Testament, kuid ühe lõigu üle selles vaieldi tuliselt. 5Mo 24:1.2: “Kui mees võtab naise ja abiellub temaga, aga naine ei leia enam armu ta silmis, sellepärast et ta on avastanud tema juures midagi ebameeldivat ja ta kirjutab temale lahutuskirja ning annab selle temale kätte ja saadab ta ära oma kojast ja kui siis naine läheb ära ta kojast ja tuleb ning saab teise mehe naiseks.” Jeesuse aegsete rabide kaks koolkonda — Hilleli ja Shammai pooldajad — väitlesid väljendi “midagi ebameeldivat” tähenduse üle. Ühed arvasid, et see võis tähendada midagi nii tühist kui roa põhjakõrvetamine, kuna teised võtsid palju rangema seisukoha. Jeesus teeb siiski selgeks, et mingeid lahutusi ei peaks olema, välja arvatud abielutruuduse murdmise puhul.

Pane tähele, kuidas Jeesus mõttevahetuse käigus liigub 5. Moosese raamatu juurest tagasi 1. Moosese esimeste peatükkide kui oma piibelliku põhjenduse juurde. Millele pani Ta rõhu neis tekstides? (Mida räägib see meile Tema arvamusest mitte üksnes 1. Moosese ajaloolise täpsuse, vaid ka selle autoriteedi kohta?)

Markus räägib meile, et jüngrid palusid Jeesuselt selgitust Tema vastuse kohta variseridele (Mk 10:10). Tõepoolest, Jeesuse arusaam abielust, abielurikkumisest ja lahutusest on vastupidine paljudele juudi ühiskonnas käibelolevatele arvamustele, mis asetasid mehed ja naised erinevatele alustele. Kristuse sõnad osutasid siiski, et mõlemad, nii mehed kui naised võivad olla süüdi abielurikkumises.

Kuidas me nii indiviidide kui kogudusena saame hoida tasakaalus nõudmise, et koguduses järgitaks ustavalt Piibli standardit abielu ja lahutuse küsimuses, ning halastuse osutamise nende vastu, kes selleni ei küüni?

Lapsed (Mk 10:13-16)

Markus räägib meile, et Jeesus oli väga nõrдинud jüngrite hoiaku üle väikeste laste suhtes. Kreeka algteksti sõna tähendab äärmist meelepaha. Arvestades nende eelnevaid hoiakuid üksteise (Mk 9:33.34) ja paganate suhtes (Mt 15:23), miks reageerivad jüngrid sinu arvates laste suhtes mainitud moel?

Meie suhtumine lastesse avaldab meie kohta palju. Lastega suhtlemine eeldab meie astumist välja oma maailmast. Meil tuleb kuulata ja püüda mõista täiesti erinevat asjadesse suhtumist. Seega ei suuda isekad inimesed lastele ligi pääseda. Samuti võib öelda, et inimestel, kes igast kokkupuutest loodavad saada mingit kasu või eelist iseenesele, on vähe aega laste jaoks. Tõsiasi, et Jeesus oli väga avatud lastele ja nemad Temaale, tunnistab suuresti oma elu teistele pühendava Õpetaja kasuks, kes ei vaata inimese seisusele. Samuti näitab jüngrite hoiak Jeesuse juurde toodud laste suhtes, kui väga vajavad nad kasvamist isetuses ja teiste õnnistamise meelsuses.

Jeesus ütles jüngritele: “Tõesti, ma ütlen teile, kes Jumala riiki vastu ei võta nagu lapsuke, see ei pääse sinna sisse” (Mk 10:15). Mida Ta sellega mõtles? Kuidas peegeldasid Tema sõnad põhimõtet, mille mõistmist jüngrid tööpoolest vajasisid, nagu ilmutab nende suhtumine lastesse? Võrdle enda poolt kirjutatut teiste mõtetega klassis. Vaata ka Mt 6:9, Lk 11:13; Ef 5:8; 1Pe 1:14; 1Jh 5:21.

Lastes on teatav süütu, avatus, usaldus ja alandlikkus, mille olemasolu meie taevane Isa peab vajalikuks Tema jüngrite isiklikus elus. Lastele meeldib täiskasvanutest palju vähem kohut mõista, arvustada või omada eelarvamusi teiste suhtes. Lapsed on abitud, täielikult sõltuvad nende armust ja armastusest, kes saavad nende jaoks teha seda, mida nad ise ei ole võimelised tegema. Pole ime, et Jeesus ütles, et meil on vaja olla nende sarnased.

Kirjuta palve, milles palud, et Jumal annaks sulle lapselikuma usu. Mida sa selleks palud? Mida praktilist saad isegi praegu teha, aitamaks seda saada?

Suhtumised varasse (Mk 10:17-31)

Sel nädalal uuritav jüngerite õpetamise viimane valdkond puudutab Jeesuse püüdu korrigeerida nende väärarusaamu rikkuse kohta. Jüngerid olid Jeesuse sõnade üle esmalt “kohkunud” ja siis “hämmastusid nad veel enam” (s. 24, 26). Nad olid võtnud omaks valitseva arusaama – juurutatud kirjatundjate ja variseride poolt – et materiaalne õitseng ja tervis on tõendid Jumala õnnistusest, kuna vaesus ja haigus osutasid Tema rahulolematusele. Sama mõtteviisi pani neid pimedana sündinud meest nähes Jeesuselt küsima: “Kes on pattu teinud, kas tema või ta vanemad, et ta on sündinud pimedana?” (Jh 9:1.2).

Uri jutustust rikkast noorest ülemast Mk 10:17-22 (vaata ka Mt 19:16-22 ja Lk 18:18-23). Tee kokkuvõtte seal leiduvast põhilisest vaimulikust sõnumist meie jaoks tänapäeval.

Vaatle järgnevaid noort meest – kes omas väga palju, kuid kellel puudus kõige tähtsam omadus – iseloomustavaid tunnuseid: Ta oli noor. Ta oli energiline (tuli joostes Jeesuse juurde). Ta oli aupaklik (põlvitas Jeesuse ette). Talle kuulus juba autoriteetne positsioon. Tal oli suur varandus. Ta oli huvitatud vaimulikest asjust. Milline suurepärane kandidaat Jumala kuningriigi jaoks!

Kas Jeesuse testi rikkale noorele ülemale tuleb rakendada igäihe puhul, kes tahaks olla Jeesuse jänger? See on, kas peaks igäihelt ootama tema vara müümist ja raha vaestele andmist? Kui ei, siis miks? (Vihje: võrdle Jeesuse juhiseid teistele Tema juurde tulnud inimestele, nagu näiteks Sakkeus [Lk 19:1-9] ja Nikodeemus [Jh 3:1-21].

Mitmel moel on võtmesalmiks nii selle peatüki mõistmisel kui eelnevale küsimusele vastamisel Mk 10:24. Küsimus ei seisne rikkuses, vaid selles, kuidas rikas sellesse suhtub. Jeesus, tundes noore rikka ülema südant, teadis tema nõrkust. Fakt, et noormees läks Jeesuse juurest ära, näitas, et rikkus oli talle ebajumalaks. Enam kui tõenäoliselt poleks Jeesus öelnud talle, mida Ta ütles, kui mehe probleemiks polnuks rikkus.

Loe uuesti 24. salm. Mis on rikkuse usaldamises halba? Millise teise sõnaga võiksid asendada *rikkuse*, mis väljendaks sama põhimõtet? Mida Jeesus siin meile õpetab? Millise teise sõna võiksid sina oma isiklikus elus enese suhtes aus olles sinna asetada?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatus" peatükid "Teenimiseorus", "Kes on suurim?", "Laste õnnistamine" ja "Üht asja on sulle vaja.", orig. lk. 426-431, 432-442, 511-517 ja 518-523.

Küsimused vestluseks:

1. Arutlege klassis mõningaid küsimusi, mis põhjustavad isegi usklikele kahtlemist Jumalas, muudavad küsitavaks nende usu, panevad kartma usaldada Issandat. Mis põhjustab selliseid tundeid? Kas need on kunagi põhjendatud? Kuidas saad aidata inimestel võita nende kahtlused, hirmud ja usupuuduse?

2. Leidke klassis mõned nimed, keda maailm peab suureks, s.t. nad on ühel või teisel kiiduväärt põhjusel kuulsad. Millised omadused tegid neid suureks maailma silmis? Samal ajal mõtelge kellestki, keda Jumal võiks suureks pidada. Millised omadused tegid selle isiku suureks Jumala silmis? Kui erinevalt defineeriksid sa mõlemal puhul sõna *suur*? Millise õppetunni saame sellest võrdlusest?

3. Nädala õppetükk puudutas meie hoiakut laste suhtes. Milliste teiste inimrühmadega oleme kokkupuutes, kes tegelikult ei saa meie jaoks teha midagi materiaalse, sotsiaalse või poliitilise kasu mõttes? Kuidas kohtleme neid võrreldes nendega, kes saavad meie heaks tõesti palju teha? Mida räägib Kristuse eeskuju meile selles küsimuses? Mida saame teha, aitamaks meil kohelda inimesi Jeesuse sarnaselt? Mis meie juures vajab muutmist, et see saaks tegelikkuseks?

Kokkuvõte: Sel nädalal nägime Jeesust tegelemas Tema enda jüngrite väärhoiakute ja käitumisega. Ja kuigi nad sageli ebaõnnestusid, püüdis Jeesus armastavalt ja kannatlikult parandada nende vale mõtteviisi ja kombeid.

8. õppetükk — 14.-20. mai

Viimane teekond

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 10:32 - 11:26.

Meelespeetav tekst: “Sest Inimese Poeg ei ole tulnud ennast laskma teenida, vaid ise teenima ja andma oma hinge lunaks paljude eest” (Mk 10:45).

Jeruusalemma. Markuse mõne eelneva peatüki jooksul on Jeesus olnud pikal käänakuterohkel teekonnal. Nüüd räägib Markus meile selle Galileast lõunasse kulgeva teekonna eesmärgist: “Aga nad olid teel minemas Jeruusalemma; ja Jeesus läks nende ees ja nad kohkusid, aga järelkäijad kartsid” (Mk 10:32).

See on dramaatiline stseen: Jeesus minemas ees, jüngrid sammuke tagapool, imestades toimuva üle, ja teised neist tagapool, tundes kartust. On algamas viimsed otsustavad sündmused.

Meil tuleb nüüd asuda viimase umbes seitsme päeva juurde Jeesuse maapealses elus. Nagu teisedki evangeeliumide kirjutajad, pühendab ka Markus sellele lühikesele perioodile ebaproportsionaalselt suure osa – 16 peatükist 6. Matteuse puhul on see 7 28-st. Luukal 6 24-st ja Johannese puhul 10 21-st. Mõte on selge: kui tähtsad ka olid Jeesuse elu ja õpetused, olid Tema surm ja ülestõusmine veel tähtsamad.

Pilk nädalale: Miks palume me vahel valesid asju? Mida tähendab elada valguses vastupidiselt pimedusele? Miks puhastas Jeesus templi teist korda? Miks needis Kristus viigipuu?

Mõtlematu palve (Mk 10:32-45)

Peale kogu tänase lõigu lugemist keskendu 35. salmile. Arvestades kõiki imesid, mida nad olid näinud Jeesust juba teinud olevat, miks oli nende palve nii *mõistuspärane*? Kuidas esitame meiegi Jumalale oma *mõistuspäraseid* palveid (lugege ka Mt 17:20; Lk 1:37), millele ei vastata, nagu meie meelest peaks toimuma?

Inimestena vaatame me maailma väga kitsast, meie isiklikust vaatevinklist. Ja olenemata sellest, millist valgust ja tõde meile jagatakse, mida me õpime — me filtreerime kõik selle läbi iseenda, läbi väga kitsa ja piiratud arusaama maailma kohta, millist me langenud olevustena omame. Seega palume me sageli asju, mida enda jaoks heaks peame ja mis suures plaanis seda ometi ei ole, kuigi meie mõtleme, et Jumal peaks need meile koheselt andma.

Kuidas näitas Jakoobuse ja Johannese palve nende teadmatust selle suhtes, mida nad palusid?

Kuidas paljastab Kristuse vastus Mk 10:42-45 nende teadmatus?

Jüngrid ilmutasid isegi pärast kogu Jeesusega koosveedetud aega mõistmatust kõige olulisemates vaimulikes küsimustes. Kristuse sõnad salmid 42-45 esitasid täiesti erineva arusaama juhikoha, väe ja edu tähendusest. See on suurepärane näide sellest, kui moonutatud on meie isiklikud arusaamad maailmast. Pole siis mingi ime, et meiegi, jüngrite sarnaselt, palume oma arvates häid ja vajalikke asju, sest meiegi Jakoobuse ja Johannese kombel ei mõista, mida me palume.

Kas ootad üha vastuseid palvetele, millele ometi peaks vastatama? Millised need on ja kuidas saad sa usu läbi omaks võtta, et on usaldatav põhjus (mida sa praegu mõista ei suuda), miks neile seni sinu soovi kohaselt pole vastatud?

Pime Bartimeus (Mk 10:46-52)

Jeesus oli teekonnal Jeruusalemma ja Jeeriko oli viimane asula, mille Ta läbis enne armastatud linna jõudmist. Tema mõtted pidid ilmselt keerlema järgmiste päevade sündmuste ümber. Ta oli jõudnud oma elu viimasesse nädalasse, oma missiooni haripunkti, mis pidi otsustama igaveseks maailma saatuse ja pikaaegse kurjusega võitluse lõpptulemuse. Kuid hoolimata nii rohkest mõtteainest, võttis Ta aega ühe pimedea kerjuse aitamiseks.

Uri Jeesuse ja pimedea Bartimeuse kohtumist (Mk 10:46-52). Pane tähele, mis toimus peale tema tervendamist Jeesuse poolt. Kuidas sümboliseerib see teatud mõttes igaihe läbielu, kes on oma elus kogenud Kristuse päästvat väge?

Palju kordi räägib Piibel Issandat mitte tundvaist inimestest pimeduses kõndijaina (Jh 8:12; Ap 26:18; Ef 5:8; Kl 1:13; 1Te 5:5; 1Pe 2:9; 1Jh 1:6; 2:11). Peamine pimeduse kohta on see, et seal pole mingit valgust. Pimeduses liikujad komistavad, kobavad pimesi, kukuvad ja isegi edasi liikudes ei tea nad, millises suunas nad lähevad.

Kõik see muutub, kui me tuleme Jeesuse juurde, kes on valgus. “Ja see kuulutus, mille me oleme kuulnud temalt ja kuulutame teile, et Jumal on valgus ja temas ei ole mingit pimedust. Kui me ütleme, et meil on osadus temaga, aga käime pimeduses, siis me valetame ega tee tõtt. Aga kui me käime valguses, nõnda nagu tema on valguses, siis on meil osadus üksteisega ja Jeesuse Kristuse, tema Poja veri puhastab meid kõigest patust” (1Jh 1:5-7).

Need kujundid pimedusest ja valgusest on metafoorid, kirjeldamaks midagi muud. Pimedus tähendab vaimulikku teadmatust, pattu, vihkamist, eelarvamusi, kadedust, ahnust. Need, kes kõnnivad pimeduses, elavad ilma päästva teabeta Jumalast, ilma tegelikult mõistmata, kes on Jumal ja mõistmata armastust, mis Tal on meie vastu. Ja just nagu valgus on pimeduse vastand tegelikus mõttes, nii on see ka vaimulikus mõttes.

Enne Kristuse poolt päästetud saamid elasid sa pimeduses (kas teadlikult või teadmata). Kristuse juurde tulles jõudsid sa valgusse. Kirjuta, milliseid uusi asju sa peale valguse juurde tulekut nägid. Kuidas muutsid need su elu? Kus oleksid sa praegu, kui oleksid jäänud pimedusse?

Võidutsev sisenemine (Mk 11:1-11)

Jeesuse võidutsev sissesõit Jeruusalemma toimus pühapäeval, üks nädal enne ülestõusmist. Kristlased erinevatest konfessioonidest pühitsevad seda päeva erineval moel. Paljudele on see palmipuudepäha, mille juurde kuuluvad kohased laulud, Pühakirja lugemised ja jutlused. Seitsmenda päeva adventistid ei järgi liturgilist kirikuaastat, st. teatavat jumalateenistuste kalendrit, mis määraks iga hingamispäeva jaoks aasta jooksul Pühakirja lõikude ja jutluste teemad. Ometi oleme me elavalt huvitatud Jeesuse elust ja eriti selle lõpustseenidest. Sellepärast pakuvad selle Jeesuse elu viimase pühapäeva sündmused ainet sügavaks mõtiskluseks.

Kuidas jätkas Jeesus oma teekonda tõmbamaks tähelepanu oma saabumisele Jeruusalemma? (Mk 11:1-11).

Mis oli Tema eesli seljas ratsutamise ja Õlimäelt linna sisenemise tähendus? (vt Sk 9:9).

Jeesus oleks võinud tulla Jeruusalemma vaikselt nagu varemgi. Kuid Ta otsustas tõmmata endale tähelepanu. Ta saatis oma jüngrid laenama eesli ja Ta sisenes linna Õlimäe kaudu. Need seigad ei pidanud jääma varjatuks rahvahulgale, kes juba ootasid Tema toimimist ammu igatsetud Messiana. Kuigi Jeesus ei pidanud esinema poliitilise juhi ja vabastaja osas, lootis rahvas, et Ta oli Messias. Nii sisenes Ta kavatsetult armastatud linna viisil, mida oli ennustanud prohvet Sakarja. Ja rahvahulk muutus ohjeldamatuks!

“Hosianna, kreeka *hosanna*, tuletus aramea *hoshar’na-st*, mis tähendab “päästa nüüd” või “päästa, ma palun sind.” ... Siin võib seda väljendit vaadelda palvena Jumalale, et päästmine võiks saabuda Iisraelile Messias-Kuninga läbi.” — 5 BC 471. Milline algus Paasa nädalale! Kuid seesama rahvahulk, kes pühapäeval hüüdis *Hosanna!* ja laotas oma riided teele, karjus reedel: *Hukka ära! Poo Ta risti!*

Meil kõigil on vaimulikke kõrg- ja madalseise – aegu, mil tunneme suurt vaimustust Jumala ja oma usu suhtes, ja aegu, mil oleme masendunud, täis kahtlusi ja vaevu vastu pidamas. Rahvahulga sarnaselt ülistame ühel hetkel Jumalat ja järgmisel pöörame Talle selja. Kuidas rajad sa endale tee läbi nende vaimulike madalike? Mida oled sa õppinud neil kordadel, kui said jagada kogemusi kellegagi, kes parajasti läbib madalseisu? Millised Piibli salmid olid sulle eriti abiks?

Röövlite koobas (Mk 11:12-19)

Tänases lõigus loe hoolega 17. salmi, Jeesuse tsitaadi Vanast Testamendist. Milleks oli tempel mõeldud? Milleks oli see muutunud? Milline oluline õppetund on siin meile nii üksikisikuina kui kogudusena?

Just nagu Jeesus oli iseendale tähelepanu tõmmanud oma Jeruusalemma saabumise maneeriga, nii pidi Tema esimene tegu linnas kindlasti äratama religioosse ladviku viha. Ta peatas avalikult jumalateenimise juhtimise eest vastutajate tegevuse, seades oma autoriteedi kõrgemale nende omast. See templi puhastamise toiming jätkas Tema Messia-rolli esiletoomist, kelle autoriteet ületas kõik teised.

Jeesuse ajal olid preesterkond ja tempel saduseride kontrolli all. Juhtides templiteenistusi, kogusid saduserid suure rikkuse. Kolm korda aastas Jeruusalemma rändajad ei võinud kaasa tuua oma ohvriloomi, vaid nad pidid need ostma Jeruusalemmas. Preestrid juhtisid seda loomade müüki. Peale selle tuli loomad osta üksnes templis käibel oleva valuuta eest ja seetõttu tuli ohvritoojail esmalt vahetada oma raha nn. *templi rahaks*, mille eest osta ohvriloomad. Nii rahavahetamise kui loomade müügi pealt teenisid templi ülemad tublisti.

Sel moel oli templiteenistus muutunud korruppeerunuks. Hoone, mis oleks pidanud olema palvekojaks kõigile rahvastele, oli mandunud rahategemise paigaks, kurnamaks tavalisi inimesi ja suurendamaks usuliste juhtide rikkusi. Pole mingi ime, et Jeesuses süttis õiglane viha. Sõnadest poleks piisanud. Ta ajas välja loomad ja lükkas ümber rahavahetajate lauad. Kuid seda tehes pitseeris Ta iseenda hukkamõistu. Usuliste juhtide jaoks ei saanud olla enam mingit võimalust Teda kauem taluda. Ta oli puudutanud nende rahataskut ja nad ei puhka enne, kui on Tema teelt kõrvaldanud.

Kuidas saame meie nii individuaalselt kui kogudusena pöörduda ära oma missioonist ja keskenduda selle asemel ainult oma isikliku olukorra paremaks muutmisele, ja ometi tehes seda kõike tõe kätte ja võõba all?

**Jeesus neab viigipuu (Mk 11:12-14.20-26); vt ka Mt 21:18-22;
Lk 13:6-9**

Loe erinevad aruanded selle sündmuse kohta. Eluandja neab ühe puu ning siis see närbub ja kuivab? Kuidas näib see mitte sobivat Jeesuse iseloomuga? Milline sõnum, milline hoiatus sisaldub selles teos?

Jeesus on näljane, näeb eemal lehis viigipuud, on pettunud sellest mitte ühtegi viigimarja leides ja neab selle puu. Järgnevalt viigipuu närbub ja kuivab. Kirjatundjaid ei hämmeldanud Jeesuse tegu ega püüdnud nad ka varjata seda näiliselt võõristavat tegu. Selle asemel laskis Püha Vaim neil selle üles kirjutada, sest sellel oli eluline õpetus Jeesuse järgijaile aegade lõpul.

Jeesuse iga sõna ja tegu selle viimase nädala jooksul omab tähendust. Oleme juba uurinud Tema dramaatilist sissesõitu pühapäeval ja väga avalikku templi puhastamist. Tänapäev osas mainitavat tegu ei teostatud tavalise publiku jaoks, vaid Tema jüngerite õpetamiseks. Viigipuu needmine võis vast toimuda esmaspäeva varahommikul. Kuid eelmisel õhtul oli toimunud midagi suurt tähendust omavat. Markus seda ei maini, kuid Luukas kirjutab, et Jeesus vaatles armastatud linna ja nuttis selle pärast, ennustades Jeruusalemma piiramist võõrvägede poolt ja selle hävitamist (Lk 19:41-44). Siis, järgmisel hommikul neab Jeesus viigipuu. Seos peaks olema selge.

Pane tähele, mida vastab Jeesus Peetruse küsimusele (Mk 11:21) kuivanud puu kohta (Mk 11:22-26). Kuidas sobivad need sõnad Peetruse poolt puu kohta öelduga?

Olgu teil usku Jumalasse, ütleb Jeesus neile. See tähendab, usaldage Issandat, paluge Teda, hingake Tema headuses ja andestage teistele nende patud. Jeesus suunab oma järgijate mõtted ära maistelt asjadelt tõe suurepärasele põhimõtetele. Milliste maiste asjade ja põhimõtete küljes sa ripud, mis lõpuks närtsivad ja kuivavad nagu neetud viigipuu? Kuidas saab Jeesuse ütlus aidata sul muutuda?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Uue kuningriigi seadus", "Sinu Kuningas tuleb", "Süüdi mõistetud rahvas", "Templi teistkordne puhastamine", lk. 363, 381, 388, 393.

Küsimused aruteluks:

1. Milline sündmus sellel nädalal õpitust näitab, et Jeesuse kannatused ja surm ei olnud lihtsalt ajaloo juhtum?

2. Kuidas esitas Jeesus otseselt väljakutse Tema aja religioossele ladvikule? Mõtle teistele kordadele, kus Ta tegi samuti. Miks Ta sinu arvates seda tegi? Kas on millalgi aegu, kus meiegi peaksime ülemkihile väljakutse esitama? Kui, siis millal ja millistes olukordades ja kuidas suudame seda teha Jeesuse meelsuses?

3. Vestelge klassis Jeesuse sõnade üle Mk 11:23-26. Kõrvutage need pühapäevases osas õpituga palvete kohta, millele Jumal ei vasta meie soovikohaselt. Kuidas saad kooskõlastada neis lõikudes esitatud kaks mõtet?

4. Räägi soovijale usus palutud palvetest, millele pole vastatud lootuse või ootuse kohaselt. Mil moel on nemad käsitletud seda usuproovi? Jagage klassis kogemusi, mis võiksid aidata kedagi, kes parajasti heitleb vastamata palvete küsimusega.

Kokkuvõte: Meie selle nädala uurimus hõlmab suure tähtsusega draamat. Aastaid on Jeesus näinud ette seda aega ja sellele valmistunud. Otsustavalt suundub Ta Jeruusalemma poole, siseneb linna prohvetite ennustatud kuninglikul viisil ja rakendab Messia autoriteeti. Jüngrite jaoks on selle nädala vähesed päevad täidetud innuka ootusega; rahva jaoks on see viimne, hääbuv võimalus võtta vastu oma Kuningas.

9. õppetükk — 21.-27. mai

Viimased päevad templis

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 11:27-12:44.

Meelespeetav tekst: “Ja sina armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma meelest ja kõigest oma väest.” See on esimene käsk” (Mk 12:30).

Poleemika. Tõenäoliselt toimusid kõik selle nädala jooksul vaadeldavad sündmused Jeesuse maapealse elu viimasel teisipäeval. Need olid ägeda poleemika tunnid, kuna religioossed juhid püüdsid korduvalt Jeesust avalikult kitsikusse ajada või panna Teda midagi sellist ütleva, mida nemad saaksid kasutada Rooma võimude ees Tema vastu. Näeme siin erinevaid rühmitusi (variserid, saduserid, herodiaanid) — normaalselt üksteisega vastuolus — nüüd ühinenud opositsioonis Jeesuse vastu.

Vaenlaste ja vastuväidete keskel seisab Jeesus üksi. Mitte keegi ei astu Tema kaitseks välja, kuid Ta ei vajagi kedagi, sest Ta vastab igale riukalikule küsimusele tarkuse ja autoriteediga, mis hämmastab ja ajab ummikusse Tema vaenlased. Vahepeal haarab Ta initsiatiivi, esitades läbikatsuvaid tähendamissõnu ja küsimusi, mis paljastavad nende silmakirjalikkuse.

Pika ja pingutava päeva lõpul heidab Jeesus enda ümber viimase pilgu ja lahkub templist. Ta ei tule sinna enam kunagi tagasi.

Pilk nädalale: Kuidas vastas Jeesus neile, kes tegid küsitavaks Tema autoriteedi? Milline oli Jeesuse sõnum tähendamissõnas ülekohtusest majapidajast? Kuidas reageeris Jeesus ebasiirale kiitusele? Mis oli Jeesuse jaoks kogu tõelise religiooni ja usu tuum?

Me ei tea

Templi puhastamisega oli Jeesus selgesti osutanud endale kui sellele, kelle meelevald oli suurem kui tempel ning seal teenivad ülempreestrid ja käsutundjad. Seega pole üllatav, et nende esimene väljakutse Jeesusele Tema viimasel päeval templis keskendus meelevallale. Uuri Jeesuse väitlust Tema arvustajatega (Mk 11:27-33; vt ka Mt 21:23-27 ja Lk 20:1-8). Miks ei vastanud kriitikud Jeesuse küsimusele? Miks ei saanud nad seda teha?

Jeesus ei kasutanud iial sõnalist kavaldamist. Tema kõne oli alati aval, otsekohene ja puhas. Pöörates usujuhtide küsimused tagasi neile endile, üritas Ta murda läbi vaimsetest barjääridest, millel nad olid Tema vastu püstitanud. Vastus Tema küsimusele oli sama, mis vastus nende küsimusele. Nii Jeesus kui Ristija Johannes kõnelesid ja töötasid taevase volituse alusel; mingi inimlik võim ei olnud andnud neile nende ülesande ega neid volitanud. Kui need kriitikud oleksid vaid mõistnud endi isiklikku pimedust Johannese suhtes, võib-olla oleksid nende silmad Temale avanenud. Sellise vaenulikkuse keskel teenis Jeesus siiski neid, kes olid Tema suhtes vaenulikud!

Niisiis, pane tähele nende vastust Jeesusele: *Me ei tea. See tähendab: me ei saa seda valjusti välja öelda, sest see tähendaks lõppkokkuvõttes meie endi paljastamist rahva ees.* Jeesus mitte üksnes pani nad hämmelduma, Ta andis neile veelkordse võimaluse kahetseda – võimaluse, millist nad ilmselt ei kasutanud.

Mis põhjusel veel ei saanud nad Jeesuse küsimusele vastata? Vt Mk 1:7.8; Jh 1:29.

Millise dilemma ette Jeesus nad seadis! Kui nad tunnistaksid, et Johannes oli Jumalast, siis mida kavatsesid nad teha Johannese tunnistusega Jeesuse kohta? Kui nad tunnistaksid Johannese taevaseid volitusi, kuidas pidid nad siis selgitama oma vaenulikkust Kristuse suhtes?

Me ei pea siiski väga kiiresti nende kriitikute üle kohut mõistma, et me ei mõistaks samas hukka ka iseendid (Rm 2:1).

Kuidas püüame meie vahel veel kavalamalt, kui siin mainitud, vingerdada oma teel ringi ümber Jumala mõjuvõimu meie elus?

Tähendamissõna rentnikest (Mk 12:1-12)

See on üks Jeesuse jõulisemaid tähendamissõnu. Selle sõnum oli nii otsene ja hirmutav, et pidi avaldama sügavat mõju kõigile kuulajatele. Siin ennustab Jeesus arusaadaval moel ette oma surma ja hülgamist truudusetute poolt Iisraelis. Ta oli oma jüngritele juba andnud privaatselt õppetunni selle rahva kohta viigipuu needmise kaudu; nüüd selgitab Ta sama tõde tähendamissõnas tagedatest rentnikest.

Millise Tema kuulajatele ilmselt tuttava lõigu Vanast Testamendist Jeesus selles tähendamissõnas esile tõi? (Vt Js 5:1-7).

Paljud Jeesuse tähendamissõnad õpetavad teatavat üksikut punkti ja detailide sobitamine pole vajalik. Selles tähendamissõnas omab siiski selget tähendust iga tegelane ja objekt.

Pidades meeles Js 5:1-7, kirjuta välja, mida esitab kõik järgnev Mk 12:1-12:

Viinamägi _____

Viinamäe omanik _____

Rentnikud _____

Vilja järgi saadetud sulased _____

Omaniku poeg _____

Viinamäe ümbritsev tara (Viide: Mille andis Jumal Iisraelile eraldamiseks neid teistest rahvastest?) _____

Torn (Viide: Mis oli silmapaistvaim ehitis Iisraelis?) _____

Millist mõju avaldas Jeesuse tähendamissõna religioossetele juhtidele? Miks ei vangistanud nad Jeesust kohe? Mk 12:12.

Need olid Õpetaja poolt tõepoolest karmid sõnad. Aga aeg oli lõppemas — nii Tema kui Iisraeli jaoks. Ta lootis, et see tähendamissõna selles oleva tõsise hoiatusega võiks põhjustada veel mõne kuulaja puhul suuna muutuse.

Oleta, et keegi tuleb SPA kirikusse ja esitab meile sama sõnumi, mille Jeesus andis Iisraelile. Kuidas sa reageeriksid ja miks?

Meelitavad sõnad (Mk 12:13-17)

Järgmises intriigis Jeesuse vastu ühinesid kaks gruppi, millised tavaliselt teineteisega ei seltsinud. Variserid olid judaismi seaduste täpsed järgijad — mitte ainult Issanda poolt Moosese kaudu antud vaid sajandite jooksul neile kirjatundjate poolt lisatud suure hulga eeskirjade järgijad. Herodiaanid olid siiski pigem poliitiline partei kui religioosne sekt. Nemad toetasid kuninglikku perekonda, kes valitses Rooma marionetina.

Millist trikki püüdsid need mehed Jeesuse juures kasutada, enne Talle oma küsimuse esitamist? Kes üritas sedasama kord varem? Vt 3:1.2.

Jeesus oli öelnud: “Sest sinu sõnust arvatakse sind õigeks ja su sõnust mõistetakse sind hukka” (Mt 12:37). Antud juhtumil mõistsid need mehed oma sõnadega iseendid hukka, sest nad tunnistasid, et Jeesus oli tõearmastaja ja et Ta õpetas Jumala teed. Kahtlemata kohtuvad need mehed oma sõnadega uuesti lõpukohtus, kui nad teatud punktis meelt ei paranda.

Otsi üles järgmised tekstid. Millest need räägivad? Miks kõneleb Piibel sinu arvates sellel teemal just selliselt? L 5:10; 12:3.4; Õp 20:19; 26:28; 28:23; 29:5.

Heebrea vaste sõnale *meelitus* tuleb sõnast, mis võib tähendada *libekeelsust* või *ebausedamist*. Kui sobiv selle keele kuritarvitamisele! [On tõepoolest võimalik kasutada meelitavaid sõnu, libisemaks üle teatud isiku kaitsest ja püüda haarata teda tema nõrgimast kohast – tema ego ja enese-väärtuse tunne.] Kuigi meelitus võiks toimida teiste puhul, ei jõudnud need, kes üritasid seda Kristuse juures, selle häbiväärse taktikaga mitte kuskile.

Kuigi meil kõigil on tarvis hoiduda meelituse kasutamisest, et manipuleerida teisi, vajame valvamist ka iseenda kaitsmiseks selle eest. Mis võimaldas Jeesusel hoiduda selle kavala võtte ohvriks langemast? Kuidas saame meie, kellele kahtlemata meeldib kiitus, omada samasugust kaitset?

Kaval küsimus (Mk 12:18-27)

Saduserid olid jõukatest, liberaalsetest maailmameelsetest inimestest koosnev religioosne-poliitiline partei. Nemad tunnistasid inspireerituiks ainult viit Moosese raamatut ja ei uskunud surnute ülestõusmist. Nüüd tulid nad Jeesuse juurde kavala küsimusega, olles kindlad, et see Ta kimbatasse viib. Kahtlemata oli see üks nende põhistsenaariume vaidluses variseride ja teistega ülestõusmise doktriini vastu (nende argumenti tegelikult vaadeldes, kuulus see naeruväärsuste kilda: naine, kes abiellub järgimööda seitsme vennaga, igaihega kohe pärast eelmise surma?) Kui Jeesus nendega nõustunud poleks, mõtlesid nad Teda avalikult naeruvääristada; kui Ta aga nõustuks, pidi see omakorda varisere veel rohkem solvama.

Pane tähele Kristuse esimesi sõnu neile. Need puudutasid neid otse hellast kohast. Miks olid Tema sõnad kipitavaks noomituseks kogu rahva hulgast just usulistele juhtidele?

Kuna saduserid tunnistasid ainult Moosese raamatuid, ei tsiteerinud Jeesus kinnitust ülestõusmise kohta Vana Testamendi teistest osadest (näiteks Jesaja või Taaniel). Nii palju kui teame, on Tema viide 2Ms 3:6 selle suurepärase teksti esmakasutus antud seoses. Saduserid, kes pidasid endid Piibli viie esimese raamatu ekspertideks, leidsid endid äkitselt kaitseseisukorras.

Loe Kristuse tsiteeritud salm. Mil moel saame mõista seda Jumala väe ja surnuist ülestõusmise kontekstis? Vt ka Jh 11:26; 1Jh 5:11.12. Kuidas aitab Mk 12:27 sellele küsimusele vastata?

Jeesuse enda õpetuses rahvale rõhutas Ta sama punkti sellest väitest: need, kes usuvad Temasse, nagu tegid Aabraham, Iisak ja Jaakob, on juba surmast ellu läinud ja tulevad Tema hüüde kõlades kindlasti hauast välja (Jh 5:24.25). Kuigi meie keha muutub põrmuks, oleme me tihedalt seotud Jumala eluga ja me elustume uuesti. Pole siis ime, et surm on meie jaoks ainult uni – vaikne puhkus nende jaoks, keda Jumal, vaatamata nende hauas viibimisele, vaatleb nagu elavaid.

Kui keegi peaks sinult küsima: Kas sa tunnend Jumala väge?, mida sa vastaksid ja miks?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i "Ajastute igatsus", orig. lk. 593-616.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on ülestõusmine surnuist midagi sellist, mida meil tuleb omaks võtta ainult usu kaudu? Või eksisteerib loodusmaailmas mingi tunnistus, mis osutab surnuist ülestõusmisele? Kas me vajame selle uskumiseks mingeid näiteid loodusest?

2. Kathryn Cravens kirjutas kord, et kui teatav inimene on tühine – meelita; kui pelglik – meelita; kui hooplev – meelita. Kogu maailma ajaloo vältel ei ole liiga palju kiitust iial kahjustanud ühtki tõelist aumeest. Miks sinu arvates on inimesed nii vastuvõtlikud meelitusele? Kuidas saame meie kristlastena hoiduda nii meelitamisest kui olemast sissevõetud selle poolt?

3. Millal ületame piiri mõningase teenitult kiitmise ja inimese meelitamise vahel?

4. Vestelge selle üle, milline võiks olla teie kogudus, osutamaks maailmale, et olete inimesed, kes armastavad tõeliselt nii Jumalat kui oma ligimesi. Kas teete kogudusena midagi, mis tooks mõned arusaamisele, et te järgite neid käske, või pole teie kogudus mitte midagi enam kui laupäeva hommikune seltskondlik klubi?

5. Vestelge selle üle, mida mõtles Jeesus Jumalale Tema kuuluva ja keisrile tolele kuuluva andmise all. Mõelge ajaloolisele taustale, kus Ta selle avalduse tegi. Miks oleks Ta soovi korral võinud õigustada mässu sellise korrupeerunud süsteemi vastu? Miks Ta seda sinu arvates ei teinud ja millise võimaliku õppetunni omab see meie jaoks tänapäeval?

Kokkuvõte: Sellel viimasel erutust täis päeval templis leiame Jeesuse asetatuna kaitseseisukorda, kuid ometi olukorda valitsevana, püüdes üha ulatuda oma armastusega nendeni, kes Teda vihkasid.

10. õppetükk — 28. mai - 3. juuni

Ettekuulutused lõpust

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 13:1-36.

Meelespeetav tekst: “Ja kõigile rahvaile peab enne kuulutatama evangeeliumi” (Mk 13:10).

Prohvetlik rahvas. Seitsmenda päeva adventistid on prohvetlik rahvas, st. meie usume, et see maailm ei muutu pidevalt paremaks, vaid selle asemel oleme liikumas äkilise, dramaatilise lõpu poole. Kuid lõpp ei tule aatomisõja, maailmaruumist langeva meteoori või mingi inimtegevuse poolt esilekutsutud looduskatasroofi läbi. See on Jeesus, kes toob kaasa kõikide asjade lõpu. Tema naaseb sellele maale väes ja auhiilguses ning tõmbab alla eesriide käesoleva maailmasüsteemi üle. Kõigest sellest teeb Jumal omal ajal (peale Ilm 20. ptk ennustatud 1000-aastast laastatuse perioodi) uue taeva ja uue maa igaveseks koduks oma rahvale.

Meie nimetus, *adventistid*, kuulutab maailmale, et me usume Jeesuse taastulekut ja ootame seda. Tegelikult oleme me adventistid, sest Jeesus oli adventist. Sel nädalal uuritav Pühakirja lõik, koos selle paralleelidega Mt 24 ja Lk 21, loob kavandi, avara visandi tulevikust – Jeesuse päevist kuni Tema taastulekuni; ja kõnelejaks on Jeesus ise.

Pilk nädalale: Milline oli taust Kristuse jutlusele maailma lõpu kohta? Millise lootuse pakkus Ta kõigi nende rahutukstegevate sõnade hulgas? Kui hästi täidab maailm Kristuse ettekuulutused sellest, milline on maailm Tema tuleku eel?

Jüngrite küsimused (Mk 13:1-4)

Milline oli Jeesuse lõpu-ettekuulutuste tagapõhi? (Mk 13:1-3)

Matteus kirjutab, et Jeesus peale seda, kui oli lõpetanud õpetamise templis, nuttis armastatud linna pärast, ennustades: “Vaata, teie koda jäetakse teil maha” (Mt 24:38). See teade arvatavasti ajendas jüngrite märkuse templi massiivsete rajatiste ja suurepäraselt kauni hoonete kompleksi kohta, kui nad sealt väljusid. Isegi tänapäeval, külastades Jeruusalemma ja kõndides Vana Templi Väljakul, ei saa sa olla mõjutamata kunagi eksisteerinu suurusest ja toredusest. Pole ime, et jüngrid hämmastusid Jeesuse ettekuulutusest selle kõige mahakiskumise kohta.

Võrreldes Markuse aruannet Matteuse omaga (Mt 24:1-3), pööra tähelepanu jüngrite küsimustele. Jüngrid arvasid end esitavat ühe küsimuse, kuid Jeesus ei rääkinud vastates ainult Jeruusalemma hävitamisest, vaid ka oma teisest tulekust. Miks ühendas Ta sinu arvates mõlemad sündmused?

Jüngritele tundus, et sündmused, mis pidid kaasa tooma templi ja linna hävitamise, on nii katastroofilised, et peaksid olema ühenduses maailma lõpuga. Nende jaoks pidi Jeruusalemma langemine ühtima Jeesuse taastulekuga. Kuid nad eksisid. Jeruusalemm pidi tõesti langema ja tempel maha kistama, kuid Jeesuse taastulekuni pidi mööduma palju rohkem aastaid. See sarnaneb läbi India tasandike matkavate inimestega, kes näevad endi ees kangastumas Himaalajat. Nad arvavad nägevat tippu, kuid näevad alles esimest kõrgendikku. Ronides kerkivad esile üha uued kõrgendikud, igaüks kõrgem eelmisest. Palju kaugemal mäestikus, kui nemad kujutlesid, kõrgub tipp, Mount Everest.

Jeesuse sõnade taust on otsustav Tema prohvetikuulutuste tõlgendamisel. Tema vastus hõlmab jüngrite küsimuse mõlemaid aspekte — Jeruusalemma langemist ja Tema teist tulemist. Tema vastus on kõikehaarav: mõned ettekuulutused on eriomased Jeruusalemma langemisele, mõned maailma lõpule ja mõned kohanduvad mõlemale sündmusele.

Olles uhkusega osutanud nende maailma suurejoonelisimale ehitisele ja ühtlasi nende usu keskusele, öeldakse neile Kristuse poolt, et see kõik muutub vaid kivipuruks. Milline on siin vaimulik põhimõte, mida meil tuleb meeles pidada ka meie isiklikus elus? (Vt ka Ii 8:9; Jr 7:3.4; Jk 4:14; 2Pe 3:10-12; 1Jh 2:16.17).

Lõpu märgid (Mk 13:5-13)

Uri Kristuse sõnu märkide kohta, mis eelnevad maailma lõpule. Kõige vägivalla, tagakiusamise ja verevalamise mainimise hulgas räägib Ta oma järgijaile siiski julgustavaid sõnu. Millised on need selles kõnes hajutatult esitatud julgustused ja mislaadi lootust pakuvad need meile keset kohutavaid sündmusi, mis Jeesus ettekuulutuse kohaselt maailmas veel aset leiavad?

Jeesus selgitab, et lõpuaeg toob endaga nii halvad kui head sõnumid. Ühelt poolt võivad Tema järgijad oodata murranguid ühiskonna, poliitika ja looduse valdkonnas, kus kõik on mineviku olukorraga võrreldes rööpast ja tasakaalust väljas. Ometi on olemas head sõnumid — evangeelium, sõnum Jumala armastusest, ilmutatud Jeesuses, kes suri meie pattude eest — mida kuulutatakse kõigile rahvastele.

Isegi sada aastat tagasi pidi väljavaade evangeeliumi jõudmisest kõigi rahvasteni olema tundunud ebatõenäoline, kui mitte otse võimatu. Millised vahepeal toimunud muutused teevad praegu selle ettekuulutuse täitumise palju tõenäolisemaks? Mida omame meie sellist, mida eelnevad põlvkonnad ei omanud?

Kristlastena oleme me loomulikult sarnaselt teistega alati murtud ja kokkunud sõdade, looduskatastroofide ja õnnetuste üle, mille tulekut Jeesus ennustas. Ja ometi — see fakt, et Ta meile nendest rääkis, ja fakt, et isegi keset kõike seda julgustab Ta oma järgijaid, peaks aitama meil säilitada usku maailma kohutavast olukorrast hoolimata. See põhimõte läbib ka Vana Testamendi. Prohvet prohveti järel, kuigi hoiatades hävingu, kohtu, hädade jne eest, esitasid peaaegu alati koos hoiatustega ka lootuse sõnumi neile, kes ilma selleta oleksid olnud üliväga kiusatud loobuma Jumalast (2Aj 7:13.14; Jr 29:10; 36:1-3; Am 5:4). Teisisõnu, lugedes neid teatud mõttes kui tahes masendavaid tekste, on meil väga palju põhjusi olla lootusrikkad.

Seistes parajasti silmitsi mis tahes heitluste, õnnetuste ja katsumustega — milline Jumala antud lootus ja töötused, mille külge sa klammerdud, hoiavad sind isegi su kannatuses?

Kirjuta väike lõik, keskendudes ainult lootusele, mille omad Kristuses.

Jeruusalemma häving (Mk 13:11-19)

Kuigi mitmeid salme tänases lõigus võiks kohandada Kristuse järgijaile igal ajastul, puudutavad mõned eriliselt Jeruusalemma hävingut.

Mis oli Jeruusalemma hävingu spetsiifiliseks märgiks, mida Kristuse järgijad pidid tähele panema? (Mk 13:14; Vt ka Mt 24:15; Lk 21:20).

Jeesus kõneles hävituse koletisest, millest oli rääkinud prohvet Taaniel. See on vihje Tn 9:27, kus prohvet kõneleb Jeruusalemma hävitamisest roomlaste poolt palju sajandeid peale selle nägemuse saamist. Me teame seda, kuna Jeesus osutab siin oma sõnade kaudu selle tähendusele.

Ja kristlased võtsid Jeesuse sõnu tõsiselt. Kui tormipilved tihenesid ja lõpuks Rooma väed piirasid Jeruusalemma A.D. 67-70, olid nad valmis. Jeesuse hoiatus näitas, et kui tuli aeg lahkuda, pidid nad seda viivitamatult tegema — ja nad tegid seda. Kuid kuidas said nad põgeneda võõrvägede poolt piiratud linnast? Juudi ajaloolane Josephus, kes elas üle Jeruusalemma hävingu, annab selgituse. “Josephus ütleb (War VI, 9,3 [420]): enam kui miljon inimest hukkusid linna piiramise kestel ja selle järel ja üle 97 000 võeti vangi. Ometi põgenesid ajutise hingetõmbe jooksul, kui roomlased ootamatult Jeruusalemma piiramise lõpetasid, kõik kristlased ja on öeldud, et mitte ükski neist ei kaotanud oma elu. Nende varjupaigaks sai Pella, linn eelmäestikus Jordanist idas, umbes 17 miili Galilea järvest lõunas.

Vastavalt Josephusele tunnistas Tiitus, Rooma vägede komandör, et ei tema armee ega piiramismasinad oleks võinud saavutada edu Jeruusalemma müüride purustamisel, kui Jumal ise poleks seda tahtnud. Linna kangekaelne kaitsmine muutis Rooma sõdurid nii raevukaiks, et lõpuks linna sisenedes ei tundnud nende kättemaksuiha mingeid piire.” — 5BC 499.

Jeruusalemma piiramine oli üks ajaloo brutaaalsemaid laastamisi. Naised, lapsed ja imikud nälgisid surnuks. Perekonnad tapsid üksteist iga toidupala pärast, kaasa arvatud tuvi väljaheited. Ja ometi teadis Jumal seda kõike ette, nagu on näha nii Taanieli kui Jeesuse prohvetikuulutustest. Kuidas selgitaksid sina kristlasena mittekristlasele, kuidas laskis armastav Jumal toimuvat ette teades sellel toimuda? Kuidas kooskõlastad sina oma mõttemaailmas sedalaadi tragöödiaid kõiki armastava ja kõikvälise Jumalaga?

Teine tulek (Mk 13:19-27)

Kuigi me ei saa Jeesuse ettekuulutuste iga väidet Mk 13. peatükis määratleda osutavat kas Jeruusalemma hävingule või Teisele Tulekule, on peatüki üldine mõte selge. Pärast üldisemat laadi märke annab Ta spetsiifilise tundemärgi viitamaks Jeruusalemma vallutamisele (s. 14-18). Siis liigub Ta maailma lõpu suunas, esitades otsesed, arusaadavad Teist Tulekut puudutavad avaldused (s. 26,27).

Uri Mk 13:14-27, pidades meeles, et Jeesus on siin lõpetanud arutluse Jeruusalemma hävingu üle. Kirjuta lühidalt Jeesuse sõnade kohaselt enne Tema taastulekut toimuva tuum. Ära keskendu detailidele, vaid maailma üldisele olukorrale:

Võrdle, mida sa kirjutasid maailma olukorrast Kristuse sõnadega. Kui hästi need kattuvad?

Loe salm 23. Vaata, mis sellele eelnes: kirjeldus kohutavast ajast — kannatus, vägivald, valekristused ja vale tunnustähed ning imed, mis on nii petlikud, et isegi valitud on ohus nende lõksu langeda. Ja pärast seda ütleb Jeesus siiski: *Vaadake, need kohutavad asjad toimuvad, kuid ärge masenduge ega kaotage usku, sest ma olen teile seda kõike ette öelnud.* Jälle annab Issand isegi selles kohutavas hoiatuses oma rahvale põhjuse loota. Kui miski, siis aitavad just need ennustused oma kohutaval viisil tõestada Jeesuse sõnade paikapidavust (vt ka Jh 13:19). Ja meil tuleb meeles pidada mitte keskenduda ainult neile sündmustele, vaid sellele sündmusele, milleni need kõik viivad – Kristuse Teine Tulek.

Vene poetess Anna Ahmatova, kirjutades oma kodumaal toimuva teatud kohutava kriisi kestel “kõik on rüüstatud, reedetud, müüdüd” küsis sellele vaatamata, “miks me siis ei kaota lootust?” Tema vastus oli: “Päeval ümbritsevatest metsadest puhuvad kirsipuud linna suve, öösel sügavad läbipaistvad taevavõlvid sädelevad uute täheplejaadidega.” — *Poems of Akhmatova* (New York: Houghton Mifflin Co. 1973. Millest ammutas ta lootust? Mida omame meie kristlastena, mis peaks meile andma suurema lootuse?

Oodates adventi (Mk 13:28-37)

Mida õpetab meile viigipuu? Miks ei või me teada täpset Jeesuse tuleku daatumit? (s. 28, 29, 32, 33). Miks võiks Kristuse taastuleku täpse aja teadmine mitte hea olla?

Loodus ise virgutab meid Teise Tuleku suhtes, kui me vaid oma silmad avame. Igal aastal, kui maa rüütab end uue haljusega, teame, et suvi on lähedal. Me ei tea täpselt, millal kuumad päevad saabuvad, kuid me saame olla 100% kindlad, et need saabuvad. Just samuti on sajandite jooksul kuhjunud Jeesuse taastuleku märgid, ja me võime teada, et see tulek toimub sama kindlalt nagu suvi järgneb talvele.

Ellen White'i pikaagekse teenistuse jooksul kohtas ta erinevaid püüdeid määrata Teise Tuleku daatumeid. Ta keeldus nõustumast nende spekulatsioonidega, õhutades adventiste neist hoiduma. Ühes jutluses soovitas ta meil pöörata rohkem tähelepanu sellele, kuidas me päevast päeva elame. "Mind on üha uuesti hoiatatud aja määramise suhtes. Jumala rahva jaoks ei ole enam ühtki ajale toetuvat sõnumit. Me ei pea täpselt teadma ei Püha Vaimu väljavalamise ega Kristuse tuleku aega. ...

Me ei pea elama aja elevusest ega tegema oletusi aegade kohta, mida Jumal pole ilmutanud. Jeesus käskis oma jüngreid "valvata", mitte aega kindlaks määrata. Tema järelkäijad peavad elama nagu meeskond, kes kuulavad oma Kapteni korraldusi. Nad peavad Issanda tuleku ajale lähenedes valvama, ootama, palvetama ja töötama. Kuid ükski pole võimeline ennustama, millal see aeg tuleb, sest "sellest päevast ja tunnist ei tea ükski inimene." Te ei ole võimelised ütlema, et Ta tuleb ühe, kahe või viie aasta pärast, kuid te ei või ka Tema tulekut edasi lükata, kinnitades, et Ta ei saa tulla kümne või kahekümne aasta jooksul." — 1SM 188, 189.

Millist võtmesõna kasutab Jeesus, kirjeldamaks hoiakut, mida peaksime omama Tema taastulekut oodates? (Mk 13:34-37).

Jeesuse tähendamissõna kojaisandast edastab õppetunni, mis sarnaneb Tema näitega viigipuust. Õpetaja taastulek on absoluutselt kindel, kuid meie ei või teada, millal just. Iga päev toob Teise Tuleku päeva võrra lähemale.

Jeesuse tähendamissõnas tähendab *valvamine* valmisolekut avada uks naasnud kojaisandale. Mida tähendab *valvamine* meile tänapäeval? Millised asjad võivad põhjustada meie uinumise ja kuidas saame neist hoiduda?

Edasiseks uurimiseks: Võrdle Markuse aruannet Jeesuse jutlusest Õlimäel paralleelidega Mt 24:1-51 ja Lk 21:5-36. Loe Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükk "Ajamärgid", lk. 424-432.

Jutluses ajamärkidest, mis eelnevad Teisele Tulekule, on oluline mitte lasta end haarata kõige toimuva süngusest ja masendavast mõjust, nii et unustame meid ootava suure lootuse — igavese elu Kristuses. "Pole siis ime, et Uus Testament on täis töötusi igavesest elust (Jh 6:54; Jh 10:28; Lk 18:30; Jh 3:16; 1Jh 5:13; 1Ti 1:16; Ro 6:22; Tt 3:7; jne), sest ainult igavene elu tagab ennistamise. Iga miljoni, isegi iga miljardi aasta küllalt head hetked ei suudaks korvata siin kannatatud halba. Ainult igavik saab hüvitada kõik asjad, sest lõpmatus on rohkem kui piiratus ning seda lõpmatult." — Adventist Review, Feb. 28, 2002, p. 22).

Küsimused aruteluks:

1. Loe eelnev tsitaat. Mida autor ütleb? Vestelge klassis selles räägitud lootusest.

2. Milline kõigist selle nädala õppeaines toodud ajamärkidest peab kahtlemata veel täituma? Milline on meie roll selle täitumises? Mida saame meie kogudusena või üksikult teha, aitamaks näha seda täitununa? Kas me oleme osa põhjusest, et oleme veel siin? Selgita oma vastust.

3. Mil moel saame me säilitada taju Teise Tuleku lähedusest, ilma saamata haaratud lõpuaja hüsteeriast?

Kokkuvõte: Adventistide rõhk Teisel Tulekul ei vii eksiteele. See on pärit Jeesuselt, meie Päästjalt ja Issandalt, kelle jaoks oli see oluline osa tõesest. Just enne Tema elu lõppu pidas Ta pika jutluse Peetrusele, Andreasele, Jakoobusele ja Johannesele, andes neile ja oma järgijatele kõigil aegadel vilksatuse tulevikust. See tulevik pidi kõigepealt tooma Jeruusalemma langemise, kuid kristlased võisid mõista selle lähenemist ja põgeneda. Pärast seda otsustavat sündmust pidi aset leidma pikk kitsikuse periood, kuid lõpp pidi saabuma Jumala määratud õigel ajal.

11. peatükk — 4.-10. juuni

Reedetud ja vahistatud

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 14:1-51.

Meelespeetav tekst: “Abba Isa! Sinul on kõik võimalik; võta see karikas minult ära! Siiski mitte, mida mina tahan, vaid mida sina tahad” (Mk 14:36).

Ajastute haripunkt. Meie kolm viimast õppetükki Markuse aruandes keskenduvad umbes 72 tunnile, kriisi perioodile Jeesuse elus.

Need järgmised kolm õppetükki on omavahel seotud. Igaüks sisaldab sündmusi ja otsuseid, mis mõjutavad lõpptulemust. Selle nädala uurimuses näeme Jeesust ahastamas Ketsemani aias, kogedes surmaheitluse piina maailma Patukandjaks saamise ees. Kui Ta sellest keeldub, oleme meie igaveseks kadunud. Järgmisel nädalal järgneme Temale Ristini, kus Saatan paiskab rünnakule kogu oma mitmekesise arsenaliga Tema võitmiseks. Kui Saatan edu saavutab, oleme meie igavesti kadunud. Viimases õppetükis näeme Jeesust surnuna, asetatud kivikülma hauakambrisse. Kui Tema surnukeha jääb sinna lebama, on kogu Tema elu ja õpetused, kõik Tema kannatused ja surm olnud asjata — ja meie oleme igavesti kadunud. Tõesti, kogu panus on kõrge.

Pilk nädalale: Kuidas õigustas Juudas Jeesuse reetmist? Miks ütles Jeesus, et Ta ei joo viinapuu viljast, enne, kui koos meiega Jumala kuningriigis? Miks salgas Peetrus Jeesuse, hoolimata oma veendunud kinnitusest, et ta seda iial ei tee? Mida tähendab nimetada Jumalat *abbaks*? Miks jätsid kõik jüngrid Kristuse nii häbiväärselt üksi Tema otsustaval tunnil?

Reetmise plaan (Mk 14:1-11)

Loe Mk 14:3-10 kõrvuti Jh 12:1-8-ga; kahe aruande alusel leia sinu arvates parim põhjus, miks pärast kirjeldatud vahejuhtumit läks Juudas ja reetis Jeesuse.

Juudase loo muudab väga heidutavaks tähelepanek, kui kergesti laseb inimolevus end petta arvamusel, et tema kui tahes kuri tegevus on õige.

Mis selle aruande kohaselt häiris mõningaid inimesi? Kas polnud see iseenesest üldiselt kehtiv arusaam?

Markuse aruandes olid osa jüngerist, mitte ainult Juudas, nõrkinud raha raiskamisest. Mil moel võis teiste kurtmine selle üle olla aidanud kinnitada Juudase veendumust, et tema meelepaha oli tõepoolest hästi põhjendatud?

Huvitav on jälgida Markuse 14 algust: juhid otsivad võimalust Jeesuse hukkamõistmiseks. Siis esitatakse vahejuhtum mainitud naisega ja Kristuse noomitus neile jüngeritele, kes oma südames olid nõrkinud naise teo üle. Järgmisena saame teada, et Juudas läheb juhtide juurde ja pakub neile nende poolt oodatu. (Luukas kirjeldab sama erineval moel; vt Lk 22:1-4). Püha Vaimu juhtimisel tahtis Markus ilmselt lugejale näidata, kuidas oli just see vahejuhtum Juudasele tõukeks selle kohutava reetmise teele. Pane ka tähele, kuidas raha teema mängib silmapaistvat osa nii Siimona majas kui Juudase ja juhtide puhul. See peaks rääkima meile, mil moel kurat (Lk 22:3) kasutab meie nõrku kohti saamaks kontrolli meie mõistuse üle.

Meid kohutab Juudase tegu ja ometi pole ükski meist immuunne sama põhimõtte suhtes – olla hõivatud hellitatud patust, kuni ka meie reedame oma Issanda. Mis ainsana võinuks päästa Juudase ja ainus, mis saab päästa meid? Mk 8:34. Kuidas muudame selle reaalsuseks oma elus?

Viimne õhtusöömaaeg (Mk 14:12-26)

Jeesuse ja Tema jüngrite viimset ühist söömaaega on kristlaste poolt tähistatud koguduse algusest alates. Umbes kakskümmend aastat peale seda, kui Jeesus istus lauda koos kaheteistkümnega selle suure Neljapäeva õhtul, kogunesid Jeesuse järgijad Korintoses ilmselt mingis kodu-kirikus, pühitsemaks Issanda õhtusöömaaega (1Ko 11:17-22). Paulus kirjutab neile, korrigeerimaks nende tavadesse tulnud väärnähtusi. Tänapäeval peavad peaaegu kõik kristlikud kogudused püha-õhtusöömaaega, kuid arusaamine tähendusest varieerub tunduvalt.

Loe Mk 14:24.25. Mida Jeesus siin ütleb? Mil moel näed siin selget viidet Teisele Tulekule? Miks pidi Ta sellel ajal rääkima Teisest Tulekust oma surma kontekstis?

Vaatle, mida Jeesus ütleb ja mitte ainult oma jüngritele, vaid ka meile. Tema sõnad väljendavad lähedust, sidet, ühtsust, mida Ta tunneb nendega, kes soovivad olla koos Temaga Jumala riigis. Ta ei katse juua viinapuu viljast enne Jumala kuningriigi saabumist (vt Lk 22:18) – tähendab, kuni kõik meist, kes päästetakse selle valatud vere läbi, on seal koos Temaga. “Aga ma ütlen teile: Nüüdsest peale ma ei joo enam viinapuu viljast kuni selle päevani, mil ma ühes teiega joon uut oma Isa riigis” (Mt 26:29). Teisisõnu, Tema Ise ei joo enne, kui meie oleme seal, joomaks koos Temaga. Meil tuleb meeles pidada, kes meiega räägib (Jh 1:1-3; Kl 1:16.17; Hb 1:2) — ja ometi suhtub Ta meisse sellist lähedust tundes! Milline tunnistus Jumala armastusest!

Pane tähele ka, kuidas Kristus asetab siin oma valatud vere kõige keskmesse; ainult selle vere tõttu saame ühel päeval olla koos Temaga Jumala Kuningriigis ja juua koos Temaga *viinapuu viljast*, mis on sümbol sellest verest. Kui puudulik on igasugune teoloogia, mis vähendab Kristuse vere kesket tähendust lunastusplaani jaoks!

Mõtle sellele, mida Kristus siin ütleb — et Ta ei joo viinapuu viljast, kuni meie oleme koos Temaga kuningriigis. Millist lohutust, lootust ja kindlust annab see sinule? Kuidas saab see Jumala iseloomu imeline ilmutus aidata sul läbida praegusi masendusi?

Peetruse läbikukkumine (Mk 14:27-31.66-72)

Jeesus ennustas, et Juudas Ta reedab (Mk 14:21). Ta ennustas ka, et Peetrus Tema salgab (s. 3). Kuid Juudas ja Peetrus ei olnud Jumala poolt ettemääratud läbikukkuma. Jumalale on teada kõik minevikus, olevikus ja tulevikus; Tema näeb, mis toimub, kuid see ei eita valikuvabadust. Jeesus ütles oma sõnad ainult seetõttu, et Ta teadis, mida nad teevad; kui Peetrus ja Juudas poleks teinud neid valikuid, poleks Jeesus neid ettekuulutusi lausunud.

Kui kaugele tundis Peetrus end valmis olevat Jeesusele järgnema? Kas ta sinu arvates mõtles, mida ütles? (Mk 14:27-31).

Kui sarnased Peetrusele me kõik oleme! Kui kärmed kinnitama: “Kui ka kõik Sinust taganevad, siis mina mitte” (s. 29). Ja Peetrus mõtles nii, nagu ütles. Nii teeme ka meie, andes Jumalale töotusi, kuid sageli leiame end koos Peetrusega murdununa ja nutvana, olles salanud Issanda. Meist igapäev tuleb õppida Peetruse õppetund: töötamine ei taga võitu. Meil tuleb loobuda vaatamast oma enda tugevusele ja võimetele ning toetuda võitmiseks täielikult Kristusele. Kui Peetrus oleks rakendanud seda põhimõtet, võinuks jutustus olla täiesti erinev.

Pane ka tähele, et Peetrus ei olnud ainuke, kes väitis end Jeesust mitte iial salgavat (s.31). Kõik jüngrid kinnitasid sama. Kui aga olukord tegelikult kuumaks läks, “siis kõik jätsid Ta maha ja põgenesid” (s.50). Kuigi rõhk on siin erilisel Peetrusel, tuli teistel samuti palju õppida Kristuse järgimise tõelise tähenduse kohta.

Millised sõnad või palved Peetruse poolt oleksid avaldanud tema sellise hoiaku, mis oleks võinud vältida selle kohutava läbikukkumise? Kasuta nende sõnastamiseks järgnevaid tekste: L 56:2-4; L 119:28; Lk 18:13; 2Ko 12:9.10; Fl 4:13. Kirjuta siia, mis aitaks sind kindlaks jääda mistahes kiusatuste ja väljakutsetega silmitsi seistes?

Abba! (Mk 14:32-42)

Ketsemani aed oli Jeesuse lemmikpaik. Sinna oli Ta sageli tõmbunud lühikeseks puhkuseks ja lõõgastumiseks. Sel ööl sai sellest rahupaigast siiski surmaheitluse paik.

Mõtiskle Ketsemanist, lugedes ja taaslugedes sellest evangeeliumide aruannetes (Mt 26:35-56; Mk 14:32-42; Lk 22:40-53 ja Jh 18:1-12). Pane tähele, et oma anumistes Isa poole kasutas Kristus hellitavat väljendit — *abba*. See vihjab sügavale armastusele; võiksime tõlkida selle “*issi*.” Seega, keset uskumatut kannatust, eraldatuse tunnet enda ja oma Isa vahel, usaldas Jeesus siiski piisavalt Isa armastust, nimetades Teda selliselt. Milline tunnistus puhtast, varjamatust usust keset äärmist meeleheidet!

Ellen White kirjeldab, millega Kristus pidi ristil silmitsi seisma: “Kristus koges nüüd varem kogetust erinevat olukorda. ... Seni oli Ta olnud vahendaja teiste eest; nüüd igatses Ta ise vahendajat.

Kui Kristus tundis, et ühendus Isaga katkeb, kartis Ta suutmatust inimliku jõuga pimeduse jõududele vastu panna. ... Võitluse lõpptulemus silme ees, kartis Kristus kogu hingest lahutust Jumalast. Saatan sosistas Talle, et kui Ta hakkab käemeheks patuse maailma eest, jääb Tema ja Isa vahele igaveseks lõhe. Ta ei saaks enam kunagi olla üks Jumalaga.” — DA 467. Ja isegi sellise väljavaate ees suutis Kristus hüüda *abba!*

Paulus räägib meile, et Jumala perekonda adopteeritud Kristuse jüngritena pöördume meigi oma taevase Isa poole selle usaldust ja armastust väljendava sõnaga *issi!* Loe Ro 8:15 ja Gl 4:6 (ära unusta need lugeda kontekstis). Mida need ütlevad? Mis toimus, et meigi võime nimetada Jumalat *issiks*?

Kui keegi küsiks sinult, kuidas saan ma arendada eelnevates salmides kirjeldatud suhet Jumalaga?, mida sa ütleksid?

Jeesuse vangistamine (Mk 14:43-52)

Ketsemani aias heitles Jeesus tuleviku pärast, mis lähtus lunastusplaanist — ja nõustus sellega. Ta valis mitte enda mugavuse ja oma tahte, vaid inimkonna pattude kandmise ja Isa tahte.

Mis oli eriti põlastatav viisis, kuidas Juudas oma Õpetaja reetis? (Mk 14:44-46).

Jeesuse vaenlased tahtsid olla kindlad, et nad saavad kätte õige mehe. Nad tulid Teda kinni võtma öö pimeduses, et poleks tavainimesi nende ettevõtmist takistamas. Siiski olid nad hirmul, et öö varjud võivad pakkuda Jeesusele võimaluse põgeneda ja taas abistas neid Juudas. Järgides varem kokkulepitud märguannet, käis ta jõugu ees ja suudles Jeesust. Originaaltekst osutab, et Juudas ei emmanud Jeesust, vaid suudles Teda mitu korda, nii et Jeesuse vaenlased võisid Talle kiiresti läheneda ja Ta vangistada.

Kuid Juudas ja mainitud jõuk poleks tarvitsenud Jeesuse põgenemise pärast rahutust tunda. Jeesus oli seda momenti kaua ette teadnud, Ta oli valmistunud selleks tunniks ja langetanud oma otsuse tõsisel palvel eelneva heitluse jooksul. Jeesus seisis ja vaatas oma vaenlasi, tegemata mingit katset põgeneda või vastu hakata.

Kuidas reageerisid teised jüngrid Jeesuse vangistamisele? (Mk 14:47-50). Miks ebaõnnestus neil armetult nende ette kerkinud testi sooritamine? Kas andis miski nende mineviku tegevuses aluse neilt midagi erinevat oodata?

Viimse õhtusöömaaja jooksul oli Jeesus hoiatanud jüngreid saabuva testi suhtes. Ta valis välja Peetruse, hoiatades, et Saatan kavatseb temast teha erilise rünnaku objekti (vt Lk 22:31-34). Kuid aias jüngrid palvetamise asemel magasid. Jälle püüdis Jeesus Peetrust saabuva jaoks ette valmistada (Mk 14:37.38), kuid Tema hoiatus jäi tähelepanuta. Kui katsumus saabus, üritasid jüngrid esmalt jõule jõuga vastata. Peetrus reageeris oma mõõga haaramise ja sellega vehkima hakkamisega (Jh 18:10.11). Tema ja ta kaaslased ei olnud ühel meelel oma Õpetajaga, kelle kuningriik ei olnud sellest maailmast ja kes hülgas füüsilise jõu kasutamise. Nii luhtusid jüngrite jõuetud, maailmalikud pingutused ja nad kõik põgenesid.

Läbi kõigi evangeeliumide näidatakse jüngreid tegemas ühe vea teise järel; siiski kasutas Jumal neid, välja arvatud Juudast, et moodustada kristliku koguduse tuumik. Millise lootuse sõnumi pakub see sulle?

Edasiseks uurimiseks: Uuri paralleelseid aruandeid Jeesuse äraandmise ja vangistamise kohta Mt 26:1-56.69-75; Lk 22:1-62; Jh 13:18:1-11. Loe Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Sulaste Sulane", "Sinu mälestuseks", "Ketsemani" ja "Juudas".

"Oli saabunud kohutav silmapilk, kui otsustati maailma saatus. Inimkonna tulevik oli vaekausil. Kristus võis veel keelduda joomast karikat, mis kuulus patusele inimesele. Veel polnud liiga hilja loobuda. ... Kas Jumala Poeg tahab tühjendada alanduse ja meelegeite kibeda karika? Kas süütu tahab kanda patu needust, et päästa süüdlast? Üle Jeesuse kahvatute, värisevate huulte veeresid sõnad: "Minu Isa, kui on võimalik, siis mingu see karikas minust mööda! Ometi mitte nõnda, kuidas mina tahan, vaid kuidas Sina tahad!"

Kolm korda palus Ta nii. Kolm korda ehmus Tema inimolemus tagasi viimase otsustava ohvri ees. Kuid siis kerkis Lunastaja silme ette kogu inimkonna ajalugu. Ta mõistis, et iseenda hooleks jäetuna peavad käsust üleastujad hukkuma. Ta mõistis inimese abitust. Ta mõistis patu võimu. Tema kõrvus kajasis hukkumisele määratud maailma kaebed ja hädahüüd. Ta vaatas maailma vältimatut saatus ja tegi oma otsuse. Ta päästab inimese, ükskõik mis see Talle maksma läheb." — DA 470.

Küsimus aruteluks:

Mõtiskle kauem Kristuse avalduse üle mitte juua viinapuu viljast enne, kuni me kõik kuningriigis oleme. Mida räägib see meile Jumala iseloomust? Vestelge klassis teistest näidetest põhimõtte kohta, et keegi loobub millegi tegemisest, kuni keegi teine seda koos temaga teha saab (näiteks Uuriija loobumine öö veetmisest oma naisega solidaarsusest sõjakaaslaste sellise võimaluse puudumise pärast: vt 2Sa 11:11). Mil moel illustreerivad need jutustused Jeesuse poolt rõhutatud?

Kokkuvõte: Jeesus on jõudnud oma maapealse elu lõpuhetkedeni. Esmalt igaviku päevil kavandatud plaan oli nüüd jõudmas teostumiseni. Kõigi teiste eksides Tema ümber seisis Jeesus üksi kindlana. Sellest sõltus maailma saatus.

12. õppetükk — 11.-17. juuni

Ülekuulatud ja risti löödud

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 14:53-65; 15:1-41.

Meelespeetav tekst: “Ja üheksandal tunnil kisendas Jeesus suure häälega ning ütles: “Eloii, Eloii, lamaa sabahtaani!” See on meie keeli: Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa mind maha jätsid?” (Mk 15:34).

Kõik teed viivad Kolgatale. Me oleme kõndinud Naatsareti Jeesuse jälgedes Galileast Jeruusalemma ja need viivad möödapääsmatult Kolgatale — Tema hüljatuse, häbi, kannatamise ja surma paika, kuid ühtlasi meie võidu, lootuse ja igavese elu hälli.

Kolgata ja sellele järgnev eraldab Naatsareti Jeesuse kõigist teiste religioonide õpetajaist, keda maailmas tuntakse. Need teised jagasid tarku õpetusi, tegid head, kogusid rühma järgijaid ja muutusid pärast nende surma tekkinud ja kasvanud liikumiste — millest mõned on kasvanud ülemaailmseteks religioonideks — keskpunktiks. Kuid ainult Jeesus äratati surnuist ja Ta valitseb elava Päästjana. Ja see erinevus muudab maailmas kõik.

Pilk nädalale: Millistel põhjustel pidid ülempreestrid endi arvates Jeesuse hukkama? Kuidas mõjutasid nad Pilaatust? Milline tähendus oli Jeesuse risti löömisel kahe kurjategija vahele? Kui keskne on mõte asendusest, mõistmaks Jeesuse surma? Mis toimus ristil Jumalusega?

Suurkohtu ees (Mk 14:53-65)

Jeesuse ülekuulamised olid farss. Need ei olnud kavatsatud tõendusmaterjali erapooletuks uurimiseks, vaid süüdistuste väljamõtlemiseks, mille tagajärjeks pidi olema Jeesuse hukkamõistmine ja surm. Usulised juhid olid oma otsuseni jõudnud enne ülekuulamise algust: nad soovisid Jeesuse surma. Kuna nad püüsid näiliselt seaduslikkust säilitada, mõjus kogu protsess — kiiruga kokku kutsutud kohus keset ööd — õigusemõistmise pilkena.

Ühendades Jeesuse ülekuulamiste aruanded neljas evangeeliumis ja lisakommentaarid Ellen G. White'lt, järeldab BC järgmist: Jeesusele korraldati kaks eel-ülekuulamist, üks ainult Annase ja teine Annase ja Kaifase ees. Ta kutsuti kaks korda Suurkohtu ette, esmalt öösel ja siis päeval. Jeesus seisis kaks korda Pilaatuse ees ja nende vahel korra Heroodese ees (vt vol.5, p. 528).

Lugedes seda aruannet Markuse evangeeliumist, pane end ülempreestri asemele. Miks tahtis ta Jeesuse surma? Kuidas oleks võinud ta õigustada oma teguviisi? Kirjuta iga teksti järele, millist õigustust ta uskus end omavat.

Jh 7:41.42 _____

Mt 12:2 _____

Mk 14:62-64 _____

Jh 10: 33 _____

Jh 11:48 _____

Lk 4:22 _____

Jh 2:19 _____

Mt 12:24 _____

Me oleme sageli ja õigustatult, hämmingus nende juhtide pimeduse üle nende hoiakus Jeesuse suhtes. Ometi, olles oma mõttes kokku võtnud nende loogilised põhiprintsiibid antud tekstides — kas mõistad, kui kerge oli neil tõendusmaterjalist hoolimata toimida nagu nad seda tegid? Mida võiksite sellest õppida meie, kes me samuti omame võimet õigustada seda, mida iganes me teeme?

Pilaatus ja usulised juhid (Mk 15:1-19)

Uuri aruandeid Jeesuse kohta Pilaatuse ees Markuse 15:1-15 ja teistes evangeeliumides (Mt 27:11-26; Lk 22:66-13:25; Jh 18:28-19:1-16). Kui uskumatu, et paganast valitseja püüdis Jeesust päästa, kuna usulised juhid, eeldatavad usu kaitsjad, soovisid Tema surma. Kui uskumatu, et Jeesust nimetati *juutide kuningaks* paganast valitseja ja tema sõdurite poolt, kuna Tema oma rahvas, kes tunnistas Teda ammu ootavat, karjus "*Löö risti!*" Kui uskumatu, et Pilaatus soovis vabastada Jeesust, Eluandjat ja rahvahulk nõudis selle asemel Barabase, mõrtsuka vabakslaskmist. Milline hirmutav tunnistus Saatana väest petta südameid, mis ei ole täielikult alistatud Issandale.

Kes oli Jumala silmis rohkem süüdi, kas Pilaatus või usulised juhid? Milline õigustus on sul oma vastusele? Vt Jh 19:11.

Usk võib olla võimas tööriist kas heaks või halvaks. Selles aruandes näeme seda kasutatavat kohutavalt halval eesmärgil. Kui inimesed, nagu siin usulised juhid, tegutsevad mõttega, et nad teevad seda Jumala jaoks, mis suudab neid peatada? Arvamus, et kellegi teod on tehtud jumalikul tõukel, võib panna teda tegema palju asju, mida muidu poleks tehtud. Lõppude lõpuks, kui Jumal kedagi juhib, kellel või millel peaks lubatama teel ees seista?

Me ei patusta iial vaakumis, kas pole? See tähendab, meie patud ei mõjuta ainult meid endid. Loe uuesti tänane osa. Keda veel mõjutati väga negatiivsel moel usuliste juhtide tegevuse tõttu? Milline on siin sõnum meie jaoks? Milliseid teisi näiteid leiad Piiblist selle kohta, kui kiiresti saab patu mõju levida kahjustamiseks teisi?

Pane end Pilaatuse asemele lõpukohtu ajal (Kg 12:14; Ro 3:6). Milliseid väiteid võiks ta püüda kasutada oma tegude õigustamiseks? Kui mitu korda möödunud kuul kasutasid sama põhimõtet oma väärade tegude või sõnade õigustamiseks?

Kolgata (Mk 15:16-37)

Kõigist Jeesuse elu puudutavaist stseenidest nõuab see enim meie palvemeelset mõtisklust. Vaata Teda rippumas ristil, pekstud, alandatud ja verine, Jumala ainusündinud Poeg. Tema selg on lõhki kärjastatud, Tema käed ja jalad naeltest läbistatud. Terve öö on Ta olnud jalul; Ta pole söönud ega joonud eelmise öö söömaajast saadik. Nüüd ripub Ta abitult, risti löödult kahe kurjategija vahel, päikese, tuule, kärveste ja sipelgate kätte jäetuna.

Loe hoolikalt Mk 15:27.28. Millise tähenduse leiad faktis, et Jeesus löödi risti mitte üksnes tavalise kurjategijana, vaid et Ta paigutati kahe kurjategija vahele? Mil moel aitab siin Markuse tsiteeritud Vana Testamendi tekst (Js 53:12) vastata sellele küsimusele? Milline punkt Jeesusega ristil toimuva kohta tahetakse meile siin sügavalt arusaadavaks teha?

Ristil sai Jeesus meie patu kandjaks. See tähendab, Ta sai patuga nii tihedalt seotud, et Pauluse sõnade kohaselt Jumal “on tema, kes ei teadnud mingist patust, meie eest teinud patuks, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees” (2Ko 5:21). Ilma päris ütle mata, et Jeesus oli patune, mis oleks loomulikult vale olnud, tõi Paulus esile mõtte, et Jumal vaatas Teda patusena, üleastujana ja järelikult kohtles Teda kui sellist. Teatud mõttes, mida me vaevalt mõista suudame, võttis Jeesus — ainuke, kes iial ei patustanud — iga patuse koha.

Loe Jh 1:29; Gl 9:28 ja 1Pe 2:24. Mis neis väljenduv aitab meil mõista Jeesuse ja patu suhet ristil?

Kuidas peaks arusaamine sellest, mida tegi patt Jumala Pojale, motiveerima sind taotlema Tema väge patu võitmiseks?

Kolgata tähendus (Js 53)

Eile vaadeldud tekstides tsiteeris Markus Js 53. Loe see peatükk ja loenda fraasid, mis otseselt vihjavad, et *Kristus suri meie pattude eest*, see on, meie asemel (vt Js 53:4-12).

Kuidas suudad sa mõista asenduse mõistet — et Jeesus suri meie asemel? Miks on see nii oluline lunastusplaani mõistmiseks?

Kristlased on püüdnud selgitada, kuidas just Jumal Kristuses valmistab päästmise tee. Nad on esile toonud erinevaid teooriaid lunastusest. Mõned neist on järgmised. Kas need toimivad või ei toimi sinu meelest?

1. Isa oli inimkonna päästmise suhtes tõrkuv, kuid Kristuse armastus andis selleks võimaluse.

2. Kristuse surm oli teatav kuradile makstav lunahind, vabastamaks inimkonna tema küüsisist.

3. Jumala au oli haavatud patu läbi ja Kristus pidi surema selle heastamiseks.

4. Kristus pidi surema kui näide ülejäänud universumile patu tagajärgedest.

5. Kristus suri, et ilmutada Jumala armastust, nii et me võiksime olla vastuvõtlikud ja võidetud Temale.

6. Ristil karistas Isa Poega.

Mitte mingi teooria pole küllaldane selgitamaks, kuidas valmistab Jumal päästmise tee Jeesuses Kristuses. Paljud erinevate kristlike mõtlejate poolt sajadite kestel väljatöötatud selgitustest – mõned väga detailsed – sisaldavad tõe elemente, kuid selle terviklikkus on palju suurem. Vastus on Jumalas, kes ise valmistab lunastuse. Pane tähele järgmisi Piiblis esitatud tõdesid:

1. Lunastusplaanis on Isa, Poeg ja Püha Vaim *üks* armastuses ja tegevuses. Meil tuleb vältida Isa kirjeldamist karmina või armutuna ja Poega kontrastiks armulisena. (Vt Jh 3:16).

2. Jumal oli Kristuses, lepitades maailma iseenesega (2Ko 5:19).

3. Surm oli vajalik (Ro 3:26; Hb 9:22).

4. Kristus suri meie asemel (2Ko 5:21; 1Ko 15:3).

5. Rist on ülim tõend Jumala armastusest (Ro 5:7.8).

Jeesuse surm (Mk 15:33-41)

“Mu Jumal, mu Jumal, miks sa mind maha jätsid?” (Mk 15:34).

“Saatan ründas Jeesust metsikult. Kristusel polnud võimalik näha läbi haua väravate. Lootuskiir ei kinnitanud, et Ta väljub hauast võitjana ning et Isa on Tema ohvri vastu võtnud. Ta kartis, et patt on Jumala meelest nii hirmus, et see lahutab nad igaveseks. Kristus tundis sellist piina, mida tunneb patune siis, kui langenud inimsoo armuaeg on lõppenud. Patukoorem, mis tõi Isa viha Tema kui inimese asemiku peale, tegi karika kibedaks ja murdis Jumala Poja südame.” — DA 516.

Mõtiskle Ellen White’i tsitaadi üle. Kuidas aitab see meil ristil toimunud mõista? Mida räägib see meile patu olemuse kohta? Kuidas aitab see meil mõista, mis meie päästmine Jumalale maksis?

Kuigi Jeesus avas meeleheite sügavused oma valukarjes *Mu Jumal, mu Jumal, miks Sa mind maha jätsid?*, väljendasid Tema viimased sõnad “See on lõpetatud” (Jh 19:30) siiski usaldust, lootust ja usku. Ta kuulutas, et Ta oli võitnud viimase otsustava lahingu Saatanaga; kurjusega peetud suure võitluse lõpptulemus oli kindlustatud. Sõda pole veel läbi, kuid me teame, kuidas see lõpeb, sest Jeesus saavutas Kolgatal võidu. Viimaks, usaldades Iseene Isa hoolde, nõrgutas Jeesus pea ja suri.

Mõttele selle üle. Jeesus oli igavikust alates üks Isaga (Jh 1:1.2); Tema ja Isa olid üks ühtsuses, tegevuses ja eesmärgis (1Mo 1:26, 3:22; Jh 10:30); ja ometi, ristil koges Jeesus seda tohutut lahutatuse tunnet patu tõttu! Kolgatal toimus Jumaluse enda lahutus! Kas oled kunagi olnud lahus kellestki, keda armastad ja väga lähedaseks pead? Mida pani see lahutus sind kogema? Kuidas saaksid need kogemused, kuigi kahvatul moel, aidata sul mitte üksnes mõista, mida Jeesus meie heaks tegi, vaid aidata sul ka elada armastavas kuulekuses Jumalale, kes sellest kõigest sinu eest läbi läks?

Edasiseks uurimiseks: Loe paralleelsed aruanded Mt 26:57-68; 27:1-56; Lk 22:66-23:49; Jh 18:12-14, 19:19-37. Loe Ellen G. White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Ülempreestrite ees", "Pilaatuse kohtukojas", "Kolgata" ja "See on lõpetatud!"

"Meie päästmise Ülemjuht on tehtud täiuslikuks kannatuste läbi. Tema hing tehti ohvriks patu eest. Kohutav pimedus ümbritses Tema hinge, kuna Isa tõmbas tagasi oma armastuse ja soosingu; Kristus seisis ju patuse asemel. Seda pimedust peab kogema iga patune. See, kes õige, pidi kannatama Jumala hukkamõistu ja viha; seda mitte karistamise pärast, sest Jumal oli suurimas mures, kui Tema Poeg, see süütu, kannatas patu karistuse all. Sellist jumaliku väe eemaldamist ei toimu igavikus enam kunagi." — Ellen G. White Comments, 7BC 924.

Küsimused aruteluks:

1. Kirjuta väike jutustus, asetades iseenese Kaifase asemele. Õigusta, miks sa pidid olema sunnitud Jeesuse surma mõistma. Klassis lugege oma jutustused ja vestelge, mida saate sellest õppida.

2. Miks oli Jeesus sunnitud surema, et meid päästa?

3. Vestelge klassis järgneva väite tähenduse üle: *Risti kogu eesmärk oli lihtsalt aidata meil õppida Jumalat usaldama.* Miks nõustud või miks ei nõustu sellega?

4. Mida saate kogudusena teha, olemaks enam ristikesksed? Kuidas saate kindlustada, et inimesed teie kogudusele mõeldes mõtleksid sellest eelkõige kui kogukonnast, kelle liikmete isiklik elu on muudetud Kristuse surma läbi ristil?

Kokkuvõte: Kristus suri meie pattude eest. Ainult juhul, kui me näeme iseendid Kolgatal — näeme ja tunnistame, et Jeesus suri *minu eest, minu asemel* — ulatub rist meieini kogu selle täielikus tähenduses. "Kui soovime saada päästetud, peame õppima meelesparandust ja alandumist risti jalamil." — DA 83

13. õppetükk — 18.-24. juuni

Maetud — kuid üles tõusnud!

Hingamispäeva pealelõuna

Nädala õppeaine: Mk 15:42-16:20.

Meelespeetav tekst: “Aga tema ütles neile: “Ärge kohkuge! Te otsite Jeesust naatsaretlast, kes oli risti löödud; ta on üles tõusnud, teda ei ole siin. Ennäe aset, kuhu nad ta panid!” (Mk 16:6).

Unikaalne hauakamber. Mõningad kõige suurepärasematest ehitistest maa peal on hauad. Vaatle suurt Egiptuse püramiidi: oletatavasti on ca 100 000 meest pidanud töötama selle ehitamiseks. Praeguseni ei tea me, kuidas 23 miljonit ca 2,5 tonni kaaluvat massiivset kiviplokki kohale asetati. Kuid see suur püramiid sarnaselt teistega samast liigist ehitati teatud aukartuses surma vastu. Selle sisemuses olid hauakambrid vaarao jaoks; see on monument surmale. Seda on ka imekaunis Taj Mahal Indias. Kui shahh Jahan'i lemmiknaine Mumtaz oli suremas, töötas shahh ehitada talle kauneima mälestusmärgi maailmas. Oma kergelt kiirgava valge marmori, inkrusteeritud kalliskivide, aedade ja helkivate tiikidega on Taj Mahal tõepoolest suurepärase monument. Selle sisemuses lebavad shahh Jahan'i ja Mumtaz'i surnukehad. Kui erinev sellest on käesoleva nädala õppeaines uuritav tuntud lugu. Lihtne, kaljusse raiutud Arimaatia Joosepile kuuluv aiahaud, kuhu asetati Jeesus, on imelisem kui Cheops'i püramiid või Taj Mahal. Ja seda sellepärast, et Tema haud on tühi!

Pilk nädalale: Miks on oluline teada, et Jeesus ristil tõepoolest suri? Kes olid esimesed Tema ülestõusmise tunnistajad? Mis on Tema surnuist ülestõusmise tõend? Kuidas purunevad skeptikute poolt ülestõusmise vastu kasutatud argumendid?

Ta maeti (Mk 15:42-47)

Pühakiri oli ennustanud, et Jumala sulasele “anti haud õelate juurde, kurjategijate juurde, kui ta suri” (Js 53:9). Jeesus oli vaene inimene, kes omas ainult ühe väärtusliku eseme — ühes tükis kootud õmblusteta ülekuue, mille kohta Rooma sõdurid liisku heitsid (Jh 19:23.24). Näis ülimalt ebatõenäoline, et Ta pidi maetama rikka inimese hauakambrisse, aga nii see toimus. Kaks juutide suurkohtu, Sanhedrini liiget tunnistasid endid pärast Jeesuse surma avalikult Temaga ühendatuks. Markus mainib Joosepit Arimaatiast, kuid Johannes räägib meile, et Nikodeemus — kes oli salaja ööpimeduses Jeesusega vestelnud — oli koos Joosepiga (Jh 19:38-42).

1Ko 15:3.4 viitab Paulus ühele varasemale evangeeliumi sõnastusele. See sisaldab sõnu *Ta maeti*. Miks selle fakti mainimine oli esimeste kristlaste jaoks oluline?

Uus Testament on tulvil kindlust, et Jeesus tõusis surnuist. Apostlite tegude raamatut läbib apostlite viitamine kahele kõlavale tõsiasi: Kristus on üles tõusnud ja Ta on välja valanud Püha Vaimu. Nii liidab 1Ko 15:3 sõnastus kokku kolm fakti: (1) Kristus suri meie pattude eest; (2) Ta maeti; (3) Ta tõusis üles.

Seega ei ole Jeesuse matmine vähetähtis seik. See rõhutab tõde, et Ta tõepoolest suri — mitte ainult ei nõrkenud või minestanud (nagu oletavad mõned kriitikud ja skeptikud) — ja see muudab ülestõusmise säravaks imeks. Üksnes Tema surma taustal saame me mõista Tema ülestõusmise tähendust.

Loe järgnevad tekstid. Millist ühist punkti need kõik rõhutavad ja kas on see oluline meie usu jaoks? 3Mo 17:11; Mt 26:28; Jh 19:40; Ro 5:6-8, 6:4; 1Ko 5:7.

Piibel väljendub selgesti: Kristus suri meie pattude eest ja Tema surm on lunastusplaani otsustav osa. Ilma selleta poleks mingit lunastust, lepitust, ei mingit igavest elu neile, kes selleta peaksid igavesti hukkuma.

Ta on üles tõusnud! (Mk 16:1-11)

Kes olid esimesed inimesed, kellele öeldi, et Jeesus on üles tõusnud? Milline mõju oli tühjal haul neile? (Mk 16:1-8).

Jeesuse päevil oli naistel ühiskonnas madalam seisund, kuid mitte Jumala ees. Markus tõstab esile naise, kes teenisid Jeesust, esmalt Galileas ja hiljem Jeruusalemmas. Nad olid risti all, kui Ta suri, nad ei häbenenud olla seotud Tema ga (Mk 15:40.41). Mõned neist naistest ostsid lõhnaohte võidmaks Tema ihu ja tulid sellel eesmärgil pühapäeva varahommikul haa juurde. Need pühendunud järgijad said esimesteks, kes kuulsid uskumatut uudist, et Jeesus on surnuist üles tõusnud.

Paljude õpetlaste jaoks aitab fakt, et naised olid esimesed Jeesuse nägijad, kinnitada aruannete usaldatavust. Kui mõned võimukad usulised ja poliitilised juhid tahtsid selle väljamõeldiseks tunnustada, miks ei pööranud siis nemad esimesena tähelepanu tühjale haulale? Kas poleks see olnud veenvam tõend nende seisukoha kaitseks?

Pane ka tähele, kuidas ülestõusmise sõnumi mõju naistele oli kooskõlas Jeesust saatva mõjuga terves Markuse evangeeliumis. Ikka ja jälle oleme näinud, kuidas inimesi hämmastasid Tema imetead ja õpetused. Nüüd saabus kõike krooniv ime, ülim tõend, et Ta oli, kelle Ta väitis end olevat. Kuigi naised veel täielikult ei mõistnud, täitis tühja haula nägemine nad hämmastusega.

Kellele ilmus ülestõusnud Issand esmalt? Kuidas aitab see taas kinnitada nende Jeesuse kohta käivate aruannete usaldatavust? (Mk 16:9-11; Jh 20:1-18).

Kuna naise teavitati ülestõusmisest esimestena, oli ka see, kellele Jeesus esmalt ilmus, naine. Ja milline naine! Vastavalt paljude inimeste arusaamadele, eemaldas tema minevik ta viisakast seltskonnast. Kuid tema, kellele oli palju andestatud, armastas palju ja nii pole üllatav, et Marja Magdalena oli esimesena haula juures sel pühapäeva hommikul. Ja temale, sellele Jumala langenud lapsele, kellele oli kingitud uus algus, otsustas Jeesus iseennast ilmutada.

Me kõik oleme teatud määral mõjutatud ühiskondlikest eelarvamustest teatud inimeste suhtes. Millised neist mürgitavad sinu hinge? Täna õpitu alusel, kuidas vaatab Jumal sinu arvates neile eelarvamustele ja mida saad sa Jumala armu läbi teha, et olla puhastatud sellest patusest ja mitte kristlikust hoiakust?

Ülestõusnud Issanda ilmumised (Mk 16:12-18)

Jeesus ei ilmunud üksnes evangeeliumis esile tõstetud inimestele vaid ka paljudele, kellest me midagi ei teaks, kui Ta poleks end neile ilmutanud. Selles näeme Jeesuse huvi kõigi oma jüngerite vastu, olid need siis juhid ja hästi tuntud või mitte.

Kellel ilmus Jeesus nende teekonnal? (Mk 16:12.13). Uuri laiendatud jutustust Lk 24:13-32. Mida saad sellest õppida?

Kellele veel ilmutas Jeesus end ülestõusnud Issandana? (Mt 28:16.17; Mk 16:14; Lk 24:33-49; Jh 20:19-29; 21:1-3; 1Ko 15:4-8).

Iga evangeeliumi kirjutaja annab teavet ülestõusnud Kristuse ilmumiste kohta, mis teistel on puudunud. Neli aruannet siiski ühendavad ja kinnitavad üksteist, andes jõulise tunnistuse, et Jeesus tõepoolest tõusis surnuist. Erinevused mõnes detailis on väikesed ja loogilises sobivuses pealtnägija aruannetega. Kuigi me ei saa olla kindlad sündmuste täpses järjekorras, võime usaldada järgnevat loendit ülestõusnud Issanda ilmumistest:

1. Maarja Magdalenale (Mk 16:9; Jh 20:15-17).
2. Teistele haa juurest lahkunud naistele (Mt 28:9.10).
3. Peetrusele enne Emmause tee sündmust (Lk 24:34; 1Ko 15:5).
4. Kahele jüngrile teel Emmausse (Mk 16:12; Lk 24:13-32).
5. Jüngeritele ülemises toas (Mk 16:14; Jh 20:19-24). Kuid Toomas ei olnud kohal.

Edasised ilmumised pärast ülestõusmise päeva:

6. Üheteistkümnemele ülemises toas, Toomase kohal viibides (Jh 20:26-29).
7. Seitsmele jüngrile nende kalastades Galilea järvel (Jh 21:1-3).
8. Umbes 500 inimesele (1Ko 15:6).
9. Jakoobusele (1Ko 15:7).
10. Üheteistkümnemele enne taevasseminekut (Mk 16:19.20; Lk 24 :50-52; Ap 1:4-12).

Pane tähele Jeesuse ilmumiste mitmekesisust. Mida sisendab see Tema ülestõusmise kindluse kohta? Mida räägib see meile tõendusmaterjalist, mis Jumal on andnud meile uskumiseks? Mil moel aitavad need aruanded tugevdada sinu usku mitte ainult Tema ülestõusmisse, vaid kogu lunastusplaani?

Krooniv ime

Milline oli varaseim katse ülestõusmise kummutamiseks? (Mt 28:11-15). Millise vastuse annaksid tänapäeval sama väite kasutajaile?

Nagu eelmisel nädalal uurisime, astusid vaimulikud juhid samme, hoolitsedes, et Jeesuse jüngrid ei saaks varastada surnukeha. Pilaatuse loal pitseerisid nad haua ja korraldasid valve (Mt 27:62-66).

Kuidas see katse ülestõusmist takistada ainult tugevdab tõendit selle kohta?

Sajandite jooksul on arendatud teisi selgitusi tühja haua kohta, näiteks (1) Jeesus ei surnud ristil; Ta ainult minestas ja hiljem virgus haua jaheduses; (2) Tema ilmumised jüngritele tegelikult ei toimunud — jüngrid igatsesid nii väga Tema ülestõusmist, et kujutasid end nägevat Teda surnuist tõusnuna. See psühholoogiline selgitus on teatud soovi täitumise teooria, kuna see väidab, et jüngrite soov viis nende lootuste täitumiseni.

Milline Pühakirja tõend kummutab teooria, et Jeesus tegelikult ei surnud? (Jh 19:31-35). Kuidas võiksid sa kaitsta ülestõusmist kellegi ees, kes väidab, et jüngrid üksnes kujutlesid Teda tagasi ellu ärganuna? (Ap 1:3.4).

Evangeeliumi aruanded ülestõusmisest rõhutavad korduvalt, et jüngrite meelelaad oli just vastupidine soovi täitumise teooria poolt nõutavale. Jeesuse järgijad ei lootnud Teda ülestõusvat ja nad ei uskunud neid, kes neile Tema ülestõusmisest rääkisid (Vt Mt 28:17; Mk 16:11.13; Lk 24:11; Jh 20:24-29).

Kaks tähtsat fakti aitavad kummutada kõik katsed kõrvaldada seletuse kaudu Jeesuse ülestõusmine. Esiteks — Jeesuse surnukeha kadus; midagi toimus sellega, vaatamata haua pitseeritusele ja valvesalgale. Hõlpsaim viis uue religiooni hävitamiseks Jeesuse vaenlaste jaoks oleks olnud viidata Jeesuse surnukehale — kuid see võimalus puudus. Teiseks, peale Kolgatat olid jüngrid murtud ja masendunud. Pärast Tema ülestõusmist olid nad täidetud kindluse ja väega ning läksid välja Jeesuse nimel. Mis tõi muutuse? Nad olid näinud ülestõusnud Issandat.

Kui keegi küsiks: Miks on Kristuse ülestõusmine sulle nii oluline, mida sa vastaksid? Miks peaks see sulle oluline olema?

Ülesanne (Mk 16:15-20)

Me oleme viidanud ülestõusnud Issanda ilmumistele, kuid see termin on ebapiisav toimunu kirjeldamiseks. Jeesust mitte üksnes nähti, Ta ka kõneles, vastas küsimustele, isegi sõi koos jüngritega. Need olid pigem kohtumised Tema järgijatega kui ilmumised.

Kui pika aja jooksul toimusid need Jeesuse ja Tema järgijate kohtumised? (Ap 1:3).

Mõttele selle aja pikkuse üle. Kuidas aitas see aeg tugevdada neid nende missiooni jaoks?

Vastavalt Markusele (16:14), pidi Jeesus isegi pärast ülestõusmist noomima neid nende uskmatuse ja südame kalkuse pärast nende vastu, kes olid esmalt teatanud Tema ülestõusmisest. Kreeka verb tähendab *etteheiteid tegema* või *laitma*; st Ta pidi kõnelema nendega kindlalt nende kahtluste pärast. Kui vähe on inimkond muutunud! Ilmselt võiks igaüks meist anda tunnistusi, kuidas Jumal on meie elus imeliselt töötanud, ainult leides meid vähe aega hiljem avaldamas uskmatus ja südame kalkust.

Millise ülesande andis Jeesus Markuse tunnistuse kohaselt oma jüngritele? Kuidas kõrvutub see ülesanne sellega, mida meie adventistidena usume olevat meie ülesande? Vt Ilm 14:6.

Markuse evangeeliumi kaks viimast salmi esitavad huvitava kontrasti. Jeesus on nüüd tõusnud Isa juurde taevasse, istudes *Jumala paremal käel* — fraas, mis määrab Tema autoriteedi. Ja ometi, samal ajal räägivad salmid Issandast töötamas koos oma kogudusega, *kinnitamas sõna tunnustõtete ja imedega*. Teisisõnu, kuigi ülal taevas, on Jeesus oma väe ja autoriteedi kaudu ikka lähedal oma kogudusele, lähedal oma rahvale, andes neile, mida nad vajavad, tehes Tema tahtmist. Need sõnad pidid olema lohutuseks varasele kogudusele, just nagu need peaksid olema meile praegu.

Pane tähele fraasi *kinnitades sõna*. Kuidas on Jumal kinnitanud sõna sinu isiklikus elus ja kogemuses? Vestelge selle mõtte üle klassis. Peaks olema huvitav üksteise aruandeid võrrelda. Mida saate õppida üksteise kogemustest?

Edasiseks uurimiseks: Loe uuesti Mk 15:42-16:20 koos paralleelsete aruannetega Mt 27:57-28:20; Lk 23:50-24:52 ja Jh 19:38-21:25. Loe Ellen White'i raamatust "Ajastute igatsus" peatükid "Joosepi hauas", "Issand on üles tõusnud!", "Miks sa nutad?" "Emmause teel", "Rahu olgu teile!", "Veelkord mere rannal", "Minge ja õpetage kõiki rahvaid" ja "Oma Isa ja teie Isa juurde", lk. 526-573."

Küsimused aruteluks:

1. Meile on antud suur hulk tõendusmaterjali Jeesuse ülestõusmise kohta, mis peaksid tugevdama meie usku. Milline teine tunnistus on meile antud, mis aitab tõestada kristluse õigsust? Kui palju tõendusmaterjali me lõpuks vajame? Kui meil on tõend, milleks siis usu vajadus? Vestelge klassis selle üle.

2. Kristlus pidi näima omavat kõige vähetõotavama aluse maailma-religiooni jaoks — rajaja, kes suri noorelt ja kelle tegevus hüljati paljude poolt valitsevas usulises ladvikus. Sellele vaatamata on see maailma suurim religioon ja Jeesus on mõjukaim isik, kes iial elanud. Miks?

3. Mk 16:19 kõneleb Jeesusest ülal taevas. Millised teised salmid kõnelevad Temast seal? Mida räägivad need meile Tema tegevusest taevas nüüd, kui Tema maapealne töö on möödas?

4. Kui hästi täidab teie kogudus ülesannet, mille andis Jeesus Markuse evangeeliumi lõpus? Mida saate te isiklikult või kogudusena teha, et olla rohkem hõivatud selles jumalikus ülesandes?

Kokkuvõte: Milline lõpetus sellele kiiresti liikuvale, tegevust tulvil aruandele. Suurim ime, uskumatuim tegu saabub jutustuse lõpus. Tema vaenlased löid Jeesuse risti ja matsid Ta, kuid Ta ärkas taas ellu. Ülestõusnud Issandana on Tal kogu vägi ja meelevald üle kogu maailma kuni ajastu lõpuni. Ja meie, Tema järgijad, viime edasi Tema tööd, oodates innukalt Tema taastulekut.